

Revista ECONOMICA

Biblioteca Prof. Florin Neve
SALA DE LECTURA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**UN VOT
PENTRU
BUNĂSTAREA
ȘI FERICIREA
POPORULUI
PENTRU PACE**

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNITĂȚI ECONOMICE DIN CAPITALĂ

Secretarul general al partidului a analizat, împreună cu muncitorii, cu cadrele de conducere, cu activiștii de partid de la marile uzine bucureștene I.M.U.A.B., „23 August”, „Republica”, Întreprinderea de lină pieptănată, Întreprinderea mecanică de utilaj chimic, întreprinderea „Vulcan”, Întreprinderea de mașini grele, „Danubiana”, modul cum se îndeplinește planul pe acest an, măsurile în vederea îndeplinirii obiectivelor trasate de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

Pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întâmpinat cu sentimente de adâncă dragoste și recunoștință față de activitatea sa neobosită pentru asigurarea viitorului luminos al patriei socialiste.

Printre creatorii de motoare de la „23 August”

Primire entuziastă la Filatura de lină pieptănată

La Întreprinderea de mașini grele

Întreprinderea de mașini grele întreprinderii „Danubiana”

ALEGERILE DE DEPUTAȚI — MANIFESTARE ELOCVENTĂ A DEMOCRATISMULUI ORÎNDUIRII NOASTRE

DESFAȘURATE sub semnul unei profunde angajări politice, alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare constituie o elocventă mărturie a faptului că evoluția noastră este, în esență, rezultatul dinamismului participării, al conștiinței, libertății și democrației reale — dimensiuni esențiale ale fizionomiei sociale a României contemporane, o reflectare a autenticului democratism al societății românești, a angajării conștiente a întregii națiuni la îndeplinirea obiectivelor Congresului al XII-lea al P.C.R. „Alegerile de la 9 martie — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — să constituie o înaltă expresie a profundului democratism al societății noastre, a participării active a maselor la conducerea societății, a legăturilor tot mai strânse dintre partid și oamenii muncii, dintre cetățeni și organele puterii de stat”.

Intensificarea procesului de adâncire a democrației socialiste, pe fondul coincidenței intereselor fundamentale ale oamenilor muncii, întărirea continuă a unității și coeziunii întregii națiuni sub conducerea partidului constituie o puternică garanție a reprezentării autentice a poporului de către aleșii lui. Modalitățile specifice sistemului nostru electoral, fundamentate pe particularitățile concret istorice, sociale și naționale, oferă temeiul exercitării unor largi drepturi și libertăți democratice. Întrucât participarea cetățenilor la campania electorală, la desemnarea candidaților a constituit un dialog amplu și constructiv desfășurat la scară națională, între alegători și cei ce devin reprezentanții lor în organele puterii de stat, se poate afirma că pregătirea alegerilor a reprezentat un bun prilej pentru dezbaterile principalelor probleme ale dezvoltării noastre economico-sociale. Așa cum cerea secretarul general al partidului înucvintarea sa la Congresul F.D.U.S., pregătirea alegerilor de deputați marchează o și mai puternică afirmare a înaltei răspunderi patriotice a fiecărui cetățean în munca și lupta pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru progresul și înflorirea României socialiste.

Adâncirea și dezvoltarea democrației socialiste, trăsătură definitorie a construcției noii societăți, constituie și una din laturile trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate economică-socială. Acest proces, consecință a caracterului științific, umanist și profund revoluționar al politicii Partidului Comunist Român, și-a găsit o elocventă expresie în efervescența politică deosebită ce a caracterizat întreaga perioadă prenergătoare alegerilor de la 9 martie.

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, trecerea la o nouă calitate, superioară, sînt indisolubil legate de întărirea rolului conducător al partidului, factorul politic determinant în mobilizarea energiilor creatoare ale oamenilor muncii, în atragerea tuturor membrilor societății la conducerea activității economico-sociale. În acest context, trebuie subliniat că sporirea rolului și perfecționarea activității F.D.U.S. — ca urmare a propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu — formă organizatorică superioară de realizare a democratismului profund și real al societății noastre — asigură intensificarea participării nemijlocite a întregului popor la viața social-politică a țării, unirea tuturor energiilor sale creatoare și orientarea lor, într-un șuvoi unic, spre îndeplinirea obiectivelor complexe ale construcției socialiste. Noua structură organizatorică a F.D.U.S., crearea organizațiilor democrației și unității socialiste, atât în profil teritorial cît și la nivelul unităților economico-sociale, este de natură să amplifice participarea conștientă și pe deplin responsabilă a oamenilor muncii la întreaga viață social-politică a țării.

Democrație și conștiință

AMPLIFICAREA dimensiunii democratice a societății noastre reprezintă o realitate incontestabilă a actualei etape de dezvoltare economico-socială a țării noastre, strălucit configurată în documentele Congresului al XII-lea al partidului. Realizările istorice obținute de poporul nostru în opera de făurire a noii orînduirii demonstrează legătura indisolubilă dintre socialism și democrație, evidențiind că dialectica socialismului este, în fapt, dialectica democrației. Realitățile evidențiază totodată faptul că evoluția dimensiunii democratice a noii societăți este condiționată de un complex de factori de natură economică și social-politică. Dialectica democrației socialiste, dialectică a participării conștiente și pe deplin responsabile la conducerea societății este condiționată, între altele, de convergența dintre cadrul instituțional organizatoric și nivelul conștiinței sociale.

Revoluția socialistă a dus la apariția unei societăți de tip nou, ale cărei paliere social-istorice se concretizează nu numai în modificarea radicală a elementelor esențiale ale existenței sociale, ci și în schimbări profunde în evoluția conștiinței sociale. Trecerea la etape superioare de dezvoltare a economiei noastre naționale implică atât modificări în raportul existent anterior între forțele de producție și relațiile de producție, cît și transformări adînci în domeniul suprastructurii sociale, evoluția profilului spiritual al membrilor societății. Făurirea de către popor a propriei istorii, producerea deliberată a condițiilor sale noi de viață nu sînt realizabile fără ca omul însuși să se schimbe prin autoformarea propriei subiectivități, lucru posibil doar prin integrarea conștientă în activitatea social-economică.

Se poate aprecia că, în țara noastră, participarea la luarea deciziilor economice și a transpunerii lor în viață are deja un larg caracter de masă: este rezultatul firesc al intensei activități de creare a cadrului organizatoric corespunzător și, în același timp, de ridicare a nivelului conștiinței maselor.

Practica construcției socialiste din țara noastră evidențiază convingător faptul că prin efectele pozitive asupra gîndirii, sensibilității și comportamentului oamenilor, conștiința socială acționează ca o adevărată forță materială transformatoare. Pornind tocmai de la această realitate, în documentele partidului nostru se subliniază că în procesul perfecționării întregii activități sociale, adâncirea democrației socialiste este legată în mod hotărîtor de dezvoltarea conștiinței tuturor membrilor societății, de formarea trăsăturilor ce definesc umanismul revoluționar. Desăvîrșirea personalității umane implică, în primul rînd, crearea condițiilor necesare afirmării plenare a membrilor societății socialiste în cadrul producției de bunuri materiale și spirituale; munca — dimensiune esențială a existenței umane și criteriul fundamental al valorii individuale și colective —, participarea la producția valorilor materiale și spirituale creează premisele obiective ale afirmării și exercitării celor mai largi drepturi și libertăți cetățenești.

Pornind de la faptul că munca este elementul definitoriu al existenței umane, partidul nostru s-a preocupat și se preocupă sistematic de crearea unor asemenea condiții încît fiecare să-și poată pune în valoare capacitatea, personalitatea și talentul și să se poată bucura din plin de rezultatele muncii sale. În acest sens trebuie subliniat că preocupările partidului nostru pe linia dezvoltării forțelor de producție și a repartizării lor raționale pe teritoriul țării, dezvoltarea susținută a învățămîn-

tului, științei și culturii, lărgirea permanentă a orizontului politico-ideologic și de cunoaștere al tuturor membrilor societății, perfecționarea organizării timpului liber și a prestațiilor de servicii reprezintă direcții esențiale ale amplificării cadrului economic, social-politic și cultural de afirmare plenară a oamenilor muncii, liberi și stăpâni, în tot mai mare măsură, pe propriul lor destin. Asemenea mijloace oferă condiții atât pentru manifestarea și împlinirea personalității umane în cadrul procesului de muncă, cât și pentru desăvârșirea acesteia, prin participarea fundamental nouă a membrilor societății la viața economică, social-politică și culturală.

Cadrul eficient al democrației socialiste

SECRETARUL GENERAL AL PARTIDULUI sublinia, în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., faptul că în țara noastră s-au realizat un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în îndeplinirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, esențial fiind să asigurăm buna funcționare a acestui cadru democratic, folosirea deplină a posibilităților pe care el le oferă.

Se poate aprecia că evoluția eficienței procesului de valorificare a cadrului organizatoric-instituțional al democrației socialiste este nemijlocit legată de calitatea factorului subiectiv, de nivelul conștiinței socialiste a membrilor societății. Proces complex și de durată, apariția conștiinței socialiste, dezvoltarea și perfecționarea ei reprezintă o consecință a dezvoltării social-economice, dar, în același timp, o „cauză” a succeselor deosebite obținute de poporul nostru în făurirea societății socialiste, în înaintarea spre comunism. Programul P.C.R. subliniază rolul deosebit de important al conștiinței socialiste. „Numai pe calea ridicării conștiinței fiecărui membru al societății, a perfecționării participării și întăririi răspunderii personale față de interesele generale ale colectivității se va ajunge la realizarea formei superioare, comuniste de conducere a societății de către mase, la făurirea de către popor a istoriei, corespunzător propriei sale voințe”. Atragerea și acțiunea conștientă a maselor, în sensul cerințelor obiective ale dezvoltării istorice, sînt legate direct de creșterea nivelului de competență profesională, economică și politică, de gradul participării efective și afective la conducerea proceselor social-economice. Este evident că numai în condițiile unui nivel înalt al pregătirii politice și profesionale în sens larg, fiecare membru al societății are posibilitatea ca, prin cunoașterea multilaterală și profundă a mediului economic în care activează să acționeze de asemenea manieră, de pe poziția ce o ocupă în procesul diviziunii sociale a muncii, încît să realizeze o eficiență economică și socială maximă.

Democratismul socialist are o finalitate profund umană ca mijloc esențial al emancipării omului, al dezvoltării libere, multilaterale a personalității sale. Faptul că atât hotărârile de importanță națională, ce privesc interesele generale ale societății, cât și cele ce privesc fiecare unitate economică sînt rodul gândirii și acțiunii colective constituie o veritabilă școală politică, contribuind la sporirea răspunderii fiecărui cetățean față de destinele țării, la maturizarea trăsăturilor conștiinței socialiste. Participarea largă a oamenilor muncii la pregătirea, dezvoltarea, adoptarea și realizarea deciziilor contribuie totodată la dezvoltarea sentimentului dublei lor calități de producători și proprietari, la formarea unor deprinderi și modalități de acțiune democratice, asigurînd, astfel, premise pentru valorificarea superioară atât a resurselor societății cât și a cadrului democrației economice și sociale de tip nou.

Odată cu făurirea economiei socialiste unitare, odată cu victoria deplină și definitivă a socialismului, acțiunea și atașamentul maselor la realizarea obiectivelor economico-sociale sînt substanțial condiționate de conștientizarea la nivel superior (ideologic) a calității de proprietar. Cu alte cuvinte, odată încheiat procesul formării bazei economice a socialismului, noua realitate economică apare condiționată în dezvoltarea ei viitoare de realizarea integrală pe planul conștiinței a dublei calități a oamenilor muncii. Omul de tip nou trebuie să dobîndească conștiința că în dubla sa calitate el este direct implicat și pe deplin răspunzător de tot ceea ce întreprinde, avuția societății și deci propria-i bunăstare fiind rezultatul activității sale creatoare.

„Făurirea socialismului și comunismului presupune — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste — lărgirea continuă a orizontului politic și ideologic al oamenilor muncii, înțelegerea tot mai aprofun-

dată de către aceștia a legităților obiective ale dezvoltării sociale, astfel ca fiecare cetățean să se poată manifesta plenar ca un factor activ, pe deplin conștient în realizarea țelurilor și idealurilor noii societăți”. Soluționarea cu maximă eficiență pentru individ și societate în ansamblu, a contradicțiilor dezvoltării și, în general, a problemelor din diversele domenii ale vieții economico-sociale presupune deci și cunoașterea temeinică de către proprietarii socialiști uniți a vieții economico-sociale, a legilor economice obiective, înțelegerea corectă a mecanismului general de funcționare a economiei naționale, a sistemicii eficienței economice, a multiplelor interdependențe obiective ce conduc la ridicarea nivelului de trai etc.

Existența însă a unor deosebiri între indivizi în ceea ce privește nivelul de cultură și conștiință face ca și intensitatea și calitatea participării fiecărui membru al societății la conducerea economică să fie diferită și ca atare să nu se valorifice pe deplin și în toate cazurile virtuțile cadrului democratic creat. Această neconcordanță își găsește rezolvarea în procesul învingerii contradicțiilor dialectice ale dezvoltării, una dintre modalitățile concrete constînd în creșterea conținutului științific al conștiinței sociale. De asemenea, rezolvarea contradicțiilor în procesul dezvoltării continue a orînduirii socialiste impune perfecționarea cadrului organizatoric al conducerii colective, care să asigure participarea tot mai amplă și mai efectivă a membrilor societății la conducerea activității economico-sociale.

Concepția științifică a partidului nostru privind participarea plenară și eficientă a oamenilor muncii la actul de conducere a societății pornește de la faptul esențial că îndeplinirea democrației economice reprezintă actul central, elementul fundamental al evoluției democrației reale. Abordarea sistemică a proceselor făuririi societății socialiste în condițiile revoluției științifice și tehnice ridică și problema raportului dintre conducerea științifică a societății și conducerea economică. Este o realitate faptul că în condițiile actuale eficiența conducerii societății în ansamblu impune creșterea rolului și eficienței conducerii științifice a economiei.

În acest sens, o importanță excepțională prezintă așezarea întregii activități de conducere pe principii economice, afirmarea puternică a autoconducerii și autogestunii economice — forme concrete ale politicii partidului nostru de adîncire a democrației socialiste.

Expresii directe ale esenței democratismului orînduirii noastre sînt însăși ampla participare a maselor la dezbaterea desfășurată în perioada de pregătire a alegerilor, numeroasele chemări la întrecere socialistă, amplele inițiative ale oamenilor muncii în vederea îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, a planului pe 1980, pe întregul cincinal.

Experiența de pînă acum ne îndreptățește să afirmăm că sporirea în continuare a rolului Marii Adunări Naționale, a consiliilor populare în rezolvarea problemelor pe plan local vor contribui și în viitor, concomitent cu îmbunătățirea calității activității celorlalte instituții democratice, la valorificarea energiilor creatoare, a inițiativei maselor de oameni ai muncii în îndeplinirea Programului partidului. Mecanismul sistemului nostru electoral, votul universal egal, direct și secret, bază a formării organelor reprezentative ale puterii de stat, reflectarea corespunzătoare în cadrul lor a structurii sociale a țării constituie elemente ce vor contribui la manifestarea deplină a democratismului nostru socialist. Premise solide pentru creșterea eficienței participării maselor la conducerea socială oferă de asemenea organizarea și supravegherea alegerilor de către alegători, răspunderea directă ce revine deputatului ales pentru activitatea desfășurată, examenul susținut de deputat în fața maselor pe care le reprezintă. În același timp, baza democratică a organelor reprezentative ale puterii de stat oferă cadrul necesar efectuării de către mase a unui control intens și eficient asupra organelor executive.

Avînd ca platformă electorală îndeplinirea hotărîrilor celui de al XII-lea Congres al partidului, Frontul Democrației și Unității Socialiste se prezintă în fața alegătorilor cu un program unitar, de perspectivă, a cărui realizare va conduce la o semnificativă ridicare a calității vieții întregului nostru popor, votul acordat candidaților F.D.U.S. fiind un vot pentru mersul înainte al României socialiste. Alegerile de la 9 martie constituie astfel o nouă expresie a unității moral-politice a poporului, a întăririi continue a prieteniei frățești dintre oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, angajați plenar într-o muncă însuflețită pentru dezvoltarea multilaterală a patriei.

Ion POPESCU
Valeriu BALAȘA

Academia de studii economice

Dinamismul dezvoltării — caracteristică a economiei României socialiste

FĂRĂ INDOIALĂ, o constantă a politicii partidului nostru de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de creare a unei economii moderne o constituie fundamentarea pe baze științifice a problemei ritmurilor de creștere economică. Continua ridicare a României pe noi trepte de civilizație și prosperitate este organic legată de realizarea de-a lungul anilor construcției socialiste a unor ritmuri înalte de creștere economică — adevărat barometru al vitalității și hărniciei poporului nostru. După cum se știe, în acest an producția industriei va fi de 53 ori mai mare decât în 1938, iar în ultimii treizeci de ani am cunoscut o rată medie anuală de creștere a producției industriale de aproape 13 la sută, ceea ce, din punct de vedere economic, constituie unul din cele mai înalte ritmuri realizate pe plan mondial.

Literatura economică s-a oprit adesea asupra problemelor legate de ritmurile creșterii economice sau, după caz, ale dezvoltării economice, în funcție de aspectele pe care le-a urmărit cu prioritate. Oricum l-am privi, **ritmul economic constituie o expresie a intensității cu care se modifică în timp indicatorii cantitativi și calitativi cei mai reprezentativi**, o expresie sintetică a gradului de dezvoltare a forțelor de producție, o rezultantă firească a modalităților de combinare micro și macroeconomică a factorilor creșterii, o imagine indirectă a procesului de adâncire a diviziunii socialiste a muncii, a gradului în care miile de unități productive sînt unite între ele prin fluxuri dinamice în profil sectorial și teritorial. Ritmul creșterii economice ne apare ca una din funcțiile cele mai complexe care depinde, nemijlocit, de o serie întregă de factori tehnici, economici și, nu de puține ori, chiar sociali. Natura legăturilor dintre ritm și condițiile care-l determină se realizează, pînă la urmă, prin intermediul a două grupe de factori fundamentali: **modificarea volumului factorilor de producție**, pe de o parte, și **progresul calitativ al acestora**, reflectat, de regulă, în eficiența utilizării lor, pe de altă parte. Cum, însă, de fiecare dată, interpretarea ritmurilor înseamnă a face comparații între diferite perioade sau etape istorice, luarea în considerare a factorului timp este inevitabilă.

Pentru România, necesitatea realizării unor ritmuri înalte de creștere a producției materiale, în primul rînd industriale, derurgea în mod obiectiv din cerințele lichidării stărilor economice anacronice moștenite și ale apropierii treptate de nivelurile țărilor cu o industrie avansată. Drept urmare, **industrializarea se impunea ca unica soluție în vederea depășirii stării de inapoiere economică** amintită și creării condițiilor asigurării unui nivel de trai ridicat. Pentru aceasta, industria trebuia să-și ocupe locul ei firesc de ramură conducătoare a economiei, capabilă să asigure reînnoirea și revoluționarea întregii baze tehnico-materiale, trebuiau atrase în circuitul economic și valorificate superior resursele naturale de care dispuneam, trebuia ridicat gradul de folosire a forței de muncă. De asemenea, se impuneau trecerea agriculturii pe bazele marii producții mecanizate, extinderea și diversificarea comerțului exterior, etc.

PENTRU A DA CURS tuturor acestor cerințe, procesul industrializării socialiste a țării a fost conceput nu ca o simplă creștere a producției industriale și nici ca o ajustare a vechilor structuri moștenite. Încă de la început s-a urmărit crearea premiselor asigurării, în scurt timp, a posibilității afirmării și creșterii în ritmuri rapide a ramurilor producătoare de mijloace de producție și, în mod deosebit, a acelor care erau chemate să susțină acțiunea de modernizare a forțelor de producție. În aceste condiții, atributul de ritm înalt realizat de economia noastră este pus, în primul rînd, pe faptul că el s-a situat **constant peste media mondială de-a lungul întregii perioade postbelice**. Factorul hotărîtor s-a dovedit a fi, fără îndoială, **existența relațiilor de producție socialiste** care au permis concentrarea mijloacelor materiale, financiare și umane în direcția unei dezvoltări rapide economice și sociale.

Se poate spune că rolul decisiv în elaborarea adevăratei strategii a dezvoltării dinamice și pe coordonate moderne a economiei noastre l-a avut secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, încă din anul 1965, făcînd o

sinteză a experienței naționale dobîndită de-a lungul a aproape două decenii, luînd în considerare experiența și a altor țări, precum și principalele tendințe manifestate pe plan mondial și pornind de la necesitățile și posibilitățile noastre, a elaborat o concepție unitară și de lungă perspectivă cu privire la dezvoltarea în ritmuri înalte a forțelor de producție. Perioada care a urmat Congresului al IX-lea al partidului nostru a însemnat, din toate punctele de vedere, o etapă nouă, caracterizată prin **preocuparea pentru optimizarea proporțiilor economice**, în cadrul unui program vast de structurare modernă a forțelor productive. Opțiunile partidului nostru pentru dezvoltarea proporțională a întregii vieți economice au pornit de la unitatea care există între producție și consum ca fază inițială și finală a procesului reproducției lărgite, de la necesitatea corelării dezvoltării industriei cu cea a agriculturii, a ramurilor extractive cu cele prelucrătoare, de la necesitatea îmbinării într-un tot armonios a industriei producătoare de mijloace de producție cu cea creatoare de bunuri de consum. Totodată, pentru menținerea unui ritm înalt de creștere s-a dovedit a fi determinanță orientarea cu privire la împărțirea venitului național în fond de dezvoltare și de consum, completată de o eficiență sporită a acumulării. În sfîrșit, ritmurile înalte de dezvoltare realizate nu pot fi explicate fără a lua în seamă preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru introducerea rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii înaintate și realizarea unei largi colaborări economice internaționale, cu toate stătele, indiferent de orînduirea lor socială.

Drept urmare, modelul global al dezvoltării economice a țării după anul 1965 a confirmat încă o dată justetea politicii partidului nostru, bazată pe aplicarea creatoare la realitățile și condițiile concrete ale României a legităților și adevărurilor universale valabile ale construirii socialismului. Ritmurile înalte de dezvoltare sînt, astfel, nemijlocit legate de eforturile poporului român, de faptul că el este deplin stăpîn pe destinele sale și pe bogățiile naționale. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al partidului: „**Nimic nu am primit din afară în mod gratuit, nimic nu a căzut din cer! Stadiul la care am ajuns este expresia muncii eroice a poporului nostru, a hotărîrii și încrederii cu care toți oamenii muncii urmează și înfăptuiesc neabătut politica partidului, a țării și forței socialismului, a capacității noii orînduiri de a asigura întregii națiuni un înalt nivel de civilizație materială și spirituală**”.

P RIMUL și poate cel mai important factor care a schimbat din temelii imaginea producției materiale și care a influențat în mod hotărîtor dinamica proceselor reproducției lărgite și eficiența utilizării resurselor materiale a fost **modernizarea structurii economiei naționale**. După cum se știe, în atingerea acestui obiectiv partidul nostru a pornit de la faptul că economia noastră nu-și propune copierea structurilor altor țări fie chiar și dezvoltate, ci trebuie creată o structură proprie care să exprime necesitățile și posibilitățile noastre. În consecință, prin continuarea fermă a industrializării în ultimii cincisprezece ani s-a accentuat tot mai mult caracterul industrial al țării, materializat în ponderea din ce în ce mai mare a industriei în totalul producției materiale, în modificarea continuă a conținutului muncii în toate celelalte ramuri ale economiei. Pe întreg intervalul 1966—1979 industria a deținut o pondere mai mare în sporul venitului național decât în volumul investițiilor alocate sferei producției materiale.

Eforturile de modelare a structurii economiei naționale au condus pe parcursul ultimelor trei cincinale la formarea unor proporții noi, favorabile în primul rînd ramurilor de bază, așa-zise industrializante, iar, în cadrul acestora, subramurilor de vîrf (electronica, electrotehnica, petrochimia, automatică, optica s.a.), situate în avangarda progresului tehnic și pe trepte mai avansate de prelucrare a materiilor prime. Dezvoltarea industriei constructoare de mașini și a chimiei în ritmuri cu mult peste media generală a industriei, saltul deosebit înregistrat de unele subramuri de vîrf au reprezentat elementul hotărîtor al dinamizării ansamblului forțelor de producție. Aceste ramuri s-au constituit în adevărați suporturi materiali ai unei creșteri mai rapide a producției bunurilor de

consum. Alte subramuri industriale, în întregime noi, au devenit centre ale progresului tehnic, condiționând ritmul reinnoirii bazei tehnice a tuturor celorlalte sectoare.

Vorbind de rolul pozitiv al dezvoltării prioritare a unor ramuri și subramuri de vîrf industriale asupra celorlalte sectoare ale activității productive, se cuvine a fi amintite locul și rolul agriculturii în cadrul economiei naționale. Devansarea ritmului de creștere a producției agricole de către cel al producției industriale pe întregul interval de timp analizat nu a însemnat că ele au reprezentat două obiective între care s-a făcut o alegere, ci două sectoare complementare care s-au întregit, tot timpul, reciproc. De altfel, experiența arată că atunci cînd dezvoltarea agriculturii nu ține pasul cu dezvoltarea industriei, întregul ansamblu al economiei suferă. Stabilind contribuția agriculturii socialiste la creșterea venitului național, partidul nostru a fixat principalii parametri ai dezvoltării ei nu numai în funcție de fondul funciar și calitatea acestuia, ci și în legătură cu nivelul atins de industrie ca factor principal al modernizării forțelor de producție.

Analiza relațiilor mecanismului de interferare a industriei cu agricultura în ultimii ani scoate în evidență **necesitatea apropiării ritmului productivității muncii agricole de nivelurile obținute în industrie**. Deocamdată, decalajele se mai mențin, dar ele au tendința de a se atenua în timp, pe măsură ce baza tehnică de care va dispune agricultura se va ridica la cotele științei înaintate.

UNA DIN TRĂSĂTURILE definitorii ale ritmurilor înalte realizate în anii construcției socialiste, așa cum arătam, s-a dovedit a fi **determinarea riguros științifică a părții din venitul național destinată dezvoltării**. Individualizarea surselor: reproducției largite sub impulsul nevoilor unor ritmuri înalte și ale revoluției științifice și tehnice contemporane, precum și direcționarea lor în strînsă corespondență cu interesele majore ale națiunii, au ocupat un loc de cea mai mare importanță în problematica creșterii și fundamentarea ritmurilor ei. Partidul nostru a privit întotdeauna fondul de acumulare și fondul de consum ca laturi ale unuia și aceluiași proces economic, a cărui unitate și dinamică sînt date tocmai de condiționarea lor reciprocă. Acțiunea de reducere necontrolată a fondului de dezvoltare nu numai că diminuează posibilitățile de creștere a avuției naționale, dar pune sub semnul întrebării înseși ritmurile fondului de consum. În această privință, nu sînt necesare calcule prea pretențioase pentru a dovedi că o rată descrescătoare a acumulării conduce treptat la diminuarea consumului neproductiv, deoarece îngustează baza de creștere a venitului național. De aceea, pe parcursul ultimilor douăzeci de ani partidul nostru a optat pentru o rată mai înaltă a acumulării, singura în măsură să asigure ritmuri susținute de creștere și fondului de consum. De pildă, unei rate a acumulării de 34 la sută în perioada 1971—1975 i-a corespuns un ritm mediu anual de creștere a fondului de consum de 7.4 la sută, pentru ea, în actualul cincinal, la o rată de aproape 34 la sută să înre-

gistrăm un ritm mediu de peste 8 la sută. Experiența dobîndită de țara noastră în cei 30 de ani de construcție socialistă a dovedit că ritmurile înalte de creștere economică au contribuit la diminuarea substanțială a decalajelor relative și absolute care mai despart încă România de alte state puternic dezvoltate sub raport economic.

După cum se știe, ritmurile creșterii economice sînt condiționate nu numai de factorii cantitativi, de ordin extensiv ci de la un anumit nivel de dezvoltare, de **factorii calitativi, de ordin intensiv**. Oricît de abundenți ar fi, factorii extensivi au limite cantitative peste care nu se poate trece. Din această cauză, eficiența acumulării productive, amploarea și eficiența utilizării resurselor materiale și de muncă, mutațiile calitative intervenite în structura economiei, nivelul și ritmul productivității muncii sociale, calitatea produselor, gradul de valorificare a resurselor naturale, capătă o importanță din ce în ce mai mare, devenind factorii hotărîtori ai dinamismului nostru economic.

Transformarea cantității într-o nouă calitate în etapa actuală de dezvoltare a patriei — teză elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 și dezvoltată pe larg în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al partidului — are pentru teoria și practica economică o însemnătate capitală. Este cunoscut faptul că, în evoluția sa, dezvoltarea economică din țara noastră s-a bazat pe acțiunea conjugată atît a factorilor extensivi, cît și a celor intensivi. Dacă în perioadele precedente ritmurile creșterii au fost influențate mai mult de latura extensivă, în prezent, afirmarea factorilor calitativi reprezintă o cerință primordială de care depinde însuși dinamismul economiei noastre.

Trecerea la o nouă calitate decurge în mod obiectiv din înfăptuirile de pînă acum, din realizările remarcabile obținute mai ales în anii de după Congresul al IX-lea al partidului. Forțele de producție ale țării au atins un asemenea nivel încît sînt capabile să asigure înfăptuirea unor prefaceri calitative profunde. Pe aliniamentul anului 1980 valoarea fondurilor fixe din economie se va ridica la 2 000 de miliarde lei, iar aproape 70% din aceste fonduri fixe nu au o vechime mai mare de 10 ani: s-a accentuat caracterul unitar al forțelor de producție în profil teritorial, a crescut considerabil gradul de calificare și s-a lărgit orizontul de cunoaștere al clasei muncitoare. Direcțiile de dezvoltare a economiei noastre, stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, reflectă întru totul această cerință. Practic, dimensionarea tuturor ritmurilor și proporțiilor economice ale viitorului deceniu s-a făcut pornindu-se de la necesitatea afirmării cu

conf. dr. Gheorghe POSTELNICU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 17)

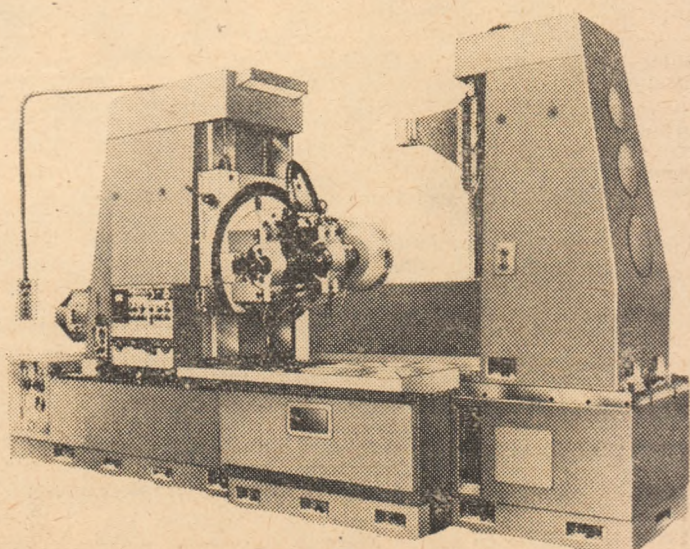
REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Mașină-unealtă de mare performanță pentru danturarea roților — F.D.-3 600

PRINTRE PREOCUPĂRILE majore ale colectivului Întreprinderii de utilaj greu din Craiova figurează și asimilarea în fabricația de serie a unor mașini-unelte de mare precizie și productivitate, care să ducă la diminuarea importurilor unor asemenea mașini și, implicit, la micșorarea efortului valutar. Un exemplu în acest sens îl constituie introducerea în producție a acestei mașini speciale destinată frezării de roți dinate cilindrice cu cele mai diferite profile (danturi cilindrice interioare, roți melcate, exterioare sub formă de butoiase etc.) Piesele pot avea greutatea pînă la 25 000 kg și diametrul pînă la 3,5 metri.

Precizia de prelucrare a acestor piese este deosebit de mare (clasa 6 DIN 3 962) datorită soluției originale de blocare pe ghidaje a coloanei capului de frezat printr-un sistem pneumo-hidraulic. În vederea realizării unor producții de mare serie, mașina FD-3 600 este proiectată pentru a i se monta diferite dispozitive de alimentare automate. Interesant de subliniat, de asemenea, că descărcarea ghidajelor mesei acestei mașini cu acționarea principală în curent continuu se realizează hidrostatic.

În vederea ușurării muncii la o asemenea mașină de mare gabarit (8 230 x 3 000 x 3 650 mm), în greutate de 37 000 kg,

comenzile de acționare sînt date fie de la un tablou fixat pe montant, fie de la un pupitru de comandă suspendat.

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI - TELUL SUPREM AL ÎNTREGII POLITICI A PARTIDULUI

POTRIVIT scopului suprem al politicii partidului nostru, întreaga producție socială a țării este pusă în slujba creșterii bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, dezvoltării și manifestării depline a aptitudinilor lor fizice și intelectuale, înfloririi personalității umane.

Ce coordonate definesc acest amplu și dinamic proces de sporire a bunăstării celor ce muncesc, ridicarea condiției acestora pe culmi înalte de progres și civilizație, culmi pe care poporul exploatat din vechiul regim nici măcar nu și le putea imagina? Această retrospectivă a marilor realizări obținute de poporul nostru în îmbunătățirea vieții, a perspectivelor tot mai luminoase care ni se deschid, este cu atât mai semnificativă în aceste momente de mare încercătură politică, în care cetățenii țării își dau votul lor pentru alegerea în organele puterii de stat, a celor mai buni fii ai țării, exprimându-și deopotrivă satisfacția pentru mărețele înfăptuiri, hotărârea de a munci mai bine pentru realizarea obiectivelor propuse, optimismul robust și încrederea în viitorul de aur al României socialiste.

Dezvoltarea economiei - premișă fundamentală a bunăstării

SITUÎND în centrul întregii sale politici economice primatul producției, dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție - temelia progresului general al societății - partidul a acționat cu fermitate pentru industrializarea socialistă a țării, pentru dezvoltarea agriculturii, pentru modernizarea întregii economii în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice, ale valorificării superioare a potențialului și sporirii eficienței, în scepul creșterii venitului național și, pe această bază, al satisfacerii în cât mai bune condiții a cerințelor de consum, științific fundamentale, ale membrilor societății. Pornind de la condițiile noastre concret-istorice, strategia creșterii și dezvoltării economice, adoptată de partid și înfăptuită sub conducerea sa, a transformat România într-un răstimp istoric relativ scurt, dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată, cu caracter predominant agrar - așa cum se înfățișa în regimul burgeois-moșieresc, într-o țară industrial-agrară, în plin progres, cu un nivel de civilizație materială și spirituală tot mai ridicat, care și-a propus ca pînă în 1985 să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare, înscriindu-se în rîndul statelor cu o dezvoltare economică medie.

Dinamismul economiei românești este reflectat în mod elocvent de sporirea venitului național pe locuitor, în perioada 1950-1978, de aproape 10 ori. Prin ritmul mediu anual de 9,7% înregistrat de creșterea venitului național în anii construcției socialiste, România se situează pe unul din primele locuri în lume în privința dinamicii creșterii economice.

În sporirea sistematică a nivelului de trai un rol de primă importanță îl are repartitia judicioasă, corespunzătoare a venitului național în fond de dezvoltare și fond de consum. Experiența țării noastre demonstrează că alocarea an de an din venitul național a unei cote corespunzătoare pentru dezvoltarea economică, pentru desfășurarea reproducției largite, a asigurat, concomitent, ritmuri susținute, atât ale creșterii venitului na-

Tabelul nr. 1

Corelația dintre dezvoltarea economică și fondul de consum în perioada 1956-1980

Cincinalul	Rata fondului de dezvoltare	Ritmul mediu anual de creștere	
		a venitului național	a fondului de consum
	%	%	%
1956-1960	16,0	6,9	4,3
1961-1965	24,3	9,0	6,1
1966-1970	28,8	7,7	6,3
1971-1975	34,1	11,3	7,6
1976-1980 (plan)	33-34	11,0	8,0

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1979, și Programul-direktivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981-1985 și de ridicare continuă a calității vieții, Ed. politică, București, 1979.

țional, cât și ale sporirii continue a fondului de consum destinat satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale populației. Corelația dintre rata dezvoltării, creșterea venitului național și a fondului de consum, în perioada 1956-1980, după cum rezultă din tabelul nr. 1, reflectă în mod pregnant justetea liniei politice a partidului nostru de stabilire în mod științific a unui raport optim între acumulare și consum, avînd drept criteriu creșterea neîntreruptă a bunăstării celor ce muncesc.

Sporirea substanțială a veniturilor populației

ÎN ACESTE condiții, ca rezultat al dezvoltării impetuoase a producției sociale, s-au creat premisele pentru sporirea fondului de consum și mărirea, pe această bază, a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, atât a celor directe, provenite din muncă, cât și a celor din fondul social de consum (vezi tabelul nr. 2). Proportționarea justă între partea din fondul

Tabelul nr. 2

Creșterea veniturilor populației în perioada 1950-1978

	1950	1965	1975	1978
Retribuția medie nominală netă - lei	337	1 028	1 595	2 011
Retribuția reală a personalului muncitor - %	100	226	225	395
Veniturile reale ale țărănimii obținute din C.A.P. și din gospodăriile personale (pe o persoană activă) - %	100	189,1	337,0	423,3
Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum (pe o persoană) %	100	521	11 ori	14 ori
Veniturile reale pe locuitor - %	100	214	366	444

Sursa: Anuarul Statistic al R.S.R., 1979, și „Revista economică” nr. 28/1979.

de consum repartizată ca retribuție după muncă (fond de consum personal), și cea pentru satisfacerea unor nevoi social-culturale, în mod gratuit de către stat (fondul de consum social), precum și corelația de 1 la 5,5 dintre retribuția minimă și cea maximă, din etapa actuală, reflectă aplicarea eticii și echității socialiste în politica de ridicare sistematică a veniturilor.

Pe baza majorărilor periodice a tuturor retribuțiilor, dintre care cea mai substanțială este cea din cincinalul 1976-1980, retribuția medie netă a personalului muncitor a crescut de la 337 lei în anul 1950, la 2 011 în 1979, urmînd să atingă, la sfîrșitul anului în curs, 2 267 lei (de 6,7 ori mai mare față de 1950). După cum este prevăzut, la finele acestui cincinal retribuția medie reală a personalului muncitor - indicator principal al nivelului de trai - va fi cu 30-32% mai mare de cît era în 1975, față de o creștere de circa 20% cît se prevăzuse inițial. De asemenea, au crescut veniturile țărănimii obținute din munca în C.A.P. și din gospodăriile personale, de la 167 lei, în medie lunar pe o persoană activă, în 1950, la 1 380 lei în 1980 (de peste 8 ori, față de 1950).

Concomitent cu mărirea veniturilor populației provenite din muncă, au sporit și veniturile provenite din fondurile de consum social, fie sub forma unor venituri bănești, fie sub aceea a unor servicii gratuite, totalul acestora ridicîndu-se în acest an la aproximativ 12 000 lei în medie pe o familie. Avem în vedere în această direcție pensiile de asigurări sociale de stat, al căror nivel mediu a crescut cu 23%, alocațiile de stat pentru copii majorate în medie cu 30%, ajutoarele pentru mamele cu mulți copii, bursele pentru elevi și studenți, precum și toate celelalte acțiuni finanțate de la bugetul de stat pentru învățămînt, cultură, artă, ocrotirea sănătății, educație fizică și sport.

România se poate mîndri, pe bună dreptate, că în privința unor realizări social-culturale se află la nivelul unor țări dintre cele mai avansate din lume. În țara noastră a fost generalizat învățămîntul de 10 ani: în prezent, proporția populației școlare, în totalul populației țării, reprezintă circa 26%, față de

14,2% în 1950. De asemenea, în domeniul ocrotirii sănătății, față de 1950, când la un medic reveneau 1 047 locuitori, avem astăzi un medic la circa 600 de locuitori, ceea ce ne face comparabili cu țări ca Suedia, Elveția, Franța, S.U.A., Belgia. Măsurile adoptate în domeniul sanitar au condus la scăderea mortalității, îndeosebi, a celei infantile, proces care a determinat ca durata medie a vieții în România să fie de 70 ani. Grijă față de om se vede, totodată, în trecerea începând din 1978 la reducerea treptată a săptămânii de lucru, astfel ca aceasta să aibă pentru întregul personal, la sfârșitul acestui an, o durată de 46 de ore.

O mare atenție s-a acordat și se acordă îmbunătățirii condițiilor de locuit ale populației — componentă însemnată a creșterii nivelului de viață. Remarcăm în această direcție faptul că numai în acest cincinal se prelună a fi date în folosință 900 mii de apartamente, 240 mii de locuri în cămine muncitorești, 32,4 mii locuri în cămine de copii și creșe, 121 mii locuri în internate școlare etc.

Evoluții și tendințe moderne în sfera consumului

ÎN RETROSPECTIVA deceniilor construirii socialismului în patria noastră și, îndeosebi, a ultimului deceniu și jumătate, consumul populației a evoluat pe o curbă ascendentă, în cadrul lui intervenind importante mutații cantitative, dar, mai ales, calitative — mutații ce atestă gradul tot mai înalt de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale poporului nostru (vezi și tabelul nr. 3). În 1980, corespunzător veniturilor sporite ale populației desfacerea de mărfuri vor fi cu 52 la sută mai mari decât în 1975, asigurându-se populației țării o tot mai bună aprovizionare cu produse alimentare și industriale.

Concret, sporirea și diversificarea nevoilor sociale odată cu dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție, cu mărirea veniturilor populației au generat, după cum se vede din tabelul nr. 3, schimbări innoitoare în domeniul consumului, dintre care

Tabelul nr. 3
Dinamica și structura vânzărilor de mărfuri cu amănuntul în perioada 1950—1975
(în % : 1950 = 100)

	1965	1975
Volumul total al desfacerilor	459	14 ori
— mărfuri alimentare	467	13 ori
— mărfuri nealimentare	431	14 ori
— alimentatie publică	588	16 ori
Vânzările totale de mărfuri pe locuitor	393	10 ori

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1979.

una din cele mai semnificative ni se pare cea care atestă faptul că în 1978, fiecare cetățean al țării a cumpărat de 10 ori mai multe bunuri și servicii decât în 1950.

Consumul populației de produse alimentare cu valoare nutritivă ridicată s-a îmbunătățit substanțial, crescând din 1950 până în 1980, pe locuitor : de peste 3,7 ori la carne și produse din carne, de peste 2 ori la lapte și produse din lapte, de peste 4,5 ori la ouă, de 4,3 ori la zahăr și produse din zahăr, de 1,4 ori la cereale (în echivalent făină), de 1,9 ori la cartofi, de 2,2 ori la legume și produse din legume. Este de remarcat că, în prezent, consumul alimentar pe locuitor din țara noastră este de 3 240

calorii/zi, ceea ce ne situează, din acest punct de vedere, printre primele țări ale lumii.

În condițiile unei puternice dezvoltări și modernizări a industriei a fost îmbunătățită continuu aprovizionarea populației cu bunuri nealimentare și de folosință îndelungată (vezi și tabelul nr. 4). De exemplu, cu consumurile medii anuale pe locuitor de 29 mp. țesături (inclusiv confecții) și 4 perechi încălță-

Tabelul nr. 4

Înzestrarea populației cu obiecte de folosință îndelungată, la 1 000 locuitori, în perioada 1965—1980

	1965	1975	1980 (plan)
Aparate de radio (bucăți)	123,9	206,6	247
dinamica %	100	167	200
Televizoare (bucăți)	28	144,9	203
dinamica %	100	503	725
Frigidere (bucăți)	21,3	95,5	157
dinamica %	100	448	747
Mașini de spălat rufe (bucăți)	22,9	67,9	100
dinamica %	100	297	436
Autoturisme (bucăți)	1,2	13	28
dinamica %	100	11 ori	23 ori

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1979 și Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Ed. politică, București, 1979.

mente, țara noastră se situează la nivelul unor țări avansate. De asemenea, trebuie remarcat că modificările apărute în structura social-economică și spirituală a societății românești din epoca socialistă, sistematizarea localităților urbane și rurale, construirea până în prezent a peste 4 milioane de locuințe noi au dus la orientarea populației spre achiziționarea de obiecte destinate echipării gospodăriei personale și ușurării muncilor casnice ; de exemplu creșterea vertiginosă a producției de mobilă din țara noastră, precum și faptul că peste 15 milioane de locuitori trăiesc în case noi, au condus la o dinamică dintre cele mai înalte a cumpărărilor de mobilă, plasând din acest punct de vedere țara noastră printre primele state ale lumii.

La atingerea nivelelor ridicate de dotare cu bunuri de folosință îndelungată, în afara creării și dezvoltării producției interne de astfel de produse, un rol de seamă l-au jucat și il loacă realizările pe planul culturii, vasta activitate educațională de ridicare a conștiinței socialiste, de adâncire a procesului de cunoaștere, de făurire a omului nou, dornic de a se informa, de a-și petrece cât mai plăcut și util timpul liber. Este un fapt de necontestat că omul contemporan al țării noastre, sub influența factorilor economico-sociali proprii noii orânduiri, preocupat de ridicarea instruirii și educației sale, manifestă tendințe tot mai accentuate privind îmbunătățirea confortului locuinței, igiena, sănătatea, ceea ce determină creșteri substanțiale la vânzarea de bunuri de uz casnic, a produselor de toaletă, medicamente, precum și a unor produse ce satisfac trebuințe de ordin cultural.

În afara consumului de bunuri, un rol însemnat în satisfacerea trebuințelor sociale îl au serviciile, al căror consum con-

conf. dr. Gavril HORJA

(Continuare în pag. 24)

Fiecare al cincilea locuitor al țării trăiește azi în apartament sau casă clădite în perioada de după 1951, din fondurile statului, ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile proprii ale populației.

DIMENSIUNI ECONOMICE ȘI SOCIALE ALE POLITICII DE REPARTIZARE RAȚIONALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE PE TERITORIU

O COMPONENTĂ DE BAZĂ a politicii partidului nostru de construire a noii orînduiri o constituie repartitia teritorială armonioasă a forțelor de producție. Referindu-se la acest fapt secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că făurirea socialismului presupune dezvoltarea forțelor de producție pe teritoriu într-o concepție unitară, de largă perspectivă, urmărindu-se ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrării populației spre orașele mari, modificarea armonioasă a întregii structuri a vieții sociale, făurirea deplinei egalități în privința condițiilor de muncă și de viață ale tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate.

Acest concept științific, profund echitabil privind repartizarea forțelor de producție pe teritoriu urmărește să răspundă intereselor fundamentale, de moment și de perspectivă, ale întregului popor, reunind în mod organic considerente de economicitate, de eficiență economică, cu altele de ordin social, cu ridicarea nivelului de civilizație a tuturor zonelor țării. Analizîndu-le, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că îmbinarea lor trebuie să se realizeze în mod corespunzător, acordînd, în funcție de situația concretă, prioritate uneia sau alteia dintre categoriile de criterii amintite: „**Desigur — sublinia secretarul general — se poate ca la un moment dat un calcul economic să ne demonstreze că este mai eficient să construim o întreprindere sau alta într-un centru existent; dar dacă ținem seama și de forța de muncă și de necesitatea de a asigura rămînerea în zonele și în județele respective a populației, vom constata că trebuie să acordăm cîte odată prioritate considerentelor de ordin social.**”

Se înțelege că repartitia teritorială echilibrată a forțelor de producție nu presupune o uniformizare a potențialului productiv al județelor și nici transpunerea, la nivelul lor, a structurii de ansamblu a economiei naționale. Ea implică, însă, asigurarea unei puternice baze de producție în fiecare zonă, echiparea modernă a întregului teritoriu al țării, astfel încît să se realizeze o valorificare superioară a resurselor materiale și de muncă existente, ridicarea concomitentă a condițiilor de viață ale tuturor cetățenilor țării. Ca urmare, în concepția partidului nostru este necesar ca la nivelul fiecărui județ să existe o industrie puternică, industria dovedindu-se a avea cel mai mare efect

de antrenare asupra dezvoltării economico-sociale de ansamblu.

Problema repartiției teritoriale raționale a forțelor de producție a cunoscut dimensiuni noi, o dinamică mai accentuată și o mai vastă cuprindere în timp și spațiu, începînd cu Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. O contribuție deosebită la elaborarea strategiei științifice de realizare a unei noi repartiții teritoriale a forțelor de producție, la determinarea conținutului, criteriilor și mijloacelor de realizare a acestei politici, ca și la transpunerea ei în viață a avut și are tovarășul Nicolae Ceaușescu.

O pirghie însemnată a politicii de echilibrare teritorială a potențialului productiv, de punere în valoare a resurselor materiale și de muncă de promovare a progresului generației constituie investițiile. Ele au fost dirijate astfel încît au înregistrat sporuri mai mari în județele mai puțin dezvoltate. În actualul cincinal, de exemplu, dacă pe ansamblul economiei naționale investițiile sporesc de 1,8 ori, creșterea lor este mai accentuată în județe ca Bistrița-Năsăud și Sălaj — de peste 3 ori —, Botoșani, Covasna, Gorj, Ialomița, Tulcea, Vaslui — de peste două ori. Ca urmare, se dau în funcțiune aproximativ 1400 de obiective în 180 de platforme industriale, majoritatea în județele cu un potențial productiv mai scăzut. Efortul investițional și-a găsit reflectarea în creșterea corespunzător mai intensă a producției în aceste județe. În deceniul anilor '70 dacă producția industrială globală pe total economie a sporit de 2,7 ori, cifrele respective au fost mai mari pentru Bistrița-Năsăud (4,1 ori), Sălaj (5,1 ori), Covasna (3,7 ori), Vaslui (3,9 ori), Buzău (4,7 ori), Vrancea (3,8 ori). În primii 4 ani ai actualului cincinal producția globală industrială a cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 10,2%, dar, în 26 de județe el a fost superior mediei pe țară. Anul trecut un număr de 30 de județe au obținut fiecare o producție industrială globală de peste 10 miliarde lei — față de 21 de județe în 1975 și 4 în 1965. Aceste realizări garantează înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea, ca în acest an toate județele să aibă o producție industrială minimă de 10 miliarde lei.

Continuîndu-se procesul de optimizare a profilului economic al județelor și zonelor țării, s-au produs mutații calitative și în amplasarea pe județe a ramurilor și subramurilor industriale. În județele mai puțin dezvoltate s-au înfi-

ințat întreprinderi aparținînd acelor ramuri care să permită o creștere a nivelului tehnic al activității economice în unitățile teritoriale respective: construcția de mașini și chimia. Întreprinderi constructoare de mașini, de exemplu, au fost amplasate în județele Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Covasna, Harghita, Sălaj, Suceava, Teleorman, Vilcea, Vrancea, iar întreprinderi chimice în Buzău, Teleorman, Vilcea, Vrancea. Cu toate că politica de echilibrare în teritoriu a forțelor de producție s-a accentuat mult în ultimele trei cincinale, în special în cel actual și cu toate că în acest an toate județele țării vor avea o producție industrială minimă de 10 miliarde, continuă să existe diferențe accentuate între județe privind potențialul lor economic, mai ales datorită gravelor discrepanțe moștenite. O comparare a ponderii județelor în populația țării cu cea în producția industrială globală și cu puterea instalată la 100 muncitori ne permite să constatăm că pentru județele Bistrița-Năsăud și Botoșani ponderea în producția industrială este de peste 3 ori mai mică față de cea în populație, pentru Sălaj, Vaslui, Vrancea de peste 2 ori mai mică, iar pentru Teleorman și Tulcea de 2 ori. De asemenea, pentru județele menționate, cu excepția ultimelor două, puterea instalată la 100 muncitori este inferioară mediei pe țară. Aceeași situație au și județele Buzău, Covasna, Harghita, Maramureș.

PENTRU A STIMULA mai puternic creșterea economică armonioasă a tuturor județelor, ținînd seama de diferențele mari care există între ele în privința numărului de locuitori, dar și de specificul condițiilor, Congresul al XII-lea a stabilit un indicator nou, mai complex și mai concludent pentru exprimarea nivelului de dezvoltare a județelor: producția globală pe locuitor. La sfîrșitul cincinalului 1981—1985 trebuie să se obțină o producție pe locuitor provenită din industrie, agricultură, comerț, transporturi și alte activități, de cel puțin 70 000 de lei. Marea majoritate a județelor — 24 — vor obține peste 80 000. Compararea mărimii acestui indicator cu cea a valorii producției globale medii pe locuitor pe ansamblul țării este deosebit de semnificativă. Pe de o parte, ea reflectă creșterea forței economice de ansamblu a țării și a fiecărui județ. Astfel, în medie pe țară producția globală pe locui-

tor va fi în 1985 de 90 950 lei, adică mai mare cu 40% față de 1980, de peste 2 ori față de 1975, de 3,4 ori față de 1970 și de 5 ori față de 1965. În cazul județelor, producția minimă pe locuitor crește în decurs de două decenii de peste 8 ori, de la 8 637 lei în 1965 la 70 000 lei în 1985, astfel că producția globală minimă pe locuitor la nivel de județ din 1985 va fi mai mare decât maxima înregistrată la începutul actualului deceniu. Pe de altă parte, comparația de mai sus reflectă accelerarea procesului de apropiere a potențialului economic al județelor, reducerea diferentelor dintre producția minimă pe locuitor a județelor și media pe țară. Dacă în 1965 decalajul acesta era de 2,1 ori, în 1985 va fi de numai 23%. Același lucru rezultă și din faptul că între județele extreme ca producție medie pe locuitor distanțele se reduc de la 6,3 ori în 1965 la 2,4 ori în 1985. Pentru realizarea sarcinilor prevăzute pentru 1985, în timp ce producția globală pe locuitor crește în medie cu 39,2% față de 1980, în județele mai puțin dezvoltate creșterea va fi mai mare față de media pe țară: de 2 ori în Botoșani, Teleorman și Vaslui, de 1,8 ori în Ialomița și Suceava, de 1,7 ori în Vilcea, de 1,4 ori în Maramureș, de 1,3 ori în Vrancea.

Mutațiile menționate vor avea loc în special sub impulsul dezvoltării industriale. O mare însemnătate capătă creșterea industrială a județelor rămase în urmă, dar care dispun de forță de muncă: Ialomița, Botoșani, Suceava, Vrancea, Vilcea, Teleorman, Maramureș. Dacă în 1980 un număr de 21 de județe au o producție industrială pe locuitor de 40 000 — media pe țară fiind de 45 036 lei —, în 1985, cu excepția a 4 județe în care valoarea acestui indicator va fi cuprinsă între 40 000—50 000 lei, toate celelalte județe se vor situa peste valoarea de 50 000 lei.

În cadrul industriei de o atenție sporită se va bucura industria mică și artizanală, a cărei producție va înregistra cel puțin o dublare, față de creșterea producției industriale globale cu 47—54%. O asemenea orientare are o semnificație deosebită, economică dar și socială. Noile capacități de producție realizate în unități economice mai mici și în orașele mai mici, în comune sau în unitățile satelit din apropierea marilor centre industriale vor permite sporirea producției cu investiții mai reduse, valorificarea pe o treaptă superioară a resurselor locale și a celor secundare, diversificarea producției, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, contribuind la îmbunătățirea eficienței economice. Totodată, privind în spațiu, dacă până acum forța de muncă se deplasa spre industrie, acum se petrece procesul invers de aducere a industriei în zonele ce dispun de forță de muncă, reducându-se considerabil fenomenul de navetism și migrarea forței de muncă spre marile centre industriale, contribuind la stabilizarea acesteia, înlăturarea procesului de îmbătrânire și feminizare a forței de muncă rurale, ridicarea nivelului de trai al populației sătești, precum și la creșterea gradului de acoperire a cerințelor de consum ale întregii populații.

MERGÎND pe linia optimizării profilului economic al județelor și localităților, Programul de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—

1985 prevede și sarcini calitativ noi pentru agricultură, dezvoltarea sa mai intensă în toate zonele, creșterea mai substanțială a producției agricole pe baza folosirii cu eficiență maximă a fondului funciar, a bazei tehnico-materiale și a forței de muncă. Ca urmare, volumul de activitate calculat pe locuitor și pe ansamblul agriculturii se va mări cu peste o treime, iar pe hectar agricol cu peste două cincimi. Producția agricolă minimă a fiecărui județ va trebui să fie în 1985 de cel puțin 10 000 lei pe locuitor. Dacă în anul curent 23 de județe au un volum de activitate în agricultură pe locuitor până la această cifră, în 1985 aproape jumătate din județele țării (18) vor avea peste 12 000 lei. De altfel, pentru evoluția agriculturii este expresiv faptul că valoarea minimă a acestui indicator în 1985 va depăși cu 17% valoarea lui medie pe țară la nivelul anului în curs. Realizarea cifrelor de mai sus impune mutații atât în structura activităților agricole, cât și în repartiția lor pe teritoriu, respectiv o mai bună zonare a producției agricole.

Pentru obținerea volumului minim de producție agricolă pe locuitor de 10 000 lei pe județ, evoluții mai accelerate decât media pe țară se vor înregistra în 12 județe, printre care și unele cu un accentuat profil industrial, ca Brașov, Prahova, Cluj, Sibiu. Este vorba deci, nu numai de accentuarea activităților industriale ale județelor în care agricultura este dominantă, ci și de un proces invers, de asigurare a unei structuri complexe, industrial-agrară, a fiecărui județ.

În echilibrarea teritorială mai puternică a forțelor de producție, pe lângă cele două ramuri de bază ale producției materiale, evoluții cantitative și calitative vor înregistra desigur și construcțiile, transporturile, serviciile etc.

A MPLIFICAREA activității economice pe teritoriu antrenează creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, astfel încât în 1985 în toate județele să fie minimum 400 persoane ocupate la 1 000 de locuitori. Totodată, gradul de ocupare sporește prin atragerea în mai mare măsură în producție a femeilor, în care scop, în localitățile unde prin natura activităților este ocupată în special forța de muncă bărbătească (localități cu profil minier, siderurgic), se vor amplasa obiective cu locuri de muncă pentru femei. O atare orientare începută încă în cincinalul actual se va intensifica în anii 1981—1985.

O analiză atentă arată că și în ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă, pe prim plan ca însemnătate stau mutațiile calitative. Sporirea gradului de ocupare nu are loc în primul rând prin creșterea numerică a populației, ci prin folosirea mai bună a forței de muncă pe tot parcursul anului, prin trecerea unei părți însemnate a populației ocupate din agricultură spre industrie și alte ramuri neagricole. Astfel, în 14 județe sporul indicatorului în discuție se cifrează la sub 10 persoane, adică cu 39,4% mai puțin față de media pe țară.

Apropierea teritorială a potențialului productiv al țării este bazată pe o astfel de repartizare a investițiilor, încât

să se asigure și în viitor sporuri mai însemnate ale volumului de investiții în județele cu un potențial economic mai redus, ca: Alba, Botoșani, Buzău, Ialomița, Maramureș, Mehedinți, Satu-Mare, Suceava, Teleorman, Vaslui, Vilcea. Odată cu îmbunătățirea în continuare a repartiției teritoriale a forțelor de producție se va contura mai precis profilul economic al tuturor județelor țării pe baza condițiilor existente și cerințelor optimului economic și social, extinzându-se, pe baza diviziunii muncii sociale cooperarea între industria mare și mică, între localitățile unui județ, și între județe.

Este un adevăr axiomatic faptul că dezvoltarea forțelor de producție constituie baza pentru creșterea nivelului de trai, a calității vieții. Repartizarea echilibrată a forțelor de producție pe teritoriu asigură populației de pe întreg cuprinsul țării condiții de muncă și de viață apropiate. În afară de măsurile cu caracter general care favorizează în egală măsură pe toți cetățenii patriei noastre — cum ar fi gradul de creștere a diferitelor categorii de venituri nominale și reale, reducerea săptămânii de lucru — ridicarea mai rapidă a județelor și localităților rămase în urmă contribuie, prin sporirea gradului de ocupare a populației, la mărirea volumului total al câștigurilor, la intensificarea desfacerilor de mărfuri, prestărilor de servicii, construcțiilor de locuințe și la apropierea condițiilor materiale ale sectorului social-cultural. Până în 1985, de exemplu, 32 de județe ale țării se vor situa în jurul mediei pe țară în privința nivelului pe locuitor al desfacerilor de mărfuri și prestărilor de servicii; de asemenea, în privința construcțiilor de locuințe, accentul se va pune pe județele cu un fond locativ mai redus și pe localitățile care vor avea o dezvoltare economico-socială mai accelerată, micșorându-se, astfel, și în această privință decalajul existent între județe. Faptul că până în 1985 toate orașele și comunele țării vor dispune de unități industriale, că se va sistematiza și moderniza rețeaua de localități urbane și rurale, că 140 de centre comunale se vor transforma în orașe agro-industriale, că se vor intensifica legăturile dintre orașe și sate va contribui la ridicarea pe ansamblu a gradului de civilizație.

Se poate conchide că îmbunătățirea repartiției forțelor de producție pe teritoriu intensifică participarea tuturor județelor la înfăptuirea progresului economico-social general. „Realizarea acestor prevederi — remarcă la Congresul al XII-lea secretarul general al partidului, referindu-se la conținutul politicii de amplasare rațională pe teritoriu a forțelor de producție, — va accelera procesul dispariției deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre activitatea agricolă și industrială, va determina omogenizarea crescândă a societății noastre, crearea unui fundament trainic pentru afirmarea deplinei egalități între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale, a gradului general de civilizație al întregului nostru popor.”

dr. Georgeta MACARIE
Iasi

Afirmarea plenară și egală a femeii în societatea noastră socialistă

IMPREJURAREA fericită de a sărbători în acest an Ziua internațională a femeii în preajma marelui eveniment politic din viața țării — alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, îndeamnă la reflecții asupra condiției calitativ superioare a femeii în România socialistă. Sint reflecții pe care le impun cu putere înseși faptele de istorie înscrise în cronică anilor de revoluție și construcție socialistă, în termenii precisi ai afirmării reale a egalității femeii cu bărbatul în toate domeniile vieții economice, sociale și politice a țării, a unei egalități parafată de litera legii supreme a țării, oglindită deopotrivă în procesele vieții practice.

În acest context trebuie subliniată valoarea deosebită teoretico-metodologică și practic revoluționară a demersului întreprins de partidul nostru, de secretarul său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui vastă operă politică și ideologică ca și prodigioasa activitate pe tărîmul practicii sociale înscrie în mod constant afirmarea plenară a egalității femeii cu bărbatul în viața societății printre problemele majore ale edificării orînduirii noastre, ale progresului multilateral al țării. „Putem spune cu mindrie că orînduirea noastră socialistă a asigurat descăsurarea și afirmarea tot mai puternică a energiilor creatoare ale femeilor — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — ceea ce demonstrează cu putere că numai în condițiile cînd poporul devine stăpîn pe destinele sale, cînd este lichidată orînduirea împărțită în clase antagoniste, se creează condiții pentru adevărată egalitate în drepturi a femeii cu bărbatul, pentru participarea activă a femeilor la conducerea întregii societăți”.

În condițiile societății românești contemporane premisele obiective ale egalității femeii cu bărbatul în toate domeniile vieții sociale rezidă în mod esențial în însăși opera de edificare a noii orînduirii. Succesele dobîndite în opera de industrializare socialistă, în cooperativizarea agriculturii, în dezvoltarea științei, învățămîntului, culturii, în prefacerile adînci care au avut loc în macro și microstructurile sociale ca și ale dezvoltării moral-spirituale, se regăsesc în statutul femeii în societate și familie, în dinamica lui actuală ca și în tendințele dezvoltării viitoare. Una din notele caracteristice statutului femeii este dată de însuși faptul că pentru România promovarea unei condiții de egalitate a femeii cu bărbatul nu reprezintă nici un element conjunctural și nici un deziderat abstract. Creșterea rolului femeii în ansamblul

vieții sociale, vine să dea expresie idealurilor de echitate și dreptate socială, constituind o componentă intrinsecă a întregii strategii de dezvoltare economico-socială, de înflorire a personalității umane, corespunzător telurilor orînduirii noastre, mijloacelor pe care le pune în funcțiune sistemul social-politic socialist. Cu alte cuvinte aflăm aici acea particularitate distinctă pe care o conferă caracterul conștient, deliberat al politicii statului, întruchiparea drepturilor fundamentale ale omului în cadrul cărora se situează în mod statornic problematica condiției femeii. În ansamblul acelor note care redau caracterul original, profundul spirit revoluționar, militant al concepției promovate de totalitatea documentelor strategice adoptate de către partidul nostru în ultimul deceniu și jumătate — documente ce poartă pregnant amprenta gândirii profund creatoare a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu — distingem concepția multilaterală, istorică și dialectică, conform căreia egalitatea deplină a femeii cu bărbatul nu decurge în mod automat din relațiile sociale noi, ci este un proces social complex și de lungă durată care se realizează treptat, pe măsura maturizării bazei economice și sociale a orînduirii socialiste. La acest proces concură într-o strînsă interdependență factori multipli de ordin politic-ideologic, social, economic, juridic, cultural-educativ etc. Iată de ce preocupările în acest domeniu, îndeosebi în perioada care urmează celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, au un caracter permanent și sistematic, permițînd astfel o valorificare continuă a progreselor înregistrate în fiecare etapă parcursă, formularea clară a opțiunilor viitoare.

În acest sens, condiția socială a femeii constituie însăși sinteza dinamică și continuu înnoită, prin evoluția societății noastre, dintre realitățile obiective și valorile supreme de libertate care ghidează întreaga operă de construcție a socialismului. Demersul privește marea masă a femeilor de la orașe și sate și în prezent se concretizează într-o seamă de fenomene extrem de complexe care redau dialectica integrării ascendente a femeii în toate sectoarele de activitate. Repudierea oricăror atitudini încărcate de prejudecăți sau de conformism se află strîns corelată cu elaborarea sistematică a unui complex de măsuri în plan economic, juridic, politic, educativ în care partidul nostru vede modalitatea proprie de a înscrie în mod coerent și conștient problematica afirmării unei noi condiții a femeii în strategia sa generală de valorificare plenară a potențialului economic al na-

țiunii noastre, afirmarea multilaterală a personalității tuturor membrilor societății — bărbați și femei. Insistența asupra acestui fapt este menită să pună în lumină concepția profund realistă a partidului nostru, a secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu corespunzător căreia o evaluare științifică a progresului condiției femeii în noua orînduire socială implică o raportare strictă a conținutului reglementărilor juridice la stările de fapt.

În acest sens pe prim plan se situează democratismul dreptului la muncă, recunoașterea și deosebita apreciere de care se bucură aportul femeilor la producția socială, consacrară prestigiului și demnității pe care munca eliberată de exploatare le conferă milioanele de femei de la orașe și sate în împlinirea și afirmarea personalității lor umane. „La toate marile victorii dobîndite de poporul nostru — în dezvoltarea și modernizarea economiei, în înflorirea științei și culturii, în creșterea nivelului de trai material și spiritual — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — o contribuție de cea mai mare însemnătate o aduc masele de femei din țara noastră, care, prin hărnicia, devotamentul și pricepera lor, au un rol de însemnătate deosebită în tot ceea ce înfăptuim”.

Corespunzător dinamicii accentuate a dezvoltării și modernizării economiei, ponderea femeilor în populația ocupată se apropie de cea a structurii populației țării: în industrie — sector de bază al economiei naționale — femeile dețin astăzi aproape 40 la sută din forța de muncă, iar în numeroase ramuri industriale, cum este, de pildă, cazul industriei ușoare, ele ocupă o pondere de circa 80 la sută.

Prin diversificarea și modernizarea ramurilor și subramurilor economiei naționale, rod al opțiunilor științifice fundamentate de dezvoltare economico-socială a țării, a crescut an de an și numărul de femei care lucrează în ramurile de înaltă tehnicitate (chimia, construcția de mașini, electronica, electrotehnica și altele). Această dinamică ascendentă a integrării este puternic influențată și stimulată de politica de dezvoltare și modernizare a învățămîntului, care asigură accesul nestîngerii la formarea și calificarea profesională a tuturor tinerilor, potrivit aptitudinilor și inclinațiilor proprii, de legarea strînsă a acestuia cu practica productivă și cu cercetarea științifică, de vasta activitate privind orientarea, calificarea și ridicarea calificării forței de muncă, corespunzător largirii evantaiului și conținutului profesiilor sub impactul exercitat de revoluția ști-

intifică și tehnică. În învățământul liceal fetele dețin 46 la sută, în cel de specializare postliceală procentul lor este de peste 67 la sută, din totalul celor cuprinși în acest sistem de pregătire profesională, iar în învățământul superior ponderea studenților depășește 44 la sută.

Roadele profundului democratism al sistemului nostru de învățământ sînt evidente în însăși ponderea crescîndă pe care o dețin femeile în ansamblul forței de muncă calificată, al cadrelor cu prețuire medie și superioară. Astăzi, peste jumătate din numărul cadrelor ce posedă studii medii și peste o treime din numărul celor cu studii superioare sînt femei: peste 20 la sută din totalul inginerilor sînt femei; în învățământul superior ele reprezintă peste 30 la sută din numărul cadrelor didactice, iar din totalul de 13 130 doctori și doctori în științe peste 3 000 sînt femei. Un număr important sînt membre ale Academiei R.S.R., ale Academiei de Științe Sociale și Politice, ca și a altor prestigioase foruri de învățământ, știință și cultură din țară și de peste hotare. Indiscutabil, gradul de integrare al femeilor în producția socială, materială și spirituală ca și calitatea acestor integrări reprezintă o condiție a egalității lor în drepturi și totodată o expresie a capacității sistemului nostru social-politic de a pune în valoare imensul potențial de progres pe care îl dețin femeile în societatea noastră.

Mutațiile calitative care au loc în sfera activității profesionale a femeii dețin un loc extrem de important în dialectica proceselor cu caracter formativ, instructiv și educativ pe care le implică noul său statut în societate. Pe acest tărîm se situează complexele fenomene ale afirmării condiției sale de independență, nu numai sub raport strict economic, fapt deloc neglijabil, dar mai cu seamă sub raportul evoluției profilului personalității sale, a afirmării ei autentice subiect al creației sociale.

Tot aici își au originea numeroasele și dificilele transformări în sfera comportamentelor sociale chemate să înfrîngă stereotipia judecăților sau mai bine-zis a prejudecăților față de preținsa incapacitate a femeii de a se consacra unor activități sociale considerate multă vreme ca fiind prin excelență de vocație masculină. Odată în plus, se dovedește că asemenea fenomene sociale nu-și erăiesc drum decît în condițiile în care dezvoltarea economico-socială de ansamblu a țării determină restructurări calitative în caracteristicile tehnice și tehnologice ale infrastructurilor producției sociale. Realizările țării noastre în această direcție concretizează orientările fundamentale ale strategiei de dezvoltare economico-socială, înțelegînd prin aceasta armonizarea strînsă a acestor două dimensiuni ale progresului societății socialiste. O rezonanță deosebită dobindește în această privință politica promovată de stat pentru a conferi maternității întreaga recunoaștere a valorii sale sociale, în funcție de care evoluează înseși procesele de integrare superioară a femeii în viața societății. Aspectele multiple subsumate acestui domeniu constituie obiectul politicii de partid și de stat față de familie fapt ilustrat nu numai de vastul evantai al reglemen-

tărilor legislative, dar, deopotrivă, de investițiile masive și sistematice alocate de statul nostru pentru creșterea și educarea tinerei generații, pentru protecția socială a mamei și copilului. Creșterea an de an a numărului de locuri în creșe și grădinițe, sporirea considerabilă a alocațiilor de stat pentru copii, lărgirea și diversificarea serviciilor destinate ușurării muncii casnice sînt tot atîtea pirghii economico-sociale pentru a asigura o participare crescîndă a femeilor la viața societății, pentru ca această participare să se soldeze cu maximum de rezultate pentru progresul general al țării și pentru dezvoltarea plenară a personalității femeii. Vom consemna în acest context de pildă, faptul că astăzi 98,2 la sută din copiii țării vîd lumina zilei într-o unitate sanitară, că peste 4,5 milioane copii primesc alocații, că numai în perioada 1950—1978 numărul copiilor în grădinițe față de totalul copiilor de vîrstă prescolară a crescut de la 18,6 la sută la 75,4 la sută, că, în aceeași perioadă numărul locurilor în creșe a crescut de peste 17 ori.

Corolar, și rezultantă de mare anvergură istorică a mutațiilor calitative care au loc în statutul social al femeii, participarea sa la viața politică, statală și obștească, la conducerea democratică a societății constituie unul din tărîmurile revelatoare pentru noua condiție a femeii din țara noastră.

Egalitatea în drepturi înseamnă și egalitatea în participarea la conducerea societății, aceasta reprezentînd o cerință a consecvenței democratismului orînduirii noastre socialiste. „Avem obligația să facem totul pentru a asigura ca femeile, care reprezintă mai mult de jumătate din națiunea noastră și care au un rol de seamă în întreaga activitate a națiunii, să participe activ nu numai la activitatea de producție și socială, ci și la conducerea sectoarelor de activitate, a întregii noastre societăți corespunzător capacității și forței lor. Sînt convins — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — că asigurînd aceste condiții, creăm tot ce este necesar pentru ca, alături de bărbați, masele largi de femei să nu fie cu nimic mai prejos în lupta pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al XI-lea”.

Rămîne un adevăr că ritmul și proporțiile pe care le cunoaște fenomenul social al promovării femeii în perioada de după 1973 sînt remarcabile. Ca urmare a orientărilor conducerii de partid — în contextul cărora un rol de importanță deosebită l-au avut analiza întreprinsă, ca și hotărîrea adoptată de Plenara C.C. al P.C.R. din 1973 — sarcinile stabilite în documentele programatice ale P.C.R. și cu deosebire, a activității neobosite desfășurată personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ultimii ani, numărul femeilor promovate în funcții de conducere a fost mult mai mare. În prezent, 28 la sută din totalul membrilor de partid sînt femei. Pentru prima oară în anii socialismului un număr de femei au fost promovate primii-secretari și secretari ai comitetelor județene, a crescut simțitor numărul femeilor secretari ai comitetelor municipale și orașenești, secretari ai centrelor comunale de partid, ori secretari ai comitetelor de partid din mari unități economico-sociale, culturale, ști-

ințifice etc. În anul 1979, cu prilejul adunărilor și conferințelor organizațiilor de partid peste 168 000 de femei au fost alese în organele de partid de la toate nivelurile de conducere ceea ce înseamnă că 32% din totalul celor aleși sînt femei. Totodată, importante funcții de conducere pe linie de stat — directori generali, miniștri adjuncți, miniștri etc. sînt îndeplinite de femei. De asemenea, în procesul de afirmare a femeii în conducerea societății, Congresul al XII-lea al partidului înscrie o nouă etapă.

Exemplificările referitoare la dinamica pe care o cunoaște în prezent promovarea femeii la conducerea vieții sociale ar putea continua. Dincolo de datele concrete, sau poate pornind de la acestea, se impun însă subliniate o seamă de coordonate valorice pe care le consacră practica noastră social-politică în contextul mai vast al adîncirii democrației socialiste, al promovării consecvente în practica socială a normelor și principiilor echității socialiste. Vom releva astfel poziția profund principială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, corespunzător căreia nu poate fi acceptată nici ea idee și nici ea practică vreă discriminare în acordarea funcțiilor de conducere pe criterii de sex. Singura condiție pentru toți cei ce sînt investiți cu răspunderi, este capacitatea politică, profesională și morală de a îndeplini corespunzător cerințele acestor răspunderi. Este de la sine înțeles că înfăptuirea acestui imperativ al vieții noastre social-politice implică necesitatea de a imprima întregii munci politice, ideologice și educative un caracter profund militant, revoluționar, pe temelii a căreia orientările și sarcinile stabilite de strategia P.C.R. privind promovarea femeii în conducerea societății, să fie reflectate cit mai adecvat în practica socială nemijlocită.

Referindu-se la cauzele unor decalaje și discrepanțe care persistă între aportul femeilor în anumite ramuri de activitate socială și locul pe care îl dețin în conducerea respectivelor sectoare de activitate, secretarul general al partidului sublinia: „Se impune să fie combătute cu cea mai mare energie și lichiditate cu desăvîrșire orice tendințe sau manifestări retrograde de subapreciere a femeilor, a capacității lor de a conduce și organiza, de a îndeplini cele mai mari răspunderi în viața noastră socială”. În spiritul hotărîrilor adoptate de partidul nostru este necesar să sporască preocuparea generală pentru promovarea femeilor în munci de conducere, încredințîndu-li-se răspunderi tot mai însemnate în toate domeniile de activitate. Să nu uităm nici un moment că femeile reprezintă mai mult de jumătate din populația țării și că, deci, participarea lor la întreaga activitate economico-socială constituie o necesitate.

Procesele pe care le angajează dialectica statutului social al femeii sînt parte componentă a direcțiilor și căilor de omogenizare a societății noastre, de înfăptuire plenară a principiilor socialismului și comunismului, a căror exemplară cristalizare și concretizare o întruchiează obiectivele și direcțiile strategiei elaborate de partidul nostru pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

conf. dr. Stana BUZATU

O POLITICĂ EXTERNĂ CONSTRUCTIVĂ, ÎN CONCORDANȚĂ CU INTERESELE POPORULUI ROMÂN, ALE PĂCII ȘI COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

F FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE se prezintă în fața alegătorilor cu programul de politică externă al Partidului Comunist Român și al statului nostru, program ce corespunde în cel mai înalt grad intereselor fundamentale ale poporului român, ale socialismului, păcii, securității, destinderii și colaborării echitabile între națiuni, progresului tuturor popoarelor.

Programul are la bază vasta activitate desfășurată pe planul relațiilor externe de secretarul general al partidului și președintele țării, amplul dialog cu conducătorii de state și guverne, cu șefii de partide și reprezentanți ai celor mai diferite forțe politice de pe toate meridianele, profunda cunoaștere a evenimentelor și fenomenelor internaționale, a realităților din diverse zone geografice, o deosebită forță de pătrundere în esența acestora.

Inspirată de rezultatele analizei riguroase științifice a realităților vieții internaționale, a tendințelor majore și direcțiilor ei posibile de dezvoltare, analizează cuprinsă în magistralul raport prezentat Congresului al XII-lea al P.C.R. de tovarășul Nicolae Ceaușescu, platforma politică a Frontului Democratiei și Unității Socialiste conturează coordonatele de bază ale promovării cu și mai multă energie a politicii noastre externe, caracterizată prin clarviziune și optimism revoluționar, prin încrederea în capacitatea popoarelor de a-și impune voința de pace și independență, de colaborare în interesul progresului general și al civilizației.

Pornind de la analiza materialist-dialectică și istorică a dezvoltării sociale contemporane, partidul nostru evidențiază existența a două tendințe diametral opuse în viața internațională — tendința spre menținerea sferelor de influență și dominație, spre o nouă reîmpărțire a acestora, folosindu-se atât calea economică, cât și cea militară, deosebit de periculoasă, și tendința de a se pune capăt politicii imperialiste de forță și dictat, de a se asigura afirmarea independentă a tuturor națiunilor lumii, destinderea și pacea.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia primirii Medaliei de aur a Institutului pentru problemele unei noi ordini economice internaționale, „Ne aflăm într-un moment deosebit de important în viața internațională, în primul rind prin faptul că s-au produs asemenea evenimente care au dus la accentuarea puternică a încordării, la concentrări de forțe militare în diferite zone ale lumii — ceea ce creează o primejdie deosebit de mare nu numai pentru politica de destindere, dar pentru însăși pacea și independența popoarelor, creind pericolul unei confruntări militare.

Iată de ce România socialistă consideră că trebuie făcut totul pentru a se opri cursul încordării internaționale.

pentru soluționarea problemelor existente pe calea tratativilor pașnice, asigurându-se independența și suveranitatea tuturor popoarelor, lichidându-se recurgerea la forță sau la amenințarea cu forță. Este în interesul tuturor popoarelor de a se relua și dezvolta politica de destindere, de a se acționa cu toată răspunderea pentru a nu se mai admite acțiuni care pun în primejdie pacea, atât de necesară și atât de mult dorită de fiecare popor”.

Această apreciere decurgând din analiza vieții internaționale actuale cuprinde în sine o chemare mobilizatoare la acțiune, la unitatea tuturor forțelor progresiste pentru a determina impunerea tendințelor pozitive în viața internațională, realizarea unor pași efectivi pe calea păcii și progresului.

„Nu se poate concepe o politică de destindere — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — fără respectarea independenței fiecărei națiuni. De aceea trebuie să milităm neabătut pentru a se asigura în întreaga lume, de către toate statele, respectarea neabătută, a independenței națiunilor, a dreptului fiecărui popor de a-și alege liber, așa cum dorește, calea dezvoltării sale, fără nici un amestec din afară”.

ANGAJându-se să militeze cu toată energia, împreună cu celelalte forțe iubitoare de pace, pentru soluționarea constructivă a problemelor care confruntă omenirea contemporană, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, România socialistă oferă, din nou, lumii un exemplu demn de stimă și respect.

Recenta conferire a Medaliei de aur ale Institutului pentru problemele unei noi ordini economice internaționale tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă o nouă expresie a aprecierii deosebite de care se bucură aportul României la cauza păcii și colaborării, la progresul științei în slujba dezvoltării tuturor popoarelor, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

În anii care au trecut de la alegerile precedente, România socialistă a desfășurat o activitate deosebit de intensă, fără precedent pe planul relațiilor internaționale. Din 1975 pînă în prezent țara noastră a stabilit relații diplomatice cu încă 16 state, numărul statelor cu care întreține asemenea relații ajungând la 135, al celor cu care dezvoltă schimburi comerciale și raporturi de cooperare la peste 140, iar relații culturale la 125.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut în ultimii cinci ani peste 100 întâlniri și convorbiri cu șefii de state din Europa, Asia, America de Nord și America de Sud sau cu ocazia unor reuniuni internaționale. Cu prilejul convorbirilor la nivel înalt au fost încheiate circa

120 de documente de amplă semnificație: tratate, declarații solemne, comunicate comune, acorduri de colaborare pe termen lung. România participă la activitatea a circa 80 de organizații internaționale guvernamentale și a peste 700 de organizații internaționale neguvernamentale.

Exprimînd hotărîrea fermă a întregii noastre națiuni, Manifestul Frontului Democratiei și Unității Socialiste relevă că România va milita și în viitor pentru democratizarea relațiilor dintre state, pentru așezarea lor pe temelia solidă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forță, ale soluționării exclusiv pe cale pașnică a oricăror probleme litigioase.

Așa cum se arată în Manifest, România va așeza și în viitor în centrul activității sale externe, adîncirea și lărgirea colaborării rodnice, tovarășești cu toate țările socialiste, cu convingerea că aceasta servește atât intereselor reciproce, cât și intereselor generale ale cauzei socialismului și păcii în lume.

În ultimii cinci ani comerțul exterior al României cu țările socialiste a crescut cu peste 70%, el reprezentînd aproape jumătate din totalul schimburilor noastre economice. Se extinde continuu cadrul juridic al relațiilor României cu țările socialiste, se dezvoltă cooperarea în producție, în construirea în comun a unor importante obiective industriale, se adîncește colaborarea tehnică și științifică, culturală, în domeniile învățămîntului, mijloacelor de informare de masă, ocrotirii sănătății, turismului. Se amplifică schimbul de experiență în toate sectoarele construcției socialiste.

Conform orientărilor de bază ale politicii sale externe, România întărește continuu colaborarea și solidaritatea cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate — care alcătuiesc majoritatea covârșitoare a statelor lumii — văzînd în aceasta o parte componentă a luptei generale împotriva vechii politici de dominație, expansiune și dictat, pentru depășirea politicii de blocuri și a zonelor de influență, o contribuție de seamă la lupta pentru dezvoltarea economică și socială independentă, pentru dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinele sale, de a-și făuri viitorul așa cum și-l dorește.

În cadrul conlucrării cu țările respective, România pune un accent deosebit pe promovarea formelor moderne de colaborare economică reciproc avantajoasă, pe construirea în comun a unor obiective industriale, agrare sau de infrastructură, constituirea de societăți mixte, acordarea de asistență tehnică, sprijinirea formării de cadre naționale ș.a. În ultimii cinci ani, schimburile economice ale României cu țările în curs de dezvoltare s-au

dublat, reprezentând circa 20% din comerțul nostru exterior, cu perspectiva de a ajunge la 25% în 1985. 15 000 de specialiști români acordă asistență tehnică în circa 60 de țări în curs de dezvoltare. În același timp, România găzduiește peste 15 000 tineri, precum și cadre din cele mai variate domenii de activitate din circa 70 de țări în curs de dezvoltare, care urmează studii sau cursuri de specializare.

Ca membră a Grupului celor 77 al țărilor în curs de dezvoltare și participantă activă, cu statut de observator, la mișcarea nealiniaților, România dezvoltă o amplă colaborare cu țările în curs de dezvoltare, promovind importante inițiative și sprijinind întărirea solidarității dintre toate statele în curs de dezvoltare.

De asemenea, în spiritul coexistenței pașnice, țara noastră acționează pentru lărgirea participării la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, pentru lărgirea raporturilor economice, tehnice, științifice și culturale cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orânduire socială. Comerțul exterior al României cu țările capitaliste dezvoltate a crescut în ultimii cinci ani cu circa 20%. Au fost perfectate cu firme și organizații economice din aceste țări circa 100 de acțiuni de cooperare, îndeosebi în domeniul unor tehnologii de vîrf.

IN DEPLINĂ concordanță cu orientările programatice ale partidului și statului nostru, Manifestul Frontului Democrației și Unității Socialiste prezintă cu toată claritatea direcțiile de acțiune în continuare pentru a se contribui la înlăturarea marilor deziderate de pace, securitate și destindere ale popoarelor lumii.

Unul din obiectivele importante și de mare actualitate ale politicii externe a României îl constituie edificarea securității și păcii în Europa. Ținînd seama că în cursul acestui an urmează să aibă loc o nouă reuniune a semnatarilor Actului final al Conferinței generale-europene de la Helsinki, țara noastră subliniază în mod deosebit necesitatea unei bune pregătiri a acestei reuniuni, care trebuie să dea un nou impuls procesului de făurire a securității și colaborării pe continent. Avînd în vedere influența puternică pe care ar exercita-o asupra politicii generale de înlăturare a unei securități trainice pe continentul nostru adoptarea unor măsuri concrete de dezangajare militară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat propunerile cu puternică semnificație politică privind organizarea unei conferințe speciale de dezarmare în Europa și încheierea unui pact general de renunțare la forță și la amenințarea cu forță, de nefolosire a armelor nucleare și clasice, înghețarea și reducerea treptată a cheltuielilor militare, efectivelor armate și armamentelor, care au continuat să sporească neîncetat în anii după semnarea Actului Final de la Helsinki. Deosebit de prețioase sînt propunerile de permanentizare a contactelor între statele europene, precum și în ceea ce privește desfășurarea reuniunii de la Madrid la nivelul miniștrilor de externe și organizarea pînă în 1984 a unei noi conferințe pentru securitate europeană la nivelul șefilor de state și guverne.

În același cadru larg al preocupărilor pentru îndeplinirea marilor deziderate de pace, securitate și destindere ale tuturor popoarelor, mai ales în condițiile în care cheltuielile militare, care au atins suma record de 480 miliarde dolari, constituie o povară tot mai grea pentru toate popoarele lumii, valențe deosebite capătă apelul convingător ale României socialiste care cheamă parlamentele, guvernele, statele, partidele politice, forțele democratice de pretutindeni, opinia publică mondială la acțiuni ferme și neobosite pentru trecerea la înlăturarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare. România, care militează cu perseverență în această direcție și care oferă un exemplu de angajare fermă pe calea reducerii cheltuielilor militare, a avansat un ansamblu de propuneri realiste și constructive, cum sînt cele privind reducerea cheltuielilor militare cu cel puțin 10% pînă în anul 1985 și alocarea a 50% din sumele economisite pe această cale pentru satisfacerea nevoilor sociale din fiecare țară, iar 50% pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, adoptarea unor măsuri parțiale, cum ar fi lichidarea bazelor militare străine, retragerea în interiorul frontierelor naționale a tuturor trupelor și armamentelor, reducerea treptată a armatelor naționale, desființarea blocurilor militare ș.a., măsuri care ar duce la întărirea încrederii între state și ar permite trecerea reală la dezarmare generală și totală. Semnificativă pentru activitatea rodnică desfășurată de România pe planul înlăturării dezarmării este adoptarea de către cea de-a 34-a sesiune a Adunării generale a O.N.U. a rezoluției inițiate de țara noastră cu privire la înghețarea și reducerea bugetelor militare, rezoluție care cere Comisiei Națiunilor Unite pentru dezarmare să examineze și să identifice în cursul anului 1980 căi și modalități pentru a se ajunge la acorduri de înghețare, reducere sau alte forme de restrîngere a cheltuielilor militare, făcînd totodată apel la toate statele și, în special, la statele cele mai puternic înarmate ca, pînă la încheierea de acorduri privind reducerea cheltuielilor militare, să manifeste rețineri în ce privește cheltuielile lor militare. În același timp, apare necesară angajarea Comitetului pentru dezarmare de la Geneva — care și-a reluat recent lucrările — pe calea unor negocieri autentice. O atenție specială trebuie acordată elaborării programului global de dezarmare, sarcină direct legată de necesitatea presantă de a se formula în termeni concreți și angajanți, o strategie și o politică în domeniul negocierilor de dezarmare.

În situația internațională de azi, deosebit de complexă, cînd orice conflict nu poate duce decît la încordarea atmosferei politice generale, România consideră că trebuie făcut totul pentru soluționarea oricărui conflict numai pe calea tratativelor, pentru evitarea izbucnirii altora noi, pentru normalizarea relațiilor dintre toate statele. În acest scop, este necesar să fie respectate normele de drept internațional unanim recunoscute, să se dea dovadă de reținere și moderație în soluționarea diferitelor probleme, să nu se recurgă la nici un fel de acțiuni care pot să ducă la încordare, la înrăutățirea vieții internaționale. Extrem de importantă este aplicarea a două rezoluții inițiate de

România și adoptate la ultima sesiune a Adunării generale a O.N.U. — una referitoare la reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state, iar alta cu privire la consolidarea bunei vecinătăți între state. Documentele respective fac apel la toate statele să-și rezolve prin mijloace exclusiv pașnice diferendele dintre ele, să promoveze buna vecinătate în relațiile lor cu celelalte state, să participe activ la elaborarea unei Declarații a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la reglementarea diferendelor internaționale numai prin mijloace pașnice.

În ceea ce privește lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și sărace, edificarea unei noi ordini economice internaționale, care să permită fiecărui popor accesul liber la comorile științei și civilizației, participarea neîngrădită la schimbul de valori materiale și spirituale cu celelalte popoare, Manifestul Frontului Democrației și Unității Socialiste reafirmă hotărîrea României de a sprijini și pe viitor eforturile îndreptate spre înlăturarea acestor obiective, de care depind evoluția normală a vieții internaționale, aplanarea, stingerea și evitarea stărilor de tensiune, a fenomenelor de instabilitate și criză economică, accelerarea progresului fiecărei țări, în primul rînd al celor rămase în urmă. Alături de eforturile proprii ale țărilor în curs de dezvoltare, de colaborarea dintre ele, de sprijinul țărilor dezvoltate, un rol deosebit revine în această complexă acțiune de edificare a unei noi ordini economice internaționale Organizației Națiunilor Unite. Tocmai de aceea, România acordă o mare importanță pregătirii temeinice a sesiunii speciale din acest an a Adunării generale a O.N.U. consacrată problematicii noii ordini economice internaționale, sesiune care trebuie să marcheze realmente o cotitură în direcția lichidării subdezvoltării și instaurării unei relații economice internaționale de tip nou, bazate pe deplină egalitate și echitate. Angajamentul statelor trebuie să se refere, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, la un ansamblu coerent de măsuri concrete și eficiente, legate între ele, în toate sectoarele și domeniile de dezvoltare, care să servească drept cadru pentru eforturile naționale și internaționale de dezvoltare economică și socială.

Pentru activitatea partidului și statului nostru pe plan internațional deosebit de important este sprijinul pe care Frontul Democrației și Unității Socialiste îl acordă promovării active a politicii constant orientată spre democratizarea relațiilor dintre state, perfecționarea și creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în viața internațională, participarea largă, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor, fără deosebire de mărime, putere economică și militară sau orînduire socială, la soluționarea marilor probleme ale vieții mondiale actuale.

Programul de acțiune pe plan internațional al partidului și statului nostru, cu care se prezintă în fața alegătorilor Frontul Democrației și Unității Socialiste, răspunde intereselor vitale ale națiunii noastre socialiste, corespunde în același timp cerințelor primordiale ale vremurilor noastre, aspirațiilor celor mai fierbinți de pace, colaborare și progres ale tuturor popoarelor.

dr. George MARIN

Dimensiuni ale întreprinderilor model

Extinderea poliservirii utilajelor — factor de bază în realizarea planului

ÎNTREPRINDEREA — ca unitate de bază a economiei, locul unde se realizează producția materială, cu un rol hotărâtor în dimensionarea eficienței economice — constituie un univers tehnic, de producție, economic, social-uman extrem de dinamic, ce trebuie să-și restructureze și adapteze permanent activitățile pe care le desfășoară în planuri multiple noilor restricții și cerințe. Astăzi poate mai mult ca oricând, când procesele economice sînt confruntate cu numeroase noi exigențe ce decurg din necesitatea reducerii drastice a consumurilor materiale și energetice, utilizării mult mai eficiente a tuturor factorilor de producție — utilaje, forță de muncă etc. se resimte acut necesitatea unui efort susținut de creație, de inovare, de restructurare, de modernizare, de promovare fermă a celor mai noi metode, tehnici și instrumente de organizare și conducere, care să permită ridicarea activității întreprinderilor pe noi coordonate calitative. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „sarcina centrală... este ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității economico-sociale, realizarea unei calități noi, superioare, în întreaga operă de construcție socialistă. Aceasta impune să valorificăm tot mai eficient potențialul material și uman de care dispunem, să promovăm cu fermitate cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în toate domeniile“.

Într-un asemenea context un rol deosebit revine generalizării dinamice a experienței înaintate, creării unor întreprinderi care prin ansamblul parametrilor caracteristici — economici și tehnici, cantitativi și calitativi, de creativitate, randament etc. — să se

constituie în adevărate **unități model**. Acest amplu și complex proces de metamorfozare profundă a unor întreprinderi pentru a ajunge unități model, unități etalon, de referință presupune realizarea unor transformări în toate planurile de activitate. Nici una din activitățile pe care le implică viața complexă a organismului unei întreprinderi nu trebuie exclusă sau neglijată din dimensiunile multiple ale unităților model. Acestea implică schimbări în toate planurile: tehnic, economic și organizatoric, de la tehnica și tehnologiile de fabricație, la modul de combinare și utilizare a tuturor factorilor de producție, de la sistemele de conducere și organizare pînă la amplificarea potențialului de creativitate și la elementele care-i asigură întreprinderii o mare mobilitate și dinamism.

În acest cadru de preocupări este necesar să se aibă în vedere că procesul de constituire a unor întreprinderi model presupune în mod implicit asimilarea tuturor elementelor pe care le generează experiența înaintată în cele mai diferite planuri și domenii. Totodată, la rîndul lor, unitățile model se constituie în adevărate „generatoare“ de experiență înaintată care este necesar să fie cît mai rapid și mai larg difuzată și integrată în toate întreprinderile.

Preocupîndu-se de înfățișarea experienței înaintate din unitățile economice, ca și de dezbaterile diferitelor aspecte pe care le comportă promovarea unor noi concepte, metode de conducere și organizare, a unor noi tehnologii de prelucrare etc. *Revista economică* își propune să acționeze în sprijinul ridicării continue a activității întreprinderilor pe noi coordonate calitative.

ÎN ÎNTEPRINDERILE din întreaga țară se desfășoară în aceste zile acțiuni complexe pentru mobilizarea mai amplă și utilizarea intensivă a tuturor factorilor de producție capabili să contribuie la creșterea producției fizice, la atragerea mai largă în circuitul productiv a rezervelor disponibile. Pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor din planul pe acest an și pe întregul cincinal se cer intensificate eforturile — așa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta Constatăre de lucru de la C.C. al P.C.R. — pentru folosirea în grad înalt a capacităților de producție, reducerea personalului din sfera activităților auxiliare, micșorarea cheltuielilor de producție.

De o deosebită însemnătate în realizarea acestor sarcini majore este organizarea rațională a utilizării complexe, intensive, a fondurilor fixe: „avem astăzi un nivel ridicat al mijloacelor de producție — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. Buna lor funcționare, repararea lor la timp sînt esențiale pentru desfășurarea normală a activității de

producție. Aș putea spune că această activitate devine mai importantă decît înseși investițiile, pentru că, dacă întîrzie o investiție, ea poate fi compensată dacă întreprinderile existente funcționează în mod corespunzător. Iată ce însemnătate economică deosebită are buna funcționare a tuturor instalațiilor“.

În cadrul preocupărilor fiecărei unități economice de folosire superioară a zestrei tehnice din dotare cu o eficiență sporită, o deosebită atenție se acordă extinderii poliservirii utilajelor, ca sursă eficientă de sporire a producției fizice, de utilizare productivă, rațională, a personalului muncitor, de utilizare mai completă a timpului de lucru și de creștere pe această cale a productivității muncii. În continuarea dezbaterii *) realizate la întreprinderea de reparații auto „Grivița“ din Capitală — cu ocazia schimbului de experiență între întreprinderi constructoare de mașini, organizat de către Comitetul sectorului I al municipiului București al P.C.R. — discuțiile au pus în evidență corelația poliservire-automatizare, insistînd în special asupra următoarelor aspecte:

● cum și cît poate fi sporită producția fizică prin extinderea poliservirii la operațiile de scurtă durată :

● utilizarea productivă, mai completă, a personalului muncitor prin lucrul simultan la mai multe mașini :

● exigențele și influențele robotizării fabricației ;

● raportul efort propriu-sprîjin al unităților specializate în realizarea automatizării.

■ CORELAREA PROGRAMELOR DE ASIMILARE A AUTOMATIZĂRII CU CERINȚELE POLISERVIRII

Așa cum a reieșit din discuțiile desfășurate pînă acum, în implementarea și extinderea largă, cu o eficiență ridicată a poliservirii, în întreprinderile din sectorul I al Capitalei, alături de rezultatele obținute, există eforturi și posibilități de sporire în continuare a dimensiunii lucrului concomitent la mai multe mașini prin apelul la **automatizare**. Sporul de productivitate obținut pe această cale este rezultatul posibilităților noi create de a spori substanțial producția fizică concomitent cu utilizarea productivă, rațională, a personalului productiv.

— „La întreprinderea de reparații auto „Grivița“, pînă în prezent, eforturile de asigurare a condițiilor pentru extinderea poliservirii au fost

*) Dezbaterile continuă problematica pe această temă prezentată în „R.E.“ nr. 51/1978, 10 și 17/1979 și 5/1980

orientate în principal către gruparea utilajelor existente, către reorganizarea amplasării lor pe criterii noi, luând în considerare structura timpului operațiilor în așa fel ca lucrările să se deosebească cât mai puțin ca durată și să permită o ocupare cât mai eficientă și completă a timpului de lucru. Dar, această resursă are totuși o capacitate limitată. Pentru că dacă se urmărește introducerea poliservirii la strungurile universale obișnuite, de exemplu, organizarea singură nu ajunge. În aceste condiții este nevoie de un sistem mecanic — automatizat, care să ia piesa de prelucrat din container, să o pună pe mașină, iar omul să aibă timpul necesar pentru a se concentra asupra sporirii producției fizice.

Desigur, partea mecanică poate fi rezolvată prin autototare, așa cum de altfel am rezolvat problemele legate de transport, de a aduce piesele pe containere, pe conveiere. Acest lucru, însă, nu este valabil decât pentru anumite tipuri de piese de prelucrat și de aceea în cazul mașinilor-unelte complexe consider necesar să intervină automatizarea. Pentru aceasta esențial este ca în întreprinderile specializate producătoare de aparatură de automatizare, sau chiar în unitățile beneficiare cu puternice sectoare de concepție, programul de asimilare să fie mai bine corelat cu cerințele extinderii poliservirii". (S. LECH).

— „Necesitatea introducerii automatizării ca sursă mai puțin valorificată în extinderea poliservirii a apărut și la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“. La realizările obținute în anul trecut (în special prin organizare și policalificare: poliservirea a 26 de mașini și utilaje și economisirea pe această cale a unui număr de 32 de muncitori care au putut fi repartizați la alte locuri de muncă din întreprindere) se vor adăuga, prin automatizare, în lunile ce urmează din 1980, poliservirea mașinilor de debitat metale, de prelucrat roți dințate, de frezat portale, la mașinile de filetat țevi cu aripoare, precum și la mașinile de rectificat plan din sculărie.

Pentru realizarea acestor sarcini, și a celor impuse de realizarea tipizării tehnologice — și ea condiție esențială a extinderii poliservirii și, în ultimă instanță, a introducerii automatizării — în întreprindere se depun eforturi deosebite pentru valorificarea mai amplă a potențialului creativ al specialiștilor noștri, pentru trecerea unei părți a personalului tehnic-ingineresc din servicii funcționale în sprijinul rezolvării acestor probleme" (RADU ALEXANDRESCU).

MAI MULTĂ ATENȚIE MECANIZĂRII OPERAȚILOR DE SCURTĂ DURATĂ

— „La început, în cadrul întreprinderii de elemente de automatizare acțiunea de poliservire a mașinilor a fost privită cu foarte multă rezervă. De ce? Pentru că în unitatea noastră, care are ca specific mecanica fină, majoritatea operațiilor durează în jur de un minut-un minut și jumătate, ceea ce îngreunează deservirea mai multor utilaje de către același muncitor. E adevărat, am reușit să extindem poliservirea la un număr de 42 de utilaje, dar este vorba de operațiile — relativ puține — la care durata de lucru

LA DEZBATERE AU PARTICIPAT :

Marin VOINEA, secretar cu probleme economice. Lixandru MRICĂ, activist, al Comitetului sectorului 1 al Municipiului București al P.C.R., Ștefan LECH, director, Aurel CRISTACHE, secretarul comitetului de partid, Marin MATA-CIUTA, președintele comitetului sindicatului, Ion SERBANESCU, inginer-șef, Cornel CIAUȘU, secretarul Comitetului U.T.C., de la Întreprinderea de reparații auto „Grivița“; Constantin RAICU, inginer proiectant în Institutul de cercetare și proiectări tehnologice în telecomunicații, președintele comisiei inginerilor și tehnicienilor din sectorul 1 al Capitalei; Pompiliu MOLDOVAN, președintele comisiei economice și pregătirii profesionale, membru în Biroul executiv al Consiliului sindicatelor din sectorul 1; Gheorghe PÎRVU, director, Gheorghe ROZOLEA, responsabil cu capacitățile de producție la Întreprinderea de elemente de automatizare; Voicu ALDEA, director tehnic, Dan COSMIN, șef de secție cercetare proiectare la întreprinderea „Automatica“; Radu ALEXANDRESCU, inginer-șef la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“; Dan A. POPESCU, inginer principal, secretar cu problemele economice al comitetului de partid la întreprinderea mecanică de material rulant „Grivița roșie“; Petre DOBRE, maestru principal, secretar al comitetului de partid al întreprinderii „Tehnometal“; Florin PAȘA, șef birou la Centrala Industrială de reparații auto.

era ceva mai mare. Am realizat cu forțe proprii o serie de dispozitive care să permită poliservirea unor operații cu durată mai mare. Este vorba de dispozitive pentru freze în care se pot pune simultan câte 10 piese, iar în timpul — mai lung — în care mașinanealtă le prelucrează, muncitorul poate realiza un plus de producție fizică la o a doua mașină. Totuși, pentru extinderea acțiunii și la alte mașini, unde timpul de lucru propriu-zis este mult mai mic, dar timpul de pregătire este mare, apreciez necesar ca întreprinderile specializate din construcția de mașini care produc mașini-unelte să acționeze mai operativ pentru realizarea dispozitivelor cu stringere rapidă a pieselor în utilajul care le prelucrează. În momentul de față se realizează în țară astfel de dispozitive pentru piese mari, însă nu există, după părerea mea, suficiente preocupări și pentru dispozitive de fixare a pieselor mai mărunte. Este vorba nu numai de dispozitive hidraulice sau pneumatice în cantitate mai mare, ci și de cele cu autototare care creează un timp disponibil de lucru mai mare care poate fi utilizat pentru realizarea unor producții fizice suplimentare pe alte mașini". (Gh. PÎRVU).

— „Este desigur necesar să se producă mai multe asemenea elemente de prindere. Dar, după părerea mea, cel puțin tot atât de important este ca întreprinderile interesate să poată cunoaște mai bine realizările furnizorilor lor. Pentru că dispozitivele solicitate de I.E.A. se fabrică totuși în țară, sînt în catalogul produselor realizate de construcția de mașini. Ceea ce nu scrie însă în acest catalog — și nu se știe ca atare — cel puțin la I.E.A. și „Automatica“ — este cine le fabrică, în ce cantități? Și aceasta deoarece, după părerea mea, sistemul informațional între unele întreprinderi din industria constructoare de mașini funcționează defectuos sau nu funcționează. În acest fel se explică, cred, și faptul că I.R.A. Grivița nu

cunoaște încă, că Întreprinderea „Automatica“ produce tocmai liniile de prelucrat axe și roți dințate cu sistemele automatizate de manipulare de care ea are atîta nevoie și cu strunguri flotoare care reprezintă sistema de automatizare care — și pe plan mondial — este cea mai adaptată la condițiile fabricației de piese de schimb.

Pentru înlăturarea unor asemenea neajunsuri, ca o contribuție utilă la extinderea poliservirii, consider necesar ca, în toate întreprinderile — sub directă îndrumare a centralelor industriale — să se acorde mai multă atenție editării de cataloage de produse, și mai ales difuzării lor la beneficiarii potențiali. Poate că ar fi utilă și editarea unui catalog cu tehnici concrete de extindere a poliservirii, sau prezentarea lor grupată în cadrul interesantului schimb de experiență realizat prin intermediul unor suplimente ale Revistei economice.

La cerințele subiniate pînă în prezent trebuie răspuns că, în cadrul întreprinderii „Automatica“ a fost introdus recent în fabricație și un echipament nou de automatizare foarte util pentru extinderea poliservirii în celelalte întreprinderi beneficiare. Este vorba de un echipament programabil, foarte adaptabil la toate schemele de automatizare și care deservește un strung revolver, executat de întreprinderea „Strungul“-Arad în cooperare cu unități similare din R.D. Germană. Vom ajunge să avem mai multe strunguri de acest tip, plus echipamente de rezervă (adică suportul port-sculă și tamburii suportului limitatorului) și, ceea ce nu trebuie uitat, este că ele se pot foarte ușor adapta și la condițiile de serie mică sau operațiuni de scurtă durată.

Testînd și utilizînd în propria noastră unitate aceste echipamente trebuie spus că s-a adus un aport considerabil la poliservirea unui număr de 14 mașini-unelte. Economia de forță de muncă realizată este de 22 de lucrători, producția fizică suplimentară este considerabilă, indicele de îndeplinire a normelor 110—115%, iar indicele de utilizare a mașinilor-unelte poliservite de 89%. (D. COSMIN).

ROBOTH ȘI EXIGENȚELE UTILIZĂRII LOR

— „Eforturile serioase care se depun pentru introducerea robotizării vin în sprijinul poliservirii. Există un studiu-anchetă care se face de către Institutul de proiectare pentru automatizări împreună cu Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini-unelte pentru aplicarea roboților industriali în realizarea diverselor piese, și care se prevede să fie în curînd realizată. Bineînțeles, mașinile-unelte poliservite de ei se cer așezate în flux tehnologic pe subsansamble de executat.

Robotul industrial poate, concomitent cu poliservirea, să elimine o serie de operații, să sporească precizia și siguranța în funcționarea mașinilor, să diminueze efortul fizic al omului conco-

Dezbatere consemnată de Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 24)

Intr-un număr viitor al revistei vor fi prezentate și dezbătute probleme ale corelației: poliservire-normare-tipizare.

Modificarea configurației agriculturii românești prin realizarea unei profunde revoluții

ÎNĂ DIN ACEST AN agricultura românească trebuie să facă un serios pas înainte pe linia afirmării unei noi calități, superioară, în întreaga sa activitate. Aceasta este concluzia firească, puternic subliniată — mergându-se pînă la detaliu — de recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., unde, așa cum se arată în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost puse „pe primul plan problemele din agricultură pornind de la faptul că, pentru România, agricultura reprezintă un sector foarte important care trebuie să asigure buna aprovizionare a populației și industriei, să aibă un rol mai însemnat în întreaga dezvoltare economico-socială a țării”.

Secretarul general al partidului a făcut o analiză de înaltă rigoare științifică mersului agriculturii noastre în anul ce a trecut, arătînd atît rezultatele bune obținute, dar și o serie de grave neajunsuri, evidențiînd cu claritate cauzele acestora și drumul pe care trebuie mers pentru ameliorarea radicală

a situației. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații prețioase și a trasat sarcini precise pentru toate sectoarele producției agricole, toate tipurile de unități agricole și organe agricole, vizînd transpunerea imediată și integrală în practică a orientărilor și hotărîrilor politicii agrare a partidului.

Avem de-a face cu un adevărat **program concret de acțiune** pentru ramura agriculturii a cărui îndeplinire cere în mod imperios — sublinia secretarul general al partidului — ca de sus și pînă jos să se introducă un stil de muncă comunist, revoluționar, de înaltă responsabilitate și exigență, de ordine și disciplină. Acestea sînt condiții absolut necesare progresului agriculturii noastre nu numai în anul curent, ci și în viitorul plan cincinal cînd, conform hotărîrilor Congresului al XII-lea, va trebui să înfăptuim o profundă revoluție agrară ce se va concretiza în producții mult sporite la toate culturile și speciile de animale, și eficiență economică superioară în întreaga activitate.

Zootehnia — prioritate centrală

UNA DIN PRINCIPALELE DIRECȚII ale dezvoltării agricole o constituie modernizarea și intensificarea producției zootehnice, sector a cărui pondere în producția agricolă va ajunge la 45—46% în 1985 și la 50% în 1990. Zootehnia se va dezvolta pe baza principiului concentrării și specializării producției, a trecerii la forme intensive, industriale de producție, atît prin executarea de construcții noi, cît și prin modernizarea fermelor gospodărești existente. Noile capacități de tip industrial pentru bovine vor avea dimensiuni între 700 și 1 400 de locuri pentru vaci de lapte și 4 000—10 000 de locuri în îngrășătorii. Îngrășarea bovinelor se va realiza prin generalizarea tehnologiilor intensive, cu preluarea timpurie a vițelilor de la fermele de vaci și îngrășarea lor pînă la o greutate medie de peste 400 kg la sacrificare; vițelii pentru îngrășare vor proveni din sectorul socialist sau de la gospodăriile populației dintr-o anumită zonă, îngrășătorii avînd relații de cooperare și acordînd sprijin la îngrășare, asistență tehnică, ca și în utilizarea mai judicioasă a spațiului, a forței de muncă și a resurselor de furaje. Întreaga producție de carne de porc se va realiza pe seama complexelor de tip industrial, care vor intra în relații de asociere și cooperare cu fermele din sistemul gospodăresc și cu gospodăriile populației. Complexele vor furniza acestora grăsunii, furaje combinate, asistență tehnică și vor presta servicii pentru modernizarea adăposturilor, preluînd porcii finisați pentru sacrificare. În acest sistem, pe lîngă faptul că întreaga producție de carne de porc se va realiza sub directă conducere a complexelor, se va putea îmbunătăți și procesul de reproducție, prin utilizarea mai intensivă a scroafelor și scrofițelor, asigurîndu-se

un potențial genetic ridicat, prin lucrări dirijate de selecție.

Pentru creșterea ovinelor de reproducție, se vor organiza ferme specializate cu efective de 3 000—5 000 capete matcă, unde se vor aplica tehnologiile moderne de creștere și exploatare, iar tineretul femel de prăsilă va fi crescut și el în unități specializate. Se va generaliza îngrășarea mieilor în unități de tip industrial, care vor cuprinde întregul efectiv de ovine din sectorul socialist și gospodăriile populației. De asemenea, se va generaliza creșterea tuturor păsărilor în baterii, adoptîndu-se tipuri de baterii moderne, cu eficiență economică ridicată, atît la fermele de păsări pentru ouă, cît și la cele pentru carne. În sectorul avicol se preconizează ample acțiuni de cooperare între unitățile agricole socialiste și gospodăriile populației; unitățile avicole vor aproviziona gospodăriile populației cu pui, furaje și le vor acorda asistență tehnică, sprijinindu-le și în industrializarea puilor la abatoarele de stat.

Construirea de noi unități cu flux tehnologic industrial, de dimensiuni optime și extinderea acțiunilor de cooperare cu gospodăriile populației va da posibilitatea obținerii de producții mai mari și mai ieftine, va avea efecte pozitive asupra calității producției și asupra ritmului de livrare, va crea condiții pentru realizarea unor indicatori tehnici și economici comparabili cu cei ai țării cu zootehnie dezvoltată.

Realizarea întregului program impune ca o sarcină prioritară luarea unor măsuri energice pentru sporirea producției de furaje, acționîndu-se în continuare pentru extinderea culturilor și soiurilor cu potențial de producție ridicat ca de exemplu lucernă, sfeclă furajeră, a extinderii sistemului, dovedit eficient, cu două culturi anual pe terenuri irigate, diversificarea sortimentului de culturi succesive de vară, precum și pentru perfecționarea tehnologiilor de recoltare, conservare și preparare. Toate furajele grosiere vor fi administrate în hrana taurinelor și ovinelor numai după o prealabilă preparare, fără

a se renunța la adausurile de melasă și uree. Contribuția pajiștilor naturale în balanța nutrețurilor de volum va ajunge la 45% în 1985 prin creșterea producțiilor medii (de peste 20 tone) ce se prevăd a se realiza ca urmare a lucrărilor de îmbunătățire și fertilizare a pajiștilor.

La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., pe baza unei profunde analize, s-au evidențiat o serie de lipsuri care există în zootehnie, insistîndu-se asupra necesității realizării unor indici de natalitate superiori, reducerea mortalităților și tăierilor de necesitate, precum și asigurarea unei baze furajere cantitativ și calitativ îndestulătoare. Pornind de la faptul că avem orientări clare în dezvoltarea zootehniei, iar unele I.A.S. și C.A.P. pot fi model pentru restul unităților, s-a subliniat că prin generalizarea experienței înaintate, într-un an sau doi, zootehnia — ca de altfel întreaga agricultură — va putea fi transformată într-o ramură de vîrf.

Cercetarea științifică implicată profund în modernizarea agriculturii

REVOLUȚIONAREA producției agricole în acest cincinal este puternic legată de progresul cercetărilor științifice, de aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Așa cum prevede Programul-directivă de cercetare științifică, adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R., folosindu-se mai intens metodele biologiei moderne se vor intensifica eforturile pentru crearea și generalizarea în producție a unor noi soiuri și hibrizi de cereale, plante tehnice, legume, plante de nutreț, material săditor vitipomicol, de mare productivitate — mai timpurii, rezistenți la dăunători și care să valorifice din plin condițiile create prin extinderea irigațiilor, erbicidării și mecanizării. Se urmărește ca potențialul de producție la hectar să ajungă la: 9—11 tone

griu în cultură neirigată și 11—12 tone la grîul irigat; 8—10 tone la hibridii de porumb în cultură neirigată și 15—18 tone la porumbul irigat; 3,5—4,5 tone la hibridii de floarea-soarelui în condiții de neirigare și 4—6 tone la irigat (cu un conținut de ulei de peste 53,5⁰/₀); 70—80 tone la sfecla de zahăr neirigată și 100—120 tone la cea irigată (cu un conținut de zahăr de 13⁰/₀). Noile soiuri de plante se vor caracteriza și prin însușiri superioare în ce privește rezistența la boli și dăunători. Ele vor putea valorifica la maximum condițiile variate de climă și sol din țara noastră, ca și factorii de intensificare a producției.

În ce privește zootehnia, cercetarea științifică va asigura introducerea în producție a unor rase, linii și hibridi de animale cu înaltă valoare biologică. La bovine se vor caracteriza și prin însușiri superioare în ce privește rezistența la boli și dăunători. Ele vor putea valorifica la maximum condițiile variate de climă și sol din țara noastră, ca și factorii de intensificare a producției. În ce privește zootehnia, cercetarea științifică va asigura introducerea în producție a unor rase, linii și hibridi de animale cu înaltă valoare biologică. La bovine se vor caracteriza și prin însușiri superioare în ce privește rezistența la boli și dăunători. Ele vor putea valorifica la maximum condițiile variate de climă și sol din țara noastră, ca și factorii de intensificare a producției.

Cercetarea științifică va avea un rol însemnat în elaborarea și introducerea în producție de tehnologii cu un minim de lucrări mecanizate, prin perfecționarea continuă a elementelor tehnologice diferențiate pe zone, care să asigure valorificarea mai deplină a potențialului de producție al noilor soiuri și culturi, obținându-se în același timp însemnate economii de combustibil.

Perfecționarea activității consiliilor unice agroindustriale

PARTIDUL NOSTRU, SECRETARUL SĂU GENERAL, au elaborat o strategie unitară a revoluției agrare, în care efortul de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale se îmbină cu crearea și perfecționarea noului cadru organizatoric al agriculturii — consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste — care asigură planificarea și conducerea unitară a tuturor sectoarelor, vizînd mobilizarea pleneră a resurselor materiale și umane pentru dinamizarea producției agricole. Chiar dacă cu unele neajunsuri, experiența deja căpătată de cele peste 700 de consilii unice agroindustriale dovedește pe deplin marile

posibilități pe care le au în folosirea mai rațională și unitară a fondului funciar, a bazei tehnico-materiale și a forței de muncă, ca și în accentuarea procesului de concentrare, specializare și integrare a producției agricole, de aplicare a autoconducerii și autogestivității în toate unitățile agricole de stat și cooperatiste.

Organizarea unitară a teritoriului, realizarea unor amplasamente raționale și amplasarea mai bună a culturilor, care să pună în valoare deplină potențialul productiv al tuturor terenurilor agricole, indiferent de forma de proprietate, fac parte integrantă din vastul complex de măsuri privind perfecționarea întregii activități din agricultură. Prin noua organizare a teritoriului, ca urmare a comasărilor făcute, s-a redus numărul de parcele de la circa 150 000 la circa 22 000, cu dimensiuni mari, variînd în funcție de zonă, între 600—1 000 ha în cîmpie și 100—300 ha în zona colinară. Asolamentele organizate la nivelul consiliilor au o mărime medie de 4 000—6 000 ha în zona de cîmpie și 800—2 000 ha în zona colinară. Organizarea teritoriului pe sole mari, cu forme regulate, are avantaje economice incontestabile, permițînd o folosire mai rațională a parcului de mașini și tractoare, utilizarea unitară a tehnologiilor moderne potrivit condițiilor concrete de producție, realizîndu-se în final o economie de consumuri (inclusiv la energie) și de cheltuieli la unitatea de produs, ceea ce antrenează o creștere substanțială a productivității muncii și a eficienței. În plus, în cadrul noilor asolamente unitare constituite la nivelul consiliului, se au în vedere și efecte directe asupra creșterii randamentelor la hectar și a eficienței culturilor.

Pentru utilizarea cît mai eficientă a tractoarelor, mașinilor agricole și utilajelor de pe raza fiecărui consiliu unic, s-a trecut la organizarea **sectoarelor unice de mecanizare**, care cuprind parcul de mașini al stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii și al unităților agricole de stat, avînd ca subunități secții de mecanizare pentru fiecare unitate de producție agricolă. Secția de mecanizare constituie unitatea organizatorică de bază a activității de executare mecanizată a lucrărilor (cu plan de venituri și cheltuieli proprii) dispunînd de dotările necesare pentru executarea mecanizată a lucrărilor agricole și pentru întrețineri și reparații simple. Secția angajează, prin contract de cooperare, executarea lucrărilor agricole și răspunde de realizarea producțiilor prevăzute. Pentru folosirea cu randament sporit a utilajelor agricole, în cadrul sectoarelor unice de mecanizare s-a trecut la organizarea unor formații de lucru mari și complexe, care grupează un număr important de mijloace capabile să execute rapid lucrările necesare pe sole mari. Se organizează, de exemplu, formații pentru executarea lucrărilor agricole la culturile de cîmp constituite din tractoarele și mașinile agricole necesare executării lucrărilor de pregătire a terenului, semănat, întreținere etc., formații complexe organizate special pentru executarea lucrărilor de recoltat (constituite din mai multe module de combine în compunerea cărora intră și mijloacele de transport), formații specializate care vor executa mecanizat toate lucrările în legumicultură și pomicultură. Pentru marile unități zootehnice, vor fi organizate formații permanente pentru producerea, recoltarea

și depozitarea furajelor, ca și pentru deservirea interioară a proceselor de producție din cadrul acestora. Prin constituirea formațiilor de lucru permanente, se urmărește gruparea adecvată a tractoarelor și mașinilor agricole pentru executarea lucrărilor în perioada optimă și de calitate superioară, folosindu-se utilajele la capacitatea maximă. Această grupare va permite asigurarea unei asistențe tehnologice și mecanice mai eficiente, funcționarea agregatelor în condiții mai bune, respectarea strictă a programelor de lucru. În noua concepție de organizare a muncii, inginerii mecanici răspund, în primul rînd de buna funcționare în cîmp a utilajelor, iar inginerii șefi sau șefii de fermă, de organizarea și calitatea lucrărilor. Formațiile mecanice permanente constituie o verigă de bază a sistemului industrial de aplicare a tehnologiilor moderne, integrîndu-se în conceptul general de concentrare și specializare a producției agricole. Executarea lucrărilor în acord global de către mecanizatori și plata acestor lucrări cu tarife pe tona de produs obținut, reprezintă una din pirghiile hotărîtoare ale îmbunătățirii rezultatelor de producție și economice atît în C.A.P., cît și în S.M.A.

Statuarea **sectorului unic de chimizare** ca organ de specialitate al consiliului pentru problemele de fertilizare, erbicidare și de combatere (el purtînd răspunderea întocmirii și executării în condiții tehnice corespunzătoare, la timp și cu eficiență ridicată a programului unic de chimizare pentru toate unitățile agricole componente) va permite folosirea mult mai rațională a îngrășămintelor și pesticidelor, astfel încît chimizarea să devină cu adevărat una din pirghiile cele mai importante în creșterea accelerată a recoltelor. În același timp, sectorul unic de chimizare (unitate cu gestiune economică proprie, fără personalitate juridică, cu plan propriu de producție, venituri și cheltuieli) va contribui și la sporirea eficienței economice a chimizării, deoarece formațiile de lucru specializate ale sale vor efectua mecanizat (pe o suprafață de 3—4 mii ha) toate lucrările de administrare a îngrășămintelor chimice, organice, a amendamentelor, combatere a bolilor și dăunătorilor.

De asemenea, crearea **sectorului unic de hidroameliorații** asigură organizarea unitară, în cadrul fiecărui consiliu, a activității de exploatare a amenajărilor pentru irigații creîndu-se condiții superioare pentru folosirea eficientă a acestor amenajări și realizarea tuturor indicatorilor tehnico-economici proiectați. Răspunderea pentru activitatea de irigații revine tot stațiunii pentru mecanizarea agriculturii care, cu utilajele din dotare și cele preluate de la unitățile de stat și cooperatiste, va întreprinde exploatarea unitară a tuturor lucrărilor de îmbunătățiri funciare, menținerea în stare de funcționare a echipamentului mobil de udare și aplicarea udărilor la timp și conform tehnologiilor stabilite: distribuirea apei realizîndu-se sub controlul dispeceratului de la sistem, pe baza programelor de aplicare a udărilor, se asigură irigarea la timp, cu cantitățile necesare de apă și cu consumuri de energie minime.

Prin organizarea acțiunilor de cooperare, unitățile agricole din cadrul consiliului participă la **sectorul unic de ameliorare și exploatare a pășunilor și fînețelor naturale**, care răspund de

executarea, în comun, de către unitățile agricole deținătoare de pajiști și fânețe naturale, a lucrărilor de ameliorare a acestora, pe baza unor proiecte unice întocmite pe întreaga suprafață (indiferent de deținător), vizând creșterea producției de masă verde și fin pe hectare, prin lucrări de ameliorare, fertilizare cu îngrășăminte chimice și aplicarea amendamentelor pe suprafețele respective.

Înființarea sectorului unic horticol, constituit prin asocierea sau cooperarea tuturor unităților producătoare de legume, cartofi, struguri și fructe de pe raza unui consiliu sau prin înființarea de asociații economice intercooperatiste horticole, va contribui la folosirea superioară a bazei tehnico-materiale, creșterea producției și eficienței economice, prin aplicarea unor tehnologii îmbunătățite, a mecanizării și chimizării totale, cu un consum de muncă și combustibili cât mai redus: Pentru sectorul unic horticol (specializat sau mixt) se vor organiza, în funcție de suprafețe, una sau mai multe secții sau formații de mecanizare specializate, dimensionate astfel încât să execute în timpul optim întregul volum de lucrări.

Amplasarea suprafețelor de legume de pe care se asigură fondul de stat în cadrul consiliilor se va face în sole concentrate și specializate, pe terenurile cele mai fertile, amenajate pentru irigații, indiferent de forma de proprietate. În județele din sud, în asolamentele legumicole vor intra și suprafețele de cartofi și leguminoase alimentare. Suprafețele de pomi și vie din zonele consacrate, vor alcătui sectoare unice specializate, iar în consiliile cu suprafețe mai mici se vor organiza sectoare mixte, împreună cu legume și cartofi.

În acțiunea de asociere și cooperare vor fi cuprinse plantații pomicole amplasate în masiv ale tuturor unităților (500—1500 ha pe o rază de 10—15 km), pentru a se putea aplica tehnologiile recomandate, iar în viticultură se vor concentra atât producția cit și plantațiile noi, modernizările și alte activități.

În cadrul consiliului se vor dezvolta și activități de industrializare și semi-industrializare a producției agricole din unitățile componente, prin crearea unor capacități dimensionate corespunzător necesităților, folosindu-se forța de muncă locală în perioadele mai puțin solicitate pentru muncile agricole. În același mod se va acționa pentru producerea furajelor combinate, pentru morărit și alte activități de prelucrare în vederea punerii în valoare a resurselor existente, potrivit cu specificul zonei respective. Va spori substanțial producția de artizanat, de materiale de construcții, etc.

Un stil de muncă dinamic, responsabil

PROFUNDA revoluție agrară care se prefigurează în cincinalul viitor necesită ca încă din acest an să aibă loc o îmbunătățire radicală a activității tuturor lucrătorilor, specialiștilor și cadrelor de conducere din agricultură.

Procesul de mecanizare complexă și completă a lucrărilor agricole, introducerea și generalizarea tehnologiilor moderne, cer ridicarea permanentă a calificării profesionale a tuturor agricultorilor, policalificarea lor, pentru a poseda cunoștințele tehnice și economice necesare unei agriculturi moderne, de

mare productivitate. Agricultorul viitorului foarte apropiat, pe lângă o pregătire multilaterală de cultură generală va poseda și cunoștințele agronomice absolut necesare și îndemânarea necesară conducerii tractorului cu întregul set de mașini. Numai în aceste condiții muncii din agricultură i se va imprima continuitate, ritmicitate, calitate și productivitate ridicată, care să ducă la scăderea populației active din agricultură de la 29,8% în 1980, la 24% în 1985.

Revoluția agrară trebuie să marcheze în conștiința agricultorilor interesul permanent și responsabilitatea promovării și aplicării a tot ceea ce este avansat în știință și tehnologia agricolă, preluarea și generalizarea experienței unităților fruntașe și introducerea unui stil de muncă revoluționar, de înaltă responsabilitate și exigență. În același timp, așa cum s-a subliniat și la recenta întâlnire de lucru și plenara Consiliului Național al agriculturii, organele agricole vor trebui să desfășoare o activitate vie, practică, puternic ancorată în viața unităților de producție și cu finalitate precisă — asigurarea dinamismului producției. Centrul de greutate al activității tuturor specialiștilor din agricultură se va deplasa din birouri în miezul activității practice, pentru a se acționa operativ și eficient în organizarea exemplară a producției și a muncii, pentru întărirea ordinii și disciplinei, pentru soluționarea concretă, la fața locului, a tuturor problemelor legate de creșterea producției agricole.

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

Dinamismul dezvoltării

(Urmare din pag. 4)

putere a tuturor factorilor calitativi, de ordin intensiv, de la luarea în considerare a aportului sporit al științei și tehnicii la modernizarea întregii producții materiale.

În ritmurile și proporțiile viitorului cincinal se regăsește preocuparea constantă pentru diminuarea necesarului relativ de fonduri fixe necesare creării unei unități de venit național, pentru asigurarea unor rezultate economice superioare în ce privește producția netă, producția marfă, volumul beneficiilor aduse de fiecare leu cheltuit, pentru punerea în evidență a unor rezerve mari de sporire a avuției naționale prin devansarea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție, lărgirea bazei de materii prime proprii și valorificarea ei superioară. În sfârșit, se regăsește grija pentru gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, pentru accelerarea procesului de asimilare și execuție a unor produse valoroase, cu parametri funcționali, de eficiență și de mediu ambiant ridicați.

ÎN GRADUL CEL MAI ÎNALT această viziune dinamică, modernă asupra dezvoltării economice se reflectă în ritmurile prevăzute de Congresul al XII-lea pentru creșterea productivității muncii. Pentru țara noastră, în condițiile în care ne-am propus ca pînă la sfârșitul cincinalului viitor, respectiv anul 1985, să depășim stadiul de țară în curs de dezvoltare și să trecem în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie, creșterea productivității muncii se conturează ca principala forță capabilă să propulseze economia noastră pe calea progresului. Ea va trebui să înregistreze un ritm mediu anual de 7—7,5%, contribuind cu circa 30% la realizarea sporului de producție. Prin efectele ei, creșterea productivității muncii constituie baza sigură a ridicării calității vieții — țelul suprem al întregii politici a partidului și statului nostru. În definitiv, fiecare parametru al eficienței economice este influențat, într-un fel sau altul, de productivitatea muncii. De aceea, ritmul de creș-

tere a productivității muncii stabilit la Congresul al XII-lea este considerat ca o sarcină minimală. Aceasta cu atât mai mult cu cît creșterea cu un singur procent a productivității muncii reprezintă în acest an un spor de venit național de 9,3 miliarde lei, iar în 1985 de 14,7 miliarde lei.

Ritmurile medii anuale de creștere stabilite de către Congresul al XII-lea al partidului pentru perioada 1981—1985 la producția industrială netă și globală, de 10% și respectiv 9%, sînt pe deplin corelate cu sarcinile de sporire a productivității muncii în acest sector conducător al economiei. Ele nu marchează nicidecum o așa-zisă tendință de încetinire a ritmurilor de dezvoltare ale României. În primul rînd, ritmurile de creștere industrială continuă să fie printre cele mai înalte din lume în condițiile în care multe state dezvoltate se așteaptă să realizeze rate apropiate de zero. În al doilea rînd, nu trebuie omis faptul că aceste ritmuri reflectă o calitate superioară, materializată în înnoirea substanțială a produselor, în reducerea costurilor, îndeosebi a cheltuielilor materiale și creșterea beneficiilor. În al treilea rînd, dat fiind nivelul actual al forțelor de producție, gradul de maturitate la care a ajuns economia noastră, fiecare procent de creștere înseamnă acum un spor absolut cu mult mai mare decît în perioadele precedente. De pildă, ritmurile amintite mai sus vor permite ca pe întregul cincinal viitor să se obțină un spor egal cu întreaga producție industrială a anului 1975 și de 3 ori mai mare decît cea a anului 1965. În sfârșit, rata acumulării prevăzută pentru cincinalul următor, de 30 la sută, mai mica decît în anii precedenți, se situează la nivelul optim pentru această etapă, asigurînd dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, concomitent cu un ritm înalt de creștere a bunăstării întregului popor.

În cele trei decenii și jumătate care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională. România a parcurs mai multe etape istorice marcate de transformări fundamentale în toate domeniile de activitate. Dînd dovadă de un înalt devotament față de cauza socialismului, învingînd greutăți de tot felul, oamenii muncii au înfăptuit, sub conducerea Partidului Comunist Român, o uriașă operă istorică de lichidare a stării de subdezvoltare moștenite și de ridicare a României în rîndul statelor industrializate.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

Autogestiunea — instrument de ridicare a nivelului calitativ al activității economice

Direcții de acțiune bazate pe experiența acumulată în practică

MODALITATEA în care întreprinderile și centralele se adaptează la cerințele autogestiunii economico-financiare trebuie să constituie un obiect continuu de analiză din partea ministerelor, organelor centrale de sinteză și a institutelor de cercetări. Această necesitate decurge din mai multe cauze. Astfel, autogestiunea, ca latură centrală a noului mecanism economico-financiar, este menită să contribuie în mod direct la ridicarea nivelului calitativ al întregii activități economico-financiare, la punerea în valoare a rezervelor de creștere a eficienței economico-financiare, potrivit cu posibilitățile și cerințele etapei pe care o parcurgem; ca urmare, rezultatele obținute trebuie evaluate critic, în scopul dezvoltării și generalizării proceselor pozitive, al frînării și eliminării acelor negative. Apoi, autogestiunea a înlocuit un anumit tip de gestiune economică, care se sprijinea pe o concepție economică depășită și care a generat o anumită practică, de unde și posibilitatea ca unele unități economice să tindă o anumită perioadă să lucreze ca în trecut, să folosească mai mult formele noului mecanism economico-financiar, fără să treacă la modificări de conținut; în consecință, se impun anumite măsuri corective, astfel încât obiectivele urmărite prin noul mecanism să fie integral atinse.

Iată de ce și consider ca fiind deosebit de folositor schimbul de opinii organizat de *Revista economică* asupra problemelor care se ridică în legătură cu funcționalitatea mecanismului economico-financiar.

Necesitatea fundamentării temeinice a planului

ESTE CERT că, prin introducerea noului mecanism economico-financiar și, în primul rând, prin trecerea întreprinderilor la autogestiune, a fost reorientată întreaga activitate a unităților economice, întregul lor comportament. După „șocul” inițial față de cerințele noului mecanism, întreprinderile au început să se adapteze la indicatorii și la relațiile financiare și de credit generate prin funcționalitatea acestui mecanism, dând cu totul altă importanță laturilor calitative ale activității economico-financiare. Indicatorii față de care întreprinderile nu erau deosebit de sensibile în trecut, cum ar fi producția netă și fizică, cheltuielile de producție, stau astăzi în centrul preocupărilor întreprinderilor. Relația creată între gradul de îndeplinire a planului producției nete și nivelul fondului de retribuie admisibil și-a dovedit pe deplin justetea, întreprinderile reacționând în mod pozitiv asupra tuturor factorilor care influențează producția netă. În această privință, rezultatele economico-financiare pe anul 1979 sînt și ele concludente: cele mai multe unități economice au îndeplinit și depășit planul producției nete, au realizat sarcinile de reducere a costurilor de producție, au îndeplinit beneficiile și indicatorii de eficiență: chiar și atunci cînd unele întreprinderi nu au realizat integral sarcinile de plan, proporția nerealizărilor (în special în cazul producției nete și cheltuielilor de producție) este mai mică decît în trecut.

Funcționalitatea autogestionării economico-financiare este strîns legată de fundamentarea sarcinilor de plan pe fiecare întreprindere, pe fiecare unitate și subunitate economică, deoarece pe sarcinile de plan sînt axate toate pirghiile și mecanismele specifice autogestiunii. Aceasta mai înseamnă că nu se poate ajunge la o dezvoltare corespunzătoare a autogestiunii fără ca sarcinile de plan să fie cît mai bine așezate pe întreprinderi. Evident, în măsura în care sarcinile de plan (de producție netă, de cheltuieli de producție ș.a.m.d.) se dovedesc a fi subevaluate,

colectivele din întreprinderi nu mai sînt mobilizate în suficientă măsură în identificarea și punerea în valoare a rezervelor de îmbunătățire a activității economico-financiare; invers, în măsura în care sarcinile ar fi supraevaluate, întreprinderile nu mai au premise pentru a acționa eficient în vederea realizării planului, iar situația lor economico-financiară se va înrăutăți treptat.

În cele mai multe întreprinderi activitatea de planificare, luată în sensul ei larg, s-a întărit, unitățile economice angajîndu-se în procesul dinamismului economic, al reînnoirii producției și al promovării progresului tehnic. Tot așa de important este de sesizat faptul că propunerile de plan ale acestor întreprinderi au fost temeinic fundamentate, iar ca urmare sarcinile definitive au corespuns cu acelea inițiale (sau au prezentat diferențe minime). Sînt și unele întreprinderi care continuă să se manifeste în procesul planificării economico-financiare la fel ca înainte de introducerea noului mecanism economico-financiar, în sensul că își axează propunerile pe aceeași producție și pe aceleași tehnologii, așteptînd „impulsuri” exterioare pentru a trece la modernizarea producției, la introducerea de noi tehnologii, și astfel la ridicarea nivelului calitativ al întregii activități. În asemenea condiții, evident, se vor putea ivi nepotriviri mai mari între propunerile întreprinderilor și sarcinile aprobate, care uneori se vor răstrînge și în execuție prin diferite greutăți apărute în îndeplinirea unor indicatori planificați.

De fapt, problema pusă în discuție are rădăcini mai adînci. Autogestiunea economico-financiară implică în mod necesar ca fiecare întreprindere, din proprie inițiativă, să studieze și să se adapteze cu rapiditate la cerințele pieței interne și externe, să-și creeze în mod continuu un „stoc” tehnic și tehnologic propriu cu privire la reînnoirea producției și la ridicarea parametrilor calitativi ai produselor aflate în fabricație, la reducerea costurilor de producție (în primul rînd a acelor materiale). Or, tocmai asemenea laturi ale activității unor întreprinderi nu sînt încă suficient dezvoltate, de unde și o serie de consecințe negative și de greutăți atît în faza de pregătire a planului, cît și în cea de execuție: întîrzieri în pregătirea fabricației unor produse, în raport cu sarcinile de plan; neîncadrarea în sarcinile de reducere a costurilor de producție (ceea ce atestă și insuficiența fundamentare a programelor de reducere a costurilor) ș.a.

Una din direcțiile principale către care trebuie îndreptată atenția este aceea a mai bunei folosiri a aparatului ingineresc și tehnic din unitățile economice, astfel încît întreg acest aparat să se poată ocupa cu prioritate de găsirea și aplicarea soluțiilor tehnice în vederea perfecționării activității productive. Aceasta cu atît mai mult cu cît în unele întreprinderi o parte din acest aparat este utilizat în lucrări de birou (inclusiv pentru formularea de explicații referitoare la neîncadrarea în sarcinile de plan, pentru justificarea unor nerealizări de plan).

Analiza datelor dintr-o serie de întreprinderi (din industria constructoare de mașini, ca și din alte subramuri industriale) scoate la iveală că îmbunătățirea pregătirii și organizării producției, în concordanță cu cerințele actuale ale progresului tehnic, cu necesitatea reducerii consumurilor materiale și energetice, constituie mijlocul principal prin care se poate acționa în vederea creșterii eficienței producției, și astfel pentru asigurarea unei bune funcționalități a autogestiunii unităților în cauză. În unele întreprinderi, deși există prototipuri superioare față de produsele aflate în fabricație, lansarea lor în producția curentă se face după perioade îndelungate de timp, din cauza unor deficiențe tehnico-economice; în alte unități, cu toate că sînt cunoscute noi procedee tehnologice, mai economicoase, și s-au făcut încercări cu privire la promovarea lor, generalizarea acestor

tor procedee se lasă multă vreme așteptată. Desprindem astfel concluzia că trebuie **întărită capacitatea tehnico-economică a întreprinderilor**, în folosul extinderii și generalizării rapide a progresului tehnic.

Bugetele de venituri și cheltuieli — instrumente de analiză și conducere

ÎN CADRUL autogestiei economico-financiare, bugetele de venituri și cheltuieli au fost concepute ca instrumente directe ale procesului de conducere. Experiența dovedește că în cele mai multe unități economice ele au început să îndeplinească acest important rol. Prin puterea de sinteză și de concentrare a indicatorilor economico-financiar, prin simplitatea construcției, bugetele de venituri și cheltuieli conferă colectivelor de oameni ai muncii posibilitatea cunoașterii principalelor probleme care se ridică în legătură cu situația financiară a întreprinderii, dovedindu-se a avea și un important rol mobilizator și stimulator în îmbunătățirea activității economico-financiare.

Cu toate acestea, în unele întreprinderi bugetele de venituri și cheltuieli nu au dobândit încă o semnificație cu mult superioară față de planurile financiare folosite anterior. Anumite explicații au fost date în paginile acestei reviste, ele fiind reale. Astfel, dacă bugetele de venituri și cheltuieli nu reflectă întregul potențial economic al întreprinderii, dacă nu sunt corelate cu celelalte secțiuni de plan, ele își pierd din importanța pe care ar trebui să o aibă. Sau, dacă se efectuează frecvente modificări de plan și dacă aceste modificări de plan se operează cu mari întârzieri în bugetele de venituri și cheltuieli, inevitabil bugetele respective nu mai pot fi utilizate în procesul conducerii operative. Ceea ce vrem să subliniem este că asemenea abateri nu sînt legate causal de mecanismul economico-financiar și nici de structura ca atare a bugetelor de venituri și cheltuieli, ci exprimă mai mult deficiențele care se întîlnesc în procesul planificării economico-financiare și în execuția planului. Pentru înlăturarea lor, trebuie ca însăși întreprinderile, prin perfecționarea activității aparatului economico-financiar, să adîncească toate laturile planificării. Totodată, se impune ca centralele să asigure stabilitatea sarcinilor de plan pe întreprinderi, evitînd modificarea unor indicatori, mai ales înainte de încheierea perioadelor planificate.

Pe lângă cauzele menționate, există și altele care, după părerea noastră, îngustează în prezent posibilitățile ca bugetele de venituri și cheltuieli să devină instrumente reale ale activității de conducere. În această privință nu se poate omite că bugetele de venituri și cheltuieli cuprind indicatorii pe ansamblul activității întreprinderilor și că ele în mod necesar trebuie însoțite de repartizarea sarcinilor de plan care susțin principalii indicatori financiar pe secții, ateliere și celelalte locuri de muncă, de elaborarea bugetelor de cheltuieli pe subunități. Însă, o asemenea repartizare interioară a sarcinilor de plan nu s-a făcut în toate întreprinderile ori această repartizare a fost incompletă. Consecințele sînt cunoscute: nu au putut fi individualizate în toate cazurile, în raport cu sarcinile din bugetele de venituri și cheltuieli, obiectivele de plan legate de producția netă, de cheltuieli ș.a., nu au putut fi concretizate răspunderile în unele domenii importante ale activității, **deși autogestiunea reclamă ea în fiecare întreprindere să fie cit mai analitic stabilite sarcinile și răspunderile legate de îndeplinirea planului.**

Autogestiunea economico-financiară este legată și de **perfecționarea sistemului informațional și a sistemului de evidență**, cu tehnicile specifice. Nu se poate acționa în modul cel mai eficient pentru realizarea bugetelor de venituri și cheltuieli, atîta vreme cît factorii de decizie din întreprinderi nu cunosc zilnic (sau la intervale scurte de timp) modul în care se realizează sarcinile de plan și ce abateri există față de cheltuielile planificate. Numai prin modernizarea sistemului informațional și a sistemului de evidență se va putea ajunge ca în fiecare întreprindere producția netă realizată să fie cunoscută imediat după încheierea lunii și a trimestrului, iar recalcularea fondului de retribuție să fie așezată numai pe date efective. Din datele de care dispunem rezultă că într-un număr relativ mic de unități economice s-a trecut efectiv la restructurarea sistemului informațional și la promovarea tehnicilor moderne de evidență a costurilor (între care cea normativă). Iată de ce problema perfecționării sistemului informațional propriu al întreprinderilor, instrumentelor și tehnicilor specifice activității lor se află în plină actualitate și condiționează însăși adîncirea autogestiei unităților economice.

Unele conduceri de întreprinderi continuă să privească bugetele de venituri și cheltuieli mai mult ca instrumente de tehnică financiară, care ar intra în competența exclusivă a compartimentelor financiar-contabile. Fără îndoială, compartimentele financiar-contabile din întreprinderi au un rol deosebit de im-

portant în elaborarea și urmărirea execuției bugetelor de venituri și cheltuieli; însă, bugetele de venituri și cheltuieli sintetizează, în limbajul indicatorilor financiar, întreaga activitate a colectivului de oameni ai muncii și exprimă un anumit nivel al conducerii și organizării tehnico-economice. De aici și concluzia că bugetele de venituri și cheltuieli vizează activitatea tuturor compartimentelor unității economice.

Realizarea fondurilor proprii ale întreprinderilor și centralelor condiție a afirmării depline a autogestiei

FONDURILE formate în întreprinderi au asigurat autofinanțarea propriei lor dezvoltări, înlăturarea unor importante acțiuni cu caracter social și cointeresarea colectivelor de oameni ai muncii. De asemenea, fondurile proprii de dezvoltare ale centralelor au permis realizarea programelor de investiții referitoare la crearea de întreprinderi noi în cadrul subramurilor și la realizarea dezvoltărilor mai importante din cadrul întreprinderilor existente. Schimbările intervenite în repartitia resurselor au produs o puternică înfrîurire asupra întreprinderilor și centralelor, căci ele au fost puse în situația de a crea veniturile necesare pentru constituirea propriilor fonduri de dezvoltare și cointeresare, de a suporta anumite consecințe în cazul nerealizării acestor fonduri, de a răspunde de modul în care fondurile respective sînt utilizate. În aceste condiții, se remarcă o intensificare a acțiunii pîrghiilor financiare și de credit.

Sînt și unele întreprinderi care nu și-au putut constitui integral fondurile proprii de dezvoltare, ca urmare a neîndeplinirii beneficiilor planificate și a amortizării prevăzute. În asemenea cazuri, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege, întreprinderile au putut primi credite suplimentare, pentru care vor plăti dobinzi. Desigur, nerealizarea fondurilor proprii a provocat unităților în cauză unele dificultăți financiare temporare, care în viitor vor putea fi evitate numai prin îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan. În cursul anului trecut au apărut și anumite tendințe negative, ca de exemplu efectuarea de către întreprinderi cu prioritate a prelevărilor din veniturile realizate la propriile lor fonduri și neîndeplinirea la timp a obligațiilor către centrale și buget. Deși pînă la finele anului toate fondurile au fost regularizate potrivit legii, pe parcurs s-au ivit la nivelul centralelor unele greutăți financiare, care ar fi putut să fie evitate.

Cele de mai sus scot în evidență și un alt aspect deosebit de important: odată cu aplicarea noului mecanism economico-financiar, echilibrul financiar, conceput la nivelul economiei socialiste, este individualizat pe mai multe fonduri, iar consecințele nu mai sînt preluate în mod mecanic de fondul de resurse bugetare. Pentru deteriorarea capacității de plată a unor întreprinderi, răspunderile vor trebui și ele individualizate, iar acțiunile ce se întreprind în astfel de situații nu mai pot fi limitate la simple regularizări cu caracter financiar și de credit, ci ele trebuie să vizeze înlăturarea cauzelor determinante ale dezechilibrelor înregistrate.

Răspunderi deosebite revin organelor financiar-bancare. Ele trebuie să verifice, în primul rînd, respectarea de către întreprinderi și centrale a normelor legate cu privire la constituirea și folosirea fondurilor, asigurîndu-se astfel că în procesul repartirii resurselor interesele întreprinderilor și centralelor nu au fost satisfăcute în dauna acelor generale. De asemenea, prin intermediul procesului de creditare, băncile trebuie să acționeze în direcția prevenirii formării de stocuri peste necesar și accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante. O anumită intensificare a activității este necesară și în domeniul urmăririi veniturilor statului, ținînd seama de poziția importantă pe care o are în continuare bugetul, ca principal fond centralizat creat în economia socialistă.

PREZENTAREA succintă a celor cîteva aspecte privitoare la autogestiunea unităților economice nu epuizează întreaga problemă a noului mecanism economico-financiar. Ceea ce mi se pare că se poate afirma cu deplină siguranță este că experiența anului 1979 confirmă pe deplin superioritatea acestui mecanism. Justețea politicii partidului adoptată în acest domeniu. Autogestiunea unităților economice creează cadrul pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități economico-financiare și, în același timp, prin ridicarea nivelului calitativ al întregii activități se asigură premise pentru ca autogestiunea să se afirme tot mai deplin.

dr. Alexandru BABE

Curtea Superioară de Control Financiar

Tehnici, metode și instrumente moderne
în sprijinul creșterii eficienței economice

Diagnosticul „stării de productivitate” din întreprindere

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE în toate domeniile de activitate obligă, printre altele, și la perfecționarea formelor și metodelor de analiză economică existente, concomitent cu sporirea eforturilor pentru găsirea unor noi forme și metode de analiză și organizare, corespunzătoare etapei economico-sociale pe care o parcurgem.

În Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25—26 februarie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat: „Este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru aplicarea noului mecanism economic pentru realizarea producției nete, pentru buna aprovizionare tehnico-materială, pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de producție și, pe această bază, pentru creșterea corespunzătoare a productivității muncii... Să facem totul ca fiecare cetățean să desfășoare o activitate productivă utilă, cu maximum de randament în sectorul său de specialitate”.

După cum este cunoscut, introducerea în practica muncii de planificare a indicatorilor de producție netă și producție fizică și creșterea rolului lor în aprecierea activității întreprinderilor s-au efectuat în directă legătură cu indicatorii calitativi, în rîndul cărora un rol deosebit l-a avut și îl va avea și în viitor **productivitatea muncii calculată pe baza producției nete**. Cu această, domeniul productivității muncii și-a întregit „bateria de indicatori” care pot evidenția „starea de productivitate” a întreprinderilor pe parcursul anului de plan sau în perspectivă.

Cunoașterea stării de productivitate înseamnă, de fapt, cunoașterea felului în care se aplică **politica de productivitate a întreprinderii**, ca parte integrantă din politica generală economică a partidului și statului nostru, respectiv care sint **strategia și tactica de creștere a productivității muncii** urmate de întreprinderea analizată. Ați strategii, cit și tactica de creștere a productivității pot fi definitive, în general, pe baza unor analize dialectice complexe în cadrul cărora se iau în considerare aspecte de natură economică, tehnică, socială etc. Gradul de detaliere pe care îl urmăresc asemenea analize, implică de multe ori acțiuni de durată, cu ocuparea unui număr important de specialiști. De regulă, rezultatele obținute compensează de departe efortul; necesitatea de a multiplica în cit mai multe unități astfel de analize forțează însă la găsirea unor noi forme, mai operative și cu rezultate deopotrivă satisfăcătoare. Printre aceste metode apreciem că poate fi folosită **analiza diagnostică**, al cărei specific se adaptează fără mari dificultăți și la problematica productivității muncii.

În cele ce urmează prezentăm diagnosticul de productivitate ca metodă operativă de definire a stării de productivitate din întreprindere. La documentarea necesară am adăugat experiența dobîndită în mai multe unități economice, cu prilejul unor analize de domeniu. Practica ne-a arătat că elementele prezentate constituie o bază de lucru suficient de bună, dar, desigur, susceptibilă la îmbunătățiri.

Ce este diagnosticul de productivitate ?

ÎN ESENȚĂ, diagnosticul de productivitate este o analiză complexă operativă de ansamblu, care urmărește să evalueze starea de productivitate a întreprinderii, caracterizată prin realizări (în dinamică,

față de plan și față de terți) și aspecte critice, să releve cauzele acestora din urmă, să sugereze măsuri și acțiuni de remediere, respectiv rezerve de creștere în continuare a productivității muncii.

Prin natura sa, diagnosticul de productivitate are un aspect mai mult sintetic decît analitic. Efectuarea lui necesită, de regulă, un timp destul de scurt. Dată fiind complexitatea domeniului, este recomandat ca diagnosticul să fie realizat de către mai mulți specialiști (economisti, ingineri, tehnicieni, sociologi, psihologi etc.), reuniți într-o echipă de lucru care inițial poate avea o componență restrînsă, completîndu-se pe parcurs după caz, în funcție de problematica ce apare. Acești specialiști trebuie să aibă însă multă experiență în probleme ale productivității muncii, capacitate de analiză și de sinteză. Experiența a arătat că folosirea, în cadrul echipei de diagnostic, a unor cadre insuficient pregătite a creat ulterior dificultăți sau a dus chiar la compromiterea acțiunii. Ca orice colectiv de lucru, și echipa de diagnostic trebuie să aibă un coordonator — de regulă, un specialist cu suficientă experiență în munca de conducere și analiză și, dacă este posibil, investit cu putere de decizie în legătură cu acțiunile ce se întreprind.

Diagnosticul se poate efectua la un moment dat, ca urmare a unor „semnale de alarmă” (nerealizarea nivelului planificat al productivității muncii, a eficienței prevăzute în programele de măsură, influența puternic negativă a unor factori etc.) sau periodic, în vederea menținerii continue a unei corelații corespunzătoare între productivitatea muncii și ceilalți indicatori de plan.

În oricare din aceste situații, pentru realizarea lui cu succes sint necesare, din partea conducerii întreprinderii, încredere în forțele și posibilitățile echipei de diagnostic și sprijin deplin. Conducerea trebuie să accepte faptul că acțiunea diagnostică generează, în cadrul întreprinderii, unele interacțiuni între compartimente, secții, ateliere etc. Este posibil, de exemplu, ca o acțiune sau o soluție convenabilă în sectorul A să necesite o ordonare prealabilă a problemelor privind productivitatea muncii din sectorul B. La rîndul său, echipa de diagnostic trebuie să se orienteze și să înțeleagă cit mai bine intențiile și acțiunile prezente și viitoare ale conducerii întreprinderii, pentru a putea realiza mai bine scopul care a determinat acțiunea de diagnosticare.

Cine îl efectuează ?

ÎN FUNCȚIE de instituția care inițiază acțiunea se alcătuieste și echipa de lucru. Dacă inițiativa aparține centralei, ministerului sau altor organisme cu responsabilități și drept de control pe linia productivității muncii (Ministerul Muncii, Comitetul de Stat al Planificării, direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale etc.), echipa de diagnostic are, de regulă, o structură mixtă, respectiv în componența sa intră specialiști atît din afara întreprinderii, cit și din întreprindere, conducerea ei fiind încredințată unui specialist din partea organismului inițiator. Dacă inițiativa aparține întreprinderii (respectiv se efectuează un „autodiagnostic”), în structura echipei vor intra numai cadre din rîndurile personalului acesteia, în principal **comisia pentru productivitatea muncii și organizarea științifică a producției și a muncii**, de pe lîngă C.O.M., iar conducerea va fi încredințată unui membru al biroului executiv al consiliului oamenilor muncii, altui cadru de conducere sau specialist, cunoscător al problemelor de productivitate și de conducere.

Principalele etape de lucru

INTERVENȚIA unei echipe de diagnostic pentru productivitate în cadrul întreprinderii comportă, de regulă, mai multe etape de lucru, al căror conținut îl prezentăm în continuare.

● Etapa I: CONTACTUL ECHIPEI DE DIAGNOSTIC CU CONDUCEREA ÎNȚEPRINDERII

Contactul echipei de diagnostic cu conducerea întreprinderii reprezintă, de fapt, „punerea ei în temă” cu problematica de productivitate din punctul de vedere al conducerii. Mai întîi, președintele consiliului oamenilor muncii sau directorul întreprinderii argumentează necesitatea întocmirii diagnosticului, ținînd seama de situația concretă și de cea la care se doarește să se ajungă. Asupra punctelor critice se insistă în mod deosebit, arătîndu-se, pe cit posibil, toate implicațiile pe care le generează în activitatea întreprinderii. Echipa reușește ca din contactul cu conducerea să-și contureze un prim punct de vedere și să rețină punctele critice care se cer analizate spre rezolvare.

● Etapa a II-a: DEFINIREA DOMENIULUI ȘI OBIECTIVELOR DIAGNOSTICULUI DE PRODUCTIVITATE

— Studiarea documentației legate de domeniul productivității muncii constituie o primă acțiune în cadrul acestei etape. Sint analizate documente privind: producția globală și netă, numărul de personal, îndeplinirea normelor de muncă, consumul de muncă pe produs, productivitatea muncii calculată pe baza producției nete și pe baza producției globale, productivitatea muncii în unități fizice, nivelul cheltuielilor materiale etc. Analiza

tuturor acestor indicatori se face în dinamică față de anul de bază și de perioadele corespunzătoare din anul de bază, precum și față de nivelele de plan din anul curent. De asemenea, se fac comparații cu unități similare din țară și de peste hotare.

— **Studierea aspectelor concrete din teren** urmează firesc studierii documentației de domeniu, pentru constatarea „pe viu” a rezultatelor economice și a acțiunilor sintetizate în cifre la nivelul întreprinderii. Astfel sunt incluse în analiză și se culeg date din secții, ateliere și locuri de muncă.

— Pe baza discuțiilor avute în prima fază cu conducerea întreprinderii, a studierii documentației de domeniu și a cunoașterii aspectelor din teren, echipa de diagnostic stabilește **obiectivele diagnostice** și își întocmește programul de lucru.

Programul se stabilește sub forma unui grafic Gantt, urmându-se o încărcare echilibrată a echipei și o folosire cât mai judicioasă a timpului. În cadrul graficului se menționează în stânga obiectivele, iar către dreapta sunt reprezentate, prin benzi, perioadele acordate pentru analiză sau rezolvare, notându-se responsabilitățile și eventualele colaborări pentru realizare.

În urma stabilirii obiectivelor și a întocmirii programului de lucru, în unele situații poate apare necesitatea completării echipei de diagnostic și cu alți specialiști.

● Etapa a III-a: APROBAREA PROGRAMULUI DE LUCRU ȘI A COMPONENTEI ECHIBEI

Programul de lucru și componența definitivă a echipei de lucru sunt prezentate, de către conducătorul acesteia, conducerii întreprinderii, spre aprobare. Conducerea poate, desigur, să aibă unele obiecțiuni, să aducă anumite completări la program. Orice modificare în cadrul programului aprobat trebuie adusă imediat la cunoștința conducerii întreprinderii.

● Etapa a IV-a: DIAGNOSTICUL PROPRIU-ZIS (realizarea obiectivelor conform programului aprobat)

— Diagnosticul de productivitate propriu-zis, respectiv realizarea obiectivelor din programul de lucru aprobat începe printr-o verificare a **fondului primar de date** colectate în etapele I-a și a II-a și completarea lui cu date de detaliu din documente analitice, sau cu ajutorul interviurilor și chestionarelor de opinie. Aceste chestionare au avantajul că se adresează unui grup mai mare de cadre de conducere, specialiști, maeștri și muncitori, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, ale căror opinii referitoare la domeniul creșterii productivității muncii sunt deosebit de prețioase. Dacă sint bine alcătuite, chestionarele de opinie pot evidenția elemente de strategie și tactică, sub forma factorilor de influență asupra productivității muncii a căror acțiune se cere stimulată sau, după caz, atenuată ori chiar anihilată.

— Odată completat fondul de date, se trece la **prelucrarea și analiza critică a datelor culese**. Prelucrarea datelor se referă atât la calcularea unor indici, a unor corelații etc., de sinteză sau de detaliu, cât și la sistematizarea datelor sub formă de tabele sau reprezentări grafice, pentru a se putea compara rezultate sau fenomene tehnice, economice, sociale etc., legate direct de productivitatea muncii. În cazul chestionarelor, prelucrarea datelor se referă la gruparea răspunsurilor după frecvență sau alte criterii reprezentative. Analiza critică a datelor culese are la bază metoda interogativă (cunoscută din domeniul organizării ergonomice a muncii) și urmărește evidențierea unor fenomene și rezultate de natură cantitativă și calitativă, atât static, cât mai ales în dinamică.

Prelucrarea și analiza datelor vor ține seama de abordarea sistemică, considerând întreprinderea, pe de o parte, ca un subsistem în cadrul ramurii sau al economiei naționale, atunci cînd se analizează fenomene macro (pe total întreprindere).

iar pe de altă parte, ca un sistem bine încheiat, atunci cînd se analizează fenomene micro (în cadrul întreprinderii, între secții, ateliere, locuri de muncă etc.). Cercetarea cibernetică a fenomenelor legate direct sau indirect de productivitatea muncii oferă multiple avantaje de natură calitativă și asigură cuprinderea integrală a acestor fenomene, în intercondiționarea lor.

Este necesar ca la analiza critică a datelor culese să se evidențieze clar următoarele aspecte: a) **componentele, factorii și cauzele fenomenelor sau faptelor analizate**; b) **interdependența** dintre componente, factori, cauze, fenomene, fapte; c) **cuantificarea unor influențe**, cu ajutorul indicatorilor specifici domeniului productivității muncii (volum de producție pe o persoană, economie relativă de personal, creștere de productivitate, economie de timp de muncă etc.); d) **caracterizarea sintetică a rezultatelor analizei critice**; e) **măsurile sau deciziile** ce se impun în vederea creșterii productivității muncii.

— În același spirit va fi analizat critic și programul de măsuri pentru creșterea productivității muncii. Analiza va aborda următoarele aspecte: a) **gradul de asigurare**, prin eficiența măsurilor din program, a sarcinilor planificate de creștere a productivității muncii (**gradul de acoperire**); b) **cauze ale neacoperirii** integrale a sarcinilor planificate; c) **ponderea eficienței măsurilor** (factorilor) din program față de eficiența totală a programului. Această pondere se stabilește pe grupe de măsuri (factori), sintetizându-se în final pe cinci grupe (1) introducerea progresului tehnic, 2) perfecționarea organizării conducerii, producției și muncii; 3) calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării executanților; 4) factori naturali; 5) schimbarea structurii producției și a cooperării între întreprinderi); d) **numărul de măsuri concrete din program**; e) **repartizarea aplicării măsurilor** în concordanță cu sarcinile trimestriale; f) **gradul de cuprindere** a compartimentelor, conducătorilor și specialiștilor la acțiunile și măsurile de creștere a productivității muncii; g) **gradul de corelare** a celorlalte programe de măsuri din întreprindere (privind asimilarea de produse noi, reducerea costurilor de producție, asigurarea și pregătirea forței de muncă etc.) cu programul de măsuri pentru creșterea productivității muncii; h) **activitatea comisiei** pentru productivitatea muncii și organizarea științifică a producției și a muncii, în legătură cu întocmirea și urmărirea realizării programului; i) **modul de realizare a programului**: număr de măsuri realizate (și eficiența lor) comparativ cu numărul de măsuri (și eficiența acestora) ce aveau termen de realizare pînă la data diagnosticului; cauze ale eventualelor nerealizări sau realizări; șansele de îndeplinire a măsurilor nerealizate.

— După analiza critică a datelor și a programului de măsuri, întreaga echipă de diagnostic va desfășura o amplă acțiune de interviuri și discuții cu membrii comisiei pentru productivitatea muncii, cu alți specialiști și muncitori din întreprindere, pentru evidențierea unor noi posibilități de creștere a productivității muncii.

Această acțiune, care antrenează un cerc larg de oameni ai muncii din întreprindere, este deosebit de importantă pentru diagnostic și trebuie pregătită cu multă atenție. Atît la interviuri, cît și în cadrul discuțiilor de grup este necesar să se țină seama de: locul și rolul persoanelor respective în cadrul întreprinderii; pregătirea lor teoretică și practică în meserie; vechimea în întreprindere și vîrsta; dorința lor de a participa la unele acțiuni vizînd creșterea productivității etc.

Desfășurarea strict la obiect a interviurilor și discuțiilor va economisi un timp prețios atît pentru inițiatori, cît și pentru participanți. Vor fi notate absolut toate ideile și propunerile participanților, urmînd ca trîierea lor să se facă la sfîrșit. Eficacitatea discuțiilor de grup depinde de folosirea tehnicilor de lucru cele mai adecvate (brainstorming, Philips 66 s.a.);

inițierea și conducerea lor vor fi încredințate unor membri ai echipei de diagnostic, cu o bună pregătire profesională și cu un orizont larg în probleme de productivitate a muncii și de analiză a activității întreprinderilor.

La selecționarea ideilor și a propunerilor făcute în cadrul interviurilor și al discuțiilor de grup participă întreaga echipă de diagnostic.

Acțiunea se încheie cu întocmirea unei liste de propuneri și măsuri pentru creșterea productivității muncii în perioada imediat următoare și în perspectivă.

● Etapa a V-a: DEFINIREA STĂRII DE PRODUCTIVITATE EXISTENTE ÎN ÎNTEPRINDERE

Aceasta este etapa de ordonare și sinteză a datelor culese, pentru a defini situația în care se află întreprinderea din punctul de vedere al productivității muncii — respectiv care este „starea de productivitate” a acesteia. S-a arătat la început că a cunoaște starea de productivitate a întreprinderii înseamnă, de fapt, a cunoaște felul în care se aplică „politică de productivitate a întreprinderii” și rezultatele obținute. Pentru o mai bună înțelegere a noțiunii de politică de productivitate, vom preciza în continuare definiția și caracteristicile sale de bază.

Politică de productivitate constă din **selecționarea pe baze analitice a unor factori și măsuri de creștere a productivității muncii, ordonarea și ponderea lor după eficiență, în concordanță cu posibilitățile și obiectivele imediate și de perspectivă ale întreprinderii**. Ea constituie expresia concretă a politicii generale economice a partidului și statului nostru în domeniul productivității muncii și are un caracter dinamic.

În cadrul politicii de productivitate se precizează „strategia” și „tactica” de creștere a productivității muncii, respectiv modalitatea de trecere de la situația existentă la o situație îmbunătățită în concordanță cu obiectivele întreprinderii. Selecționarea, ordonarea și ponderea, respectiv optimizarea pe baze analitice a principalilor factori și măsuri de creștere a productivității muncii în concordanță cu obiectivele de perspectivă ale întreprinderii constituie strategia de creștere a productivității muncii. De regulă, aceasta se stabilește pentru o perioadă de plan mai mare (de exemplu un cincinal), dar se poate vorbi și de o strategie pe perioade mai scurte sau pe obiective.

Elaborarea strategiei optime presupune examinarea tuturor strategiilor posibile — respectiv se compară și se evaluează diferenții factori de creștere a productivității muncii, se stabilesc obiectivele intermediare mai importante pentru a se atinge obiectivele finale. Detalierea, ordonarea și ponderea, respectiv optimizarea pe baze analitice a principalilor factori și măsuri de creștere a productivității muncii în concordanță cu obiectivele imediate ale întreprinderii constituie tactica de creștere a productivității muncii. Tactica se referă, de regulă, la perioade mai scurte (de exemplu, un an) și reprezintă modalitatea optimă de realizare operativă a strategiei.

● Etapa a VI-a: STABILIREA POLITICII DE PRODUCTIVITATE A ÎNTEPRINDERII PENTRU PERIOADA URMĂTOARE

Este vorba, de fapt, de o etapă de corecție a stării de productivitate existente și de definire a unei stări îmbunătățite ca efect al acțiunii de diagnostic, care să asigure creșterea planificată sau superioară a acestui indicator. Cu atare, politica de productivitate pentru perioada următoare va conține elemente noi, concretizate sub forma unor măsuri noi de creștere a productivității muncii.

dr. Emil I. NICOLAU

(Continuare în pag. 24)

REMARCATĂ în presa epocii, în diferite alte lucrări, ideile gânditorilor clasei muncitoare asupra problematicei dezvoltării economiei naționale gravitează în jurul unor însemnate coordonate: necesitatea dezvoltării complexe a economiei naționale ale cărei ramuri și sectoare se constituie într-un tot unitar – dezvoltare motivată prin argumente istorice, filozofice, economice, politice. Posibilitatea practică a înlăturării acestei cerințe era demonstrată concomitent cu combaterea unor confuzii și erori ale lui Gherea, cu demascarea limitelor și inconsecvențelor țărăniștilor, a demagogiei și suficienței liberale, cu demascarea ideilor fasciste ce promovau infeudarea economică a țării de către Germania hitleristă, a teoriilor autarhiste ca și a celor neocolonialiste.

La baza concepțiilor lor, gânditorii revoluționari din țara noastră au așezat statornic conceptul de națiune, subliniind atât misiunea istorică definitorie a acesteia în accelerarea progresului economic și social, cât și viitorul ei în socialism. „În înțelesul onest al cuvintului – arăta Ilie Cristea – România nu poate fi decât a românilor. Trăim pe dea stat național. Deci orice discuție (care contestă asemenea realități, n.n.) este absurdă”¹⁾. Numai că statul capitalist român, condus de o burghezie inconsecventă și slabă – se aprecia în mai multe lucrări ale gânditorilor revoluționari – nu valorifica întreaga capacitate de progres a țării și poporului ei, atât țărăniștii, prin politica „porților deschise”, cât și liberalii, dar mai

Prima parte a articolului a apărut în „Revista economică” nr. 8/22 februarie 1980.

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești

ales măsurile de orientare fascistă au lezat grav interesele economice ale țării cit și suveranitatea ei. Gânditorii și militanții clasei muncitoare promovau ideea unui stat național democratic, care să acționeze energic pentru dezvoltarea complexă și modernizarea economiei naționale. „În locul statului răstignit, anihilat, imobilizat – scria Ion Clopoțel – vrem să vedem statul activ, dinamic, propulsiv, desfășurându-și activitățile în slujba întregii țări”²⁾.

Statul național – susțineau gânditorii clasei muncitoare – trebuie să ducă o politică de investiții și de industrializare a tuturor regiunilor țării, pentru sudarea și propășirea complexului economic național. Astfel, industriile din Ardeal și Banat – scria Andrei Șerbulescu –, amenajate uneori pentru nevoile pieței ungare, trebuiau îndreptate în direcția lor firească, de progres, integrate în procesul

de satisfacere a nevoilor țării; agricultura vechiului regat, dezvoltată sub influența și pentru nevoile pieței occidentale, nu putea fi rentabilă fără trecerea de la cultura extensivă la cultura intensivă³⁾. Practic în concepția reprezentanților clasei muncitoare întreaga viață economică a țării trebuie astfel dirijată încât să asigure progresul neîntrerupt al României. Sint bine cunoscute, în legătură cu aceasta, concepțiile reprezentanților clasei muncitoare privind necesitatea și modalitatea practică a industrializării țării, poziția combativă împotriva adeptilor prăfuitei deveză conservatoare și reacționare, „România – țară eminentamente agricolă”. Gânditorii clasei muncitoare au văzut în industrializarea României condiția hotărâtoare a realizării și progresului complexului economic național și a asigurării suveranității naționale, considerând, cum afirma Petre Pandrea, că „o țară care introduce sistemul capitalist și instituțiile adiacente lui, dacă nu poate deveni independentă economic în acel sistem, o așteaptă o soartă tristă”⁴⁾.

În studii și lucrări din epocă se evidențiază faptul că industrializarea României se înscrie ca un imperativ de care depindea independența și suveranitatea ei națională. Erau respinse cu autoritate științifică de necontestat concepțiile colonialiste și neocolonialiste ale „constelațiilor economice”, ale nostalgiei după imperiile prăbușite,

FIȘE

● Sub egida Institutului Central de Cercetări Economice, în Editura Academiei a fost publicat recent volumul „ECONOMIA MONDIALĂ: ORIZONT 2000” – coordonatori Mihail Florescu, Mircea Malița, Marcu Horovitz. După cum reiese și din titlu, lucrarea, care înmănușează o serie de studii elaborate de cercetători economiști, dar și din alte domenii, își propune să evidențieze, în manieră prospectivă, tendințele principale de evoluție ale unor domenii și probleme ale economiei de cea mai mare însemnătate. Sunt elaborate în a-

cest context prognoze privind resursele energetice, clasice și neconvenționale, ce vor fi atrase în circuitul economic deopotrivă cu estimarea evoluției consumurilor energetice și a schimbărilor în structura acestuia; considerații privind locul producției de oțel în economia mondială, avându-se în vedere, cu prioritate, importanța sa în dezvoltarea economiilor naționale precum și caracterul energointensiv; unele aspecte ale evoluțiilor viitoare în construcția de mașini sub semnul strategiei dezvoltării și transferului tehnologic; perspectivele pentru dezvoltarea industriei chimice în perioada 1980–2000; posibilele soluții ale ecuației fundamentale populație-alimentație; perspectivele dezvoltării comerțului mondial până în anul 2000.

În volum se analizează, de asemenea, probleme ale prognozelor macroeconomice și demografice; se pune în lumină statutul activității de prognoză, concepută ca instrument științific de fundamentare a opțiunilor și deciziilor politice. Explorarea viitorului, se subliniază în lucrare, deși constituită de puțină vreme ca disciplină științifică autonomă, a cunoscut și cunoaște profunde și semnificative mutații

în plan metodologic: de la simpla extrapolare a unor tendințe trecute sau care se manifestă în prezent, la conturarea profilului societății viitoare potrivit dezideratului fiecărei națiuni, al fiecărui popor și la determinarea căilor de acțiune în vederea realizării acestei societăți.

Comerțul cu licențe

● Revista cehoslovacă „POLITICKA EKONOMIE”, numărul 12 1979, înserează un articol – „Ekonomické aspekty mezinárodního obchodu licencemi” – semnat de Luděk Urban în care sînt abordate unele aspecte economice ale comerțului internațional de licențe. Autorul subliniază că în cadrul diviziunii sociale a muncii, în ultimele decenii, alături de activitățile de producție, cele de cercetare științifică capătă un rol tot mai însemnat, accelerînd schimburile de cunoștințe din domeniul științei și tehnologiei.

Cea mai răspîndită formă a schimburilor științifice și tehnologice, se opinează în articol, o constituie comerțul cu licențe, care deși reprezintă numai un procent din volumul circulației bunurilor materiale pe plan mondial vădește un caracter dina-

mîc și o creștere accentuată. Dar, arată L.U., fiind intim legat de nivelul de dezvoltare tehnologică al fiecărei țări, schimbul de cunoștințe științifice și tehnologice sub formă de licențe are în momentul de față un caracter oarecum limitat, cuprinzînd cel mai adesea un grup relativ restrîns de state capitaliste dezvoltate. Se apreciază că achiziționarea unei licențe constituie în numeroase cazuri un mijloc frecvent utilizat cu scopul de a economisi timp și resurse; în general, însă, judecările asupra achiziționării de licențe trebuie fundamentate pe luarea în calcul și a altor factori decît cei ai eficienței economice privită în mod strict și pe termen scurt.

Strategii ale creșterii

● Evoluțiile recente ale economiei mondiale au pus sub semnul întrebării – apreciază Daniel Soulié în studiul „La structure du système productif français” publicat în CHRONIQUES D'ACTUALITE DE LA S.E.D.E.I.S. nr. 3/1980 – validitatea modelelor de creștere adoptate de țările industrializate în perioada postbelică. Reacțiile de adaptare, deși diverse, evidențiază un element comun;

concepții care susțineau că „atomizarea” acestora în state naționale independente ar provoca dezechilibre economice între zonele industrializate și cele agrare ale lumii, constituind un factor de regres. Se acredita ideea potrivit căreia dezvoltarea economiilor naționale constituie un proces obiectiv necesar, cu un profund caracter progresist, de o mare însemnătate nu numai pentru economiile naționale dar și pentru progresul economiei mondiale în general. Se promova necesitatea stringentă a rezolvării la scară europeană a contradicției dintre o țărănie pauperizată versus industriași, a cărei manifestare la scară europeană devenea „Europa agrară versus Europa industrială”⁵⁾.

Reprezentanții clasei muncitoare au înfruntat cu argumente raționale variantele „eminanței agrare a României”, inclusiv concepția „complementarismului economic” pe care s-a bazat „tratatul economic” cu Germania din 1939 și „Confederația Mittel-Europa”, ai căror susținători afirmau cu insolentă că în faza de atunci „a evoluției economiei românești, exportul de produse agricole constituie principalul element de progres”⁶⁾ sau că „în Balcani nu este... posibil să se construiască instalații industriale prin mijloace proprii” și, ca urmare, această zonă trebuia să-și integreze economia în „marele spațiu german” pe baza „complementarității confederative”⁷⁾ Subliniindu-se pericolul încercărilor de integrare a diferitelor

economii naționale în confederații internaționale, replica reprezentanților clasei muncitoare a fost promptă și demnă. Se releva că cea mai rațională, mai justă și mai avantajoasă modalitate a încadrării țărilor în circuitul economic mondial o reprezintă dezvoltarea economiilor naționale, în mod complex, temeinic, unitar, industrializarea acestora, asigurând condiții pentru realizarea unor schimburi echitabile. Ginditorii clasei muncitoare acreditau ferm ideea potrivit căreia realizarea industrializării și dezvoltării economiei țării chiar în condițiile capitalismului nu putea fi asigurată de liberul arbitru al pieții ci depindea de intervenția energetică a statului burghez în economie, de fructificarea virtuților complexului economic național. „Afirmarea și menținerea pe piața internă a marii industrii – scrie astfel L. Pătrășcanu – nu depindea de forța și organizarea ei proprie, ci în primul rînd de stat. Numai dacă statul urma o anumită politică economică, dirija într-un anumit fel comerțul exterior și impunea o anumită politică fiscală, industria autohtonă putea să trăiască și să se dezvolte”⁸⁾.

Așa cum se știe, în stadiul de insuficientă clarificare ideologică a problemelor genezei, caracterului și structurii economiei românești, generat și de unele influențe ideologice din afară, în gîndirea clasei muncitoare s-au manifestat și unele confuzii, concepții greșite. În parte, acestea

ivorau din exagerarea factorilor exogeni ai genezei și dezvoltării economiei românești moderne, iar altele din absolutizarea mișcării de eliberare socială mondială. Asemenea greșeli, corectate pe parcursul maturizării politice a forțelor revoluționare nu au estompat valoarea analizelor teoretice și aprecierilor realiste ale ginditorilor clasei muncitoare asupra unor probleme economice cardinale. Sublinierea permanentă, încă de la început, de către ginditorii clasei noastre muncitoare, a rolului progresist al națiunii, a rolului vital pe care îl are dezvoltarea economiei naționale pentru progresul țării, constituie o dovadă de înțelepciune și principialitate statornică, o dovadă a faptului că ginditorii români revoluționari au ridicat înfăptuirea intereselor propășirii țării, a progresului în lume la rangul celor mai înalte obiective ale luptei lor pentru dreptate, pace și progres.

conf. dr. Gh. CIULBEA

1) „Cuvîntul liber” nr. 12, 27 ian. 1934, p. 3

2) „Cuvîntul liber” nr. 35, 6 iul. 1935, p. 5

3) Andrei Șerbulescu, Tendințe fundamentale în economia românească. În: „Era nouă” nr. 1, 1936, p. 56

4) Petre Pandrea, România și situația internațională, în Viața românească nr. 5-8, 1932, p. 92

5) Titus Cristureanu, Europa agrară și Europa industrială Buc. 1935 p. 15

6) „Adevărul”, 4 ian. 1929, p. 2

7) „Independența economică”, nr. 1-3, 1941, p. 55

8) L. D. Pătrășcanu, Sub trei dictaturi, Ed. politică 1970, p. 28

preocuparea pentru a amplifica unele activități existente, a dezvoltat activități noi – care dobîndesc astfel o poziție prioritară în economie – și diminuarea progresivă a altora în funcție de nivelul lor de eficiență. În perspectiva elaborării unei strategii de dezvoltare, opinează autorul, aspectul cel mai însemnat este însuși modul de determinare a acestor activități și a produselor care le caracterizează.

O posibilă cale de rezolvare, afirmă D. S., este aceea de a detașa, la nivelul economiei naționale, grupa produselor strategice. Potrivit opiniei autorului, analiza economiei franceze pe perioada 1960-1978 a pus în evidență existența a zece grupe de astfel de produse și activități: industria energiei electrice, produsele petroliere rafinate, prelucrarea metalelor, bunurile de echipament, produsele electrice, chimia minerală și organică, hîrția, construcțiile și lucrările publice, transportul terestru, grupa serviciilor prestate către întreprinderi, către particulari, servicii mecanice. Evoluția acestora în perioada amintită a relevat că, în cazul serviciilor, creșterea a fost mai rapidă decît pe ansamblul economiei în timp ce ponderea însemnată a participă-

rii lor la schimburile externe a creat economiei franceze – cel puțin pînă în prezent – o situație favorabilă pe plan internațional.

„Cercul care se închide”

● Publicarea în prestigioasa serie a Editurii Politice, „Idei contemporane” a lucrării cercetătorului american Barry Commoner „CERCUL CARE SE ÎNCHIDE” oferă cititorului din țara noastră posibilitatea să cunoască o operă reprezentativă pentru ampla dezbateră de idei ce se desfășoară actualmente în ce privește corelația complexă, cu implicații planetare, dintre om și mediul ambiant. Autorul își propune să demonstreze că elementele care au generat actuala criză ecologică, în mod deosebit în cazul S.U.A., nu sînt de natură demografică, după cum acestea nu se referă nici la creșterile de productivitate ca atare. În concepția lui B.C. ele se identifică cu realizarea și aplicarea de tehnologii a căror orientare unilaterală – maximizarea profiturilor – a creat o opoziție reală între activitățile oamenilor și echilibrul naturii, deteriorînd adesea acest echilibru, cu efecte negative de lungă durată, unele impredictibile. Pentru a supra-veniui, se afirmă în lucrare fiin-

ța umană trebuie să închidă cercul vital ale cărui verigi sînt natura-omul-tehnica; trebuie să învețe cum să restituie naturii bogăția împrumutată de la ea. Soluția depășirii crizei ecologice nu constă, potrivit opiniei autorului, în renunțarea la avantajele civilizației industriale sau în reducerea numărului populației, ci în reorganizarea economiei conform cerințelor protecției mediului ambiant.

Utilizarea energiei geotermale

● Rezervele estimate de energie geotermală, potențialul lor energetic precum și nivelul tehnologic atins în momentul de față în valorificarea economică a acestor rezerve constituie principalele probleme abordate în articolul „Hot stuff” (Materia fierbinte) publicat în numărul din 19 ianuarie al revistei „THE ECONOMIST”. În articol se sublinează unele opinii optimiste, potrivit cărora numai la nivelul S.U.A. – fără care deține ponderea cea mai însemnată din cei circa 1 000 de MW ce se obțin pe întreaga planetă prin utilizarea acestei forme de energie – s-ar putea produce, pînă la sfîrșitul acestui an, ca urmare a fo-

FIȘE

losirii energiei geotermale circa 100 000 MW; articolul respectiv relevă de asemenea, o serie de calcule recente potrivit cărora dezvoltarea unui rezervor de apă fierbinte ca sursă de putere constituie încă o acțiune de lungă durată – 8-10 ani, o acțiune care poate necesita costuri ridicate. Principalele dificultăți în acest proces se vădesc a fi de ordin tehnologic; absența unor instrumente care să permită măsurarea nivelului de temperatură, ale presiunii și volumului; lipsa unor unelte perfecționate de foraj. Soluțiile cele mai noi în acest domeniu, realizate de cercetătorii americani, se referă pe de o parte la înlocuirea procedeelor clasice de săpare a puțurilor de foraj – roca nu mai este sfărîmată ci tăiată, procedeu asemănător prelucrării metalelor prin așchiere – ceea ce permite obținerea unei productivități de patru ori mai mari; pe de altă parte au fost concepuți tranzistori speciali care pot rezista pînă la temperatura de 275 C. În articol se arată însă că tehnologiile amintite nu au depășit stadiul de prototip.

Creșterea nivelului de trai

(Urmare din pag. 6)

stituie unul din elementele de seamă ale îmbunătățirii calității vieții. De aceea, creșterea, în 1980, a volumului serviciilor prestate către populație cu 63%, față de 1975 exprimă și în acest domeniu faptul că în centrul politicii partidului și statului nostru se află omul cu nevoile sale.

Remarcabilele realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, pe linia ridicării nivelului său de trai demonstrează cu putere, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., că „orînduirea noastră, politica partidului de construcție socialistă nu cunosc țel mai înalt decît bunăstarea și fericirea poporului, că tot ceea ce realizăm în România este destinat omului, creșterii nivelului general de civilizație al întregii noastre națiuni socialiste”.

Perspective remarcabile în ridicarea bunăstării

POTRIVIT orientărilor cuprinse în Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea secretarului general al partidului, prin majorarea veniturilor tuturor categoriilor populației și în mod deosebit a celor provenite din retribuția muncii, retribuția reală va spori, față de 1980, cu 16—18%. Veniturile reale ale țărânimii din munca în C.A.P. și gospodăriile personale vor crește, pe o persoană activă, cu 20—25%, pensiile nominale de asigurări sociale de stat vor fi sporite, în medie, cu 23%, iar alocația de stat pentru

copii cu 27%. Cheltuielile social-culturale vor crește pînă în 1985 cu 37%, ajungînd să reprezinte în medie pe o familie, 14.200 lei. În condițiile menținerii indicelui de creștere a prețurilor cu amănuntul în limitele planificate de 5—6% pe întregul cincinal, se vor asigura și în perioada următoare stabilitatea monetară și puterea de cumpărare a populației potrivit prevederilor.

În aceste condiții, volumul desfacerii de mărfuri către populație va spori în cincinalul viitor într-un ritm mediu anual de 5,4—6,4%, iar volumul prestărilor de servicii va crește cu peste 54% față de 1980. Urmează să crească mai rapid serviciile pentru reparații, turism, agrement, precum și cele care ușurează muncile gospodărești. O atenție deosebită se va acorda serviciilor publice de alimentare cu apă, distribuirii energiei electrice și termice, transportului în comun, precum și altor servicii de gospodărie comunală caracteristice unei vieți civilizate.

În cincinalul 1981—1985, în consumul populației accentul se va pune, în principal, pe ridicarea calității și diversificarea sortimentală a produselor. În consumul alimentar, cele mai importante creșteri se vor înregistra la fructe și produse din fructe, legume și produse din legume și într-o anumită măsură la carne, lapte și produse din lapte. La produsele nealimentare consumul va spori substanțial la bunurile de folosință îndelungată.

În anii viitorului cincinal se vor construi 1.100.000 apartamente din fondurile statului; suprafața medie locuibilă pe locuitor va ajunge, în mediul urban, la 10,6 mp. Pînă în 1985, în Capitală va fi rezolvată, în linii generale, problema locuințelor. Transpunerea în practică a politicii demografice a partidului va asigura întărirea sănătății poporului, stimularea natalității prin ocrotirea mamei și a copilului, întărirea familiei, creșterea vigoasă fizic și intelectual a noilor generații.

Toate aceste remarcabile orientări și realizări, pun în lumină, odată mai mult, faptul că politica partidului de ridicare continuă a nivelului de trai și de îmbunătățire a calității vieții asigură satisfacerea tot mai deplină a necesităților de consum ale oamenilor, stabilite în mod rațional, creșterea gradului de civilizație a întregii națiuni.

Poliservirea utilajelor

(Urmare din pag. 14)

mitent cu dublări și chiar triplări ale productivității muncii, cu creșteri substanțiale ale calității de conformitate a produselor. Prin avantajele totale care se obțin se reușește amortizarea lor într-un timp foarte scurt, situat, după părerea mea, între un an și un an și jumătate” (Gh. PIRVU).

— „Într-adevăr, la „Automatica“ producția se va profila pe fabricația de roboți industriali și acel studiu de care se amintea mai înainte are ca obiect

final tocmai viitorul producției întreprinderii noastre. În perspectiva dotării viitoare avem intenția să utilizăm mai mult acești roboți și pentru procesele noastre tehnologice: în vopsitorie și sudură.

Aș dori însă să subliniez că esențial pentru extinderea eficientă a poliservirii nu este numai producția sau dotarea cu echipamente de înaltă automatizare și cu roboți. Avînd în vedere că ei reprezintă un utilaj complex, cu performanțe deosebite, tot atît de importantă este adaptarea din vreme a

calificării cadrelor pentru utilizarea lor cu randamente superioare. Pentru aceasta consider că ar trebui ca centrele de perfecționare a cadrelor de pe lângă Ministerul Industriei Construcției de Mașini, și altele, să acorde mai multă atenție acțiunii de instruire concretă a tehnologilor de toate nivelele, de ridicare a pregătirii lor la noile cerințe impuse de automatizare și robotizare. Unii fac în facultate un curs destul de scurt, însă elementele de exploatare rațională și întreținere a acestor mașini automate sînt, după părerea mea, prea puțin prezente în procesul instruirii muncitorilor, maștrilor și tuturor celor care trebuie să le servească.

Diagnosticul „stării de productivitate”

(Urmare din pag. 21)

● Etapa a VII-a: COMPLETAREA PROGRAMULUI DE MĂSURI PENTRU CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI CORELAREA LUI CU ALTE PROGRAME

Ca rezultat al îmbunătățirii politicii de productivitate din întreprindere, programul de creștere a productivității muncii este completat cu noi măsuri concrete. Se refac apoi calculele de eficiență, stabilindu-se cuantificat efectul întregii acțiuni diagnostice, ca diferență între eficiența inițială a programului și eficiența programului îmbunătățit, respectiv între creșterea de productivitate asigurată inițial prin program și cea asigurată prin completarea programului cu noi măsuri.

● Etapa a VIII-a: ÎNTOCMIREA RAPORTULUI DE DIAGNOSTIC PRIVIND PRODUCTIVITATEA MUNCII

Raportul de diagnostic privind productivitatea muncii este o lucrare de sinteză prin care se prezintă pe scurt: a) scopul

și problematica acțiunii (obiectivele), modul de lucru, mijloacele folosite; (b) principalele aspecte critice și starea de productivitate inițială; (c) măsurile propuse și noua politică de productivitate; (d) programul de productivitate îmbunătățit și eficiența acțiunii; (e) concluzii și propuneri organizatorice.

Raportul de diagnostic poate să conțină și alte aspecte care se consideră necesar a fi evidențiate. Uneori el poate fi destul de voluminos, în care caz este bine să fie precedat de un rezumat de cîteva pagini (sinteză de gradul II).

● Etapa a IX-a: SUSȚINEREA RAPORTULUI DE DIAGNOSTIC ÎN FAȚA CONDUCERII ÎNTEPRINDERII

Ultima fază a acțiunii o constituie susținerea raportului de diagnostic în fața consiliului oamenilor muncii. La susținere vor participa, de asemenea, comisia pentru productivitatea muncii, precum și responsabilii cu realizarea măsurilor din programul de creștere a productivității. Cu acest prilej se precizează și unele măsuri organizatorice pentru ușurarea realizării

programului îmbunătățit ca efect al acțiunii diagnostice.

Înfăptuirea măsurilor propuse

Acțiunea de diagnostic din întreprindere implică unele costuri și, desigur, ocupă o perioadă de timp specialiști bine pregătiți și bine plătiți. Aceste eforturi sînt compensate parțial prin rezultatele acțiunii, dar rămîn inefficiente dacă după terminarea diagnosticului, conducerea întreprinderii nu manifestă în continuare grijă pentru realizarea propunerilor făcute, respectiv pentru realizarea integrală a programului de măsuri. Această grijă trebuie însoțită de acțiuni pentru asigurarea unor condiții materiale și tehnico-organizatorice care să garanteze îndeplinirea măsurilor din program.

De bună seamă că, uneori, diagnosticul constituie preluatul unor acțiuni mai ample care urmăresc rezolvări de detaliu și, eventual, reconsiderarea întregii politici de productivitate. Practica arată însă că de cele mai multe ori, o acțiune cu caracter de diagnostic este suficientă pentru îndreptarea unor stări de productivitate necorespunzătoare și obținerea unei eficiențe ridicate.

6

PRODUCȚIA DE MĂRFURI ÎN SOCIALISM

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior din anul 1980. Consultațiile sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Condițiile existenței producției de mărfuri și trăsăturile ei în socialism

VREME ÎNDELUNGATĂ, pînă spre epoca descompunerii comunei primitive, oamenii își produceau fiecare, în propria lor gospodărie, aproape toate obiectele necesare existenței. Acest mod de organizare a economiei, în care toate nevoile se satisfac din producția proprie a gospodăriilor, se numește economie naturală.

Cu timpul, pe măsura dezvoltării forțelor de producție și izvorînd din necesitatea creșterii productivității muncii, producătorii se specializează, întîi la nivelul marilor colectivități, apoi în adîncime, adică încep să producă fiecare o gamă restrînsă de bunuri, sau chiar un singur fel de obiecte, dar în cantități care depășesc nevoile proprii: s-a dezvoltat astfel **diviziunea socială a muncii**. Aceasta implică nevoia ca partea de producție ce depășește necesitățile proprii dintr-un anumit fel de bunuri să fie schimbată contra altor feluri de obiecte, a căror producție este „specialitatea” altor producători.

Concomitent, pe baza evoluției caracterului proprietății asupra mijloacelor de producție, apare treptat și **autonomia producătorilor**, adică posibilitatea lor de a hotărî în mod independent obiectul, cantitatea și destinația producției. În măsura în care se întrunesc simultan aceste două condiții, adică diviziunea socială a muncii și autonomia producătorilor, economia naturală se destramă și lasă locul unui nou mod de organizare a economiei: producția de mărfuri. **Prin producție de mărfuri se înțelege, deci, acea organizare a economiei sociale în care producătorii autonomi sînt specializați în fabricarea cîte unui anumit bun, astfel încît, pentru satisfacerea nevoilor, este necesară vânzarea-cumpărarea de produse pe piață.**

În economia socialistă cele două condiții generale ale producției de mărfuri se mențin în forme specifice numai acestei orînduiri. Astfel, **diviziunea socială a muncii** se adîncește continuu ca o necesitate a creșterii continue a productivității muncii, influențată puternic de revoluția tehnico-științifică contemporană. Drept urmare, se lărgeste și se intensifică cooperarea dintre unitățile economice, subramurile și ramurile economiei naționale. Specializarea în producție și cooperarea în muncă sînt cuprinse în planul unic al dezvoltării economiei naționale.

Cea de-a doua condiție a existenței producției de mărfuri, **autonomia producătorilor**, se prezintă în mai multe ipostaze: 1) proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție îi grupează pe producători în două mari categorii: unitățile economice de stat și unitățile cooperatiste; fiind vorba de proprietari diferiți, între unitățile economice de stat — pe de o parte — și cele cooperatiste — pe de altă parte, precum și între cooperative, schimburile de activități (cooperarea în muncă) trebuie să fie, în principiu, schimburi echivalente. Aceasta implică nevoia de a se recurge la instrumentele vânzării-cumpărării, deci la categoriile producției de mărfuri; 2) între unitățile economice de stat cu toate că ele aparțin aceleiași proprietar, schimburile se efectuează tot între producători independenți, din cauza autonomiei conferite unităților organizate și conduse prin metoda **gestiunii economice socialiste**, metodă care, la rîndul ei, este impusă de principiul utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale și de muncă; 3) în această fază de dezvoltare a socialismului mai există și proprietatea individuală a micilor producători necooperativizați: între aceștia, precum și în relațiile lor cu celelalte categorii de producători, schimburile de bunuri se fac tot prin vânzare-cumpărare; 4) repartizarea după muncă și procurarea bunurilor de consum se înfăptuiesc tot cu ajutorul instrumentelor valorice, care permit măsurarea muncii fiecărui membru al societății și stabilirea părții care îi revine fiecăruia din rezultatele producției sociale.

Formele specifice în care se prezintă cele două condiții ale existenței producției de mărfuri și, mai ales, natura proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, determină ca producția de mărfuri socialistă să aibă următoarele caracteristici:

1. producția de mărfuri în socialism este o **producție planificată**, ea fiind subordonată intereselor tuturor membrilor societății;

2. producția socialistă de mărfuri **nu mai este atotcuprinzătoare**, în sensul că nu mai sînt mărfuri forța de muncă, pămîntul, bogățiile subsolului, apele, pădurile etc.;

3. unele dintre categoriile economice care reflectau esența producției capitaliste de mărfuri ca profitul, capitalul, salariul etc., **dispar** în societatea socialistă; altele, cum ar fi valoarea, banii, prețul se mențin, dar capătă alte sensuri și noi implicații. Ele, împreună cu **noile categorii apărute** (gestiunea economică, venitul net etc.), reflectă relații de producție socialiste și devin pîrghii și instrumente de organizare și conducere planificată a producției sociale.

Valoarea de întrebuințare și valoarea mărfii în socialism

PRIN MARFĂ se înțelege un bun creat de munca omenească, destinat schimbului pe piață. Pentru ca un bun să fie marfă, el trebuie să aibă simultan valoare de întrebuințare și valoare.

Valoarea de întrebuințare constă din capacitatea mărfii de a fi utilă societății, adică de a satisface o anumită necesitate a omului. Ea rezultă din însușirile fizice, materiale ale obiectului și, în ultimă instanță, **din modul specific în care s-a cheltuit forța de muncă** a omului, pentru a crea marfa, potrivit cu specializarea producătorului; de aceea, spunem că din punct de vedere al capacității sale de a crea o anumită valoare de întrebuințare **munca are un caracter concret.**

În socialism, valoarea de întrebuințare ocupă locul hotărîtor în organizarea producției de mărfuri, în sensul că obiectivul nemijlocit al producției sociale este obținerea unei mase cît mai mari și mai variate de bunuri, pentru satisfacerea cît mai deplină a necesităților unei existențe civilizate ale tuturor membrilor societății. Drept urmare, în cadrul planificării proporțiilor și structurii producției sociale, în planurile de producție ale unităților economice se prevăd nominal principalele sortimente de bunuri pe care acestea sînt obligate să le producă. De asemenea, ridicarea calității produselor a devenit o componentă importantă a politicii noastre economice, o înaltă îndatorire a organelor de stat și a fiecărei unități economice, a tuturor oamenilor muncii. **Prin calitate se înțelege măsura în care un produs satisface necesitățile societății, gradul în care corespunde ei nevoii pentru care a fost creat.** Creșterea calității mărfurilor este o cale de creștere a eficienței economice, a ridicării nivelului de trai și a participării cu mai bune rezultate la schimburile economice internaționale. De aceea, îmbunătățirea calității produselor, ridicarea nivelului lor tehnic este un obiectiv hotărîtor al cincinalului 1981—1985, aprobat de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român.

Valoarea de întrebuințare, singură, nu face din obiecte mărfuri. Pentru a deveni marfă, un obiect trebuie să poată fi schimbat contra altuia, iar în acest scop orice marfă trebuie să conțină un element comun cu celelalte mărfuri, un element pe baza căruia valorile de întrebuințare să poată fi comparate, oricît de diferite ar fi ele. Elementul comun tuturor mărfurilor este munca cheltuită pentru a le produce. Aceasta dă mărfurilor valoare. Așadar, **prin valoare se înțelege munca omenească materializată în mărfuri.** Din acest punct de vedere, munca are un caracter abstract, adică este privită ca o simplă cheltuire de energie fizică și intelectuală a omului.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

Valoarea are un rol important în economia socialistă. Cerințele producției socialiste nu se reduc la obținerea în orice fel a valorilor de întrebuințare, ci includ necesitatea ca bunurile să fie produse cu o cât mai redusă cheltuială de muncă socială, deci la o valoare cât mai mică. De aceea, **valoarea mărții în societatea socialistă este, înainte de toate, un instrument prețios pentru organizarea și conducerea producției, a vieții economice.** În acest scop, însă, valoarea trebuie să fie măsurată. Măsura valorii mărții este dată de timpul de muncă cheltuit pentru a o produce. Cu cât acest timp este mai lung, cu atât valoarea mărții este mai mare și invers. Dar una și aceeași specie de marfă poate fi produsă de mai mulți producători, de mai multe unități economice. Fiecare are condiții de producție specifice, proprii: lucrători mai calificați sau mai puțin calificați, mașini mai moderne sau mai învechite etc. Deci, fiecărui producător îi trebuie un timp de producție diferit de cel al altora; acest timp se numește **timp de muncă individual** și prin el se exprimă **valoarea individuală** a mărfurilor. Pe piață, însă, mărfurile nu se schimbă la valorile lor individuale, deoarece, în acest caz, cu cât condițiile de producție ale unui producător ar fi mai rudimentare, cu atât el ar fi mai favorizat, ceea ce ar contrazice interesele de ansamblu ale consumatorilor. Mărfurile se schimbă pe piață conform **valorii lor sociale**, care este dată de timpul de muncă socialmente necesar. **Prin timp de muncă socialmente necesar se înțelege timpul de muncă cerut pentru a produce o valoare de întrebuințare oarecare în condițiile de producție predominante, normale din punct de vedere social și cu gradul social mediu de îndeminare și intensitate a muncii.**

Banii și funcțiile lor în socialism

ÎN MOD PRACTIC, valoarea mărfurilor nu se calculează în unități de timp de muncă. Aceasta ar fi o operație extrem de dificilă. Printr-o îndelungată practică social-istorică, în rolul de intermediar în schimbul de mărfuri s-au consacrat **banii**. Ei sînt o marfă care s-a impus în rolul de a exprima valoarea tuturor celorlalte mărfuri, adică de a îndeplini în circulația mărfurilor rolul de echivalent general.

Conținutul banilor îl constituie metalele prețioase, mai ales aurul. El are capacitatea de a măsura și a exprima valoarea altor mărfuri și pentru motivul că el însuși are valoare, dar și din cauza unor însușiri speciale: valoare mare concentrată în volum mic, divizibilitate perfectă, omogenitate, inalterabilitate etc. **Exprimarea valorii mărfurilor în bani poartă denumirea de preț.**

În economia socialistă, banii au un caracter nou datorită naturii relațiilor de producție socialiste. Ei nu mai sînt o expresie absolută a bogăției și nu se mai pot transforma în capital; ei doar măsoară, în mod relativ, bogăția socială, rezultatele producției, fiind utilizați ca instrument de organizare a producției și circulației mărfurilor, în procesul conducerii planificate a economiei naționale. În acest proces, ei îndeplinesc mai multe funcții.

1. Cea mai importantă funcție a banilor este aceea de **măsură a valorii mărfurilor**; ei îndeplinesc această funcție cu ajutorul **etalonului prețurilor**. Cînd spunem, de exemplu, că un caiet se cumpără cu un leu, înțelegem că pentru obținerea caietului se cheltuiește tot atîta muncă socială cît este necesară pentru producerea cantității de aur pe care o reprezintă leul; implicit, amintim că leul este, în țara noastră, etalonul prețurilor, adică o unitate de măsură convențională a valorii aurului. Într-adevăr, prin lege, leul este considerat echivalentul cantității de 0,148 gr aur fin.

În organizarea și conducerea economiei socialiste, funcția banilor de măsură a valorii este utilizată pentru evaluarea și alocarea resurselor de muncă socială, pentru măsurarea rezultatelor producției, pentru compararea cheltuielilor cu rezultatele etc.

2. Altă funcție a banilor este aceea de **mijloc de circulație**; în această funcție banii mijlocească trecerea mărfurilor de la producători la consumatori, printr-o succesiune de mișcări de forma generală: x marfă A \rightarrow Q bani \rightarrow y marfă B.

3. Funcția de **mijloc de plată** este exercitată de bani într-o serie de situații speciale, între altele cu prilejul plății retribuțiilor, restituirii creditelor, plății chirilor și altor servicii etc.

4. În funcția de **mijloc de acumulare socialistă și economisire**, banii mijlocească mecanismul de constituire a fondurilor ce se vor utiliza la dezvoltarea ulterioară a economiei naționale; de asemenea, banii servesc ca formă de păstrare a economiilor oamenilor muncii, la C.E.C.

5. În sfîrșit, banii mai îndeplinesc și importanta funcție de **mijlocitor al schimburilor economice internaționale**; în relațiile

economice cu alte state, aurul apare direct în calitatea lui de echivalent general al valorii mărfurilor. Aceasta nu înseamnă, însă, că ar fi necesar să se opereze totdeauna cu „metalul galben”; așa cum pe piața internă exercitarea funcțiilor banilor nu cere prezența efectivă a aurului, pe piața internațională s-a răspîndit tot mai mult utilizarea diferitelor semne ale valorii: banii de hîrtie, cecurile, titlurile de credit etc. În toate aceste cazuri, aurul rămîne doar un punct de referință pentru evaluarea raporturilor de schimb.

În economia socialistă, datorită planificării întregii vieți economice, banii se caracterizează printr-o mare stabilitate, prin menținerea puterii lor de cumpărare. În această privință, Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate prevede să se acționeze consecvent pentru ca pe măsura creșterii producției de bunuri materiale și întăririi cursului leului pe plan național și internațional, să se poată trece la convertibilitatea leului în raport cu alte monezi.

Acțiunea legii valorii în economia socialistă

PRODUȚIA DE MĂRFURI, în orice orînduire socială, are loc sub acțiunea legii valorii. **Legea valorii este legea economică potrivit căreia producția și schimbul de mărfuri se efectuează pe baza cheltuielilor de muncă socialmente necesare pentru obținerea lor.**

Spre deosebire de orînduirile precedente, în economia socialistă legea valorii nu mai acționează spontan, anarhic, ci acțiunea ei este utilizată conștient, sistematic, de către societate în conducerea vieții economice. Prin intermediul categoriilor și instrumentelor valorice cum sînt banii, costurile, prețurile, rentabilitatea, creditul etc., societatea efectuează calcule de alocare a resurselor pe ramuri, subramuri și unități economice, ține evidența cheltuielilor de producție, urmărește eficiența activităților economice, înfăptuiește repartitia după muncă, elaborează planurile economice și controlează înfăptuirea lor etc.

Mecanismul cel mai important de acțiune a legii valorii este cel al prețurilor. Aspectul cel mai concret al utilizării conștiente de către societate a legii valorii îl constituie faptul că prețurile, în socialism, sînt stabilite coordonat și centralizat de către organele de stat, pe baza cheltuielilor sociale de producție, spre deosebire de modul stihnic, necontrolat și imprezizibil în care se formează, cel mai adesea, prețurile de pe piața capitalistă.

Prin intermediul unor prețuri științifice fundamentate, acțiunea legii valorii declanșează un vast sistem de pîrghii și stimulente controlate și dirijate de societate în direcția dezvoltării forțelor de producție și ridicării nivelului de trai al maselor. În centrul acestui sistem stă faptul că unitățile economice care produc mărfuri în timpi de muncă individuali mai mici decît cel socialmente necesar obțin beneficii mai mari decît cele al căror timpi individuali se ridică peste cel socialmente necesar. Aceasta generează preocupări ale unităților economice, ale oamenilor muncii, de a perfecționa tehnica și tehnologiile de producție, de a organiza mai bine procesele de producție, de a-și perfecționa calificarea profesională etc., în vederea scăderii valorii mărfurilor, pe baza micșorării costurilor. Pe aceasta se întemeiază posibilitățile de reducere a prețurilor lor, cît și de creștere a veniturilor oamenilor muncii. „Trebuie asigurate — se subliniază în raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al P.C.R. — o circulație monetară sănătoasă, întărirea puterii de cumpărare a monedei naționale, îmbunătățirea raportului dintre leu și alte valute. Este necesar să se asigure în continuare stabilitatea prețurilor... pe baza reducerii costurilor de producție și circulație. În același timp, va trebui să se asigure o mai bună fundamentare a relațiilor dintre prețurile produselor de bază și ale mărfurilor finite, pornind de la cheltuielile socialmente necesare și prețurile pieței mondiale, de la necesitatea valorificării superioare a materiilor prime, materialelor și energiei”.

lector univ. P. IOSUB

INTREBĂRI :

1. Cum se concretizează în socialism condițiile existenței producției de mărfuri ?
2. Ce particularități are producția de mărfuri în socialism ?
3. Ce este marfa ?
4. Ce se înțelege prin valoarea de întrebuințare și ce loc ocupă în organizarea și desfășurarea producției în socialism ?
5. Ce este valoarea mărții și cum se măsoară ea ?
6. Ce sînt banii ? Ce funcții îndeplinesc în economia socialistă ?
7. Care este mecanismul principal de acțiune a legii valorii ?
8. Ce sarcini s-au trasat la Congresul al XII-lea al P.C.R. în legătură cu mai buna folosire a acțiunii legii valorii ?

Probleme ale dezvoltării și viitorului în viziunea unor specialiști

ÎNVĂȚAREA – RESURSĂ INEPUIZABILĂ

Raport către Clubul de la Roma*) realizat de James Botkin, Mahdi Elmandjra, Mircea Malița

SE AFIRMĂ în prezent, de către unii oameni de știință că nu există probleme în sine. Există doar o realitate extrem de complexă din care oamenii decupează și formulează probleme, în încercarea de a o înțelege. Mergând pe această linie de raționament, putem spune că problemele globale au apărut atunci când s-a făcut efortul de a se conștientiza apartenența la același tot, la spațiul planetar, când s-au realizat numeroasele interdependențe care impun restricții dar oferă și noi oportunități acțiunilor comune. Explozia comunicațiilor și informațiilor a ușurat acest proces. Fenomene noi și acumulări cantitative deosebite în unele domenii l-au grăbit.

Cazul energiei

● Istoria dezvoltării sistemelor energetice reprezintă un caz clar de învățare prin adaptare, care în linii mari nu s-a realizat ca un proces conștient.

● Situația energetică contemporană nu poate fi redusă la o singură problemă, cea a creării de cantități cât mai mari de energie ieftină. Energia este în interconexiune cu problemele securității, înarmării, poluării, producției de hrană, agriculturii etc.

● Prețurile mărite și reducerea iminentă a disponibilităților surselor clasice de energie sînt primele semnale de alarmă impuse de învățarea prin șoc.

● În prezent predomină tendința învățării de menținere reprezentată, de exemplu, de eforturile privind conservarea energiei. Aceasta reprezintă o activitate necesară, dar insuficientă pentru generarea unor opțiuni energetice viabile pe termen lung.

● Învățarea inovativă implică angajarea publicului, reorientarea sectoarelor de cercetare către sursele energetice neconvenționale.

Problemele globale și soluțiile lor au devenit brusc subiect dezbătut în conferințe internaționale guvernamentale sau neguvernamentale, temă tratată pe larg, sub multiple aspecte în studii aparținând unor personalități marcante din lumea întreagă.

Clubul de la Roma a fost deosebit de activ în stimularea acestor dezbateri, sprijinind lansarea unor proiecte

*) Versiunea românească a lucrării urmează să apară la Editura Politică, București.

de cercetare publicate sub formă de rapoarte, care au cunoscut o largă circulație, unele fiind traduse și în limba română.

Rapoartele **Limitele creșterii**, prezentat în 1972, **Omenirea la răspintie și Restructurarea ordinii internaționale** prezentate respectiv în 1974 și 1976 s-au ocupat cu precădere de problemele vitale legate de restricțiile materiale, de factorii economici și politici.

Următorul studiu, **Obiective pentru omenire** a introdus sisteme de valori în ecuația ce cuprindea deja energia, resursele, hrana, populația etc.

Învățarea și educația – factori ai dezvoltării

CEL MAI RECENT RAPORT (James Botkin, Mahdi Elmandjra, Mircea Malița : No Limits to Learning – Bridging the Human Gap – **Învățarea nu are limite – Depășirea decalajului uman**. Pergamon Press, 1970) și care urmează să fie tradus în curând în limba română realizează o deplasare a discuției de la suporturile fizice limitate ale globului la potențialul uman, nelimitat și decisiv pentru viitorul omenirii. Capacitatea oamenilor de a face față situațiilor complexe prin dezvoltarea unor procese de învățare adecvate determină caracterul optimist al lucrării, de încredere și speranță în posibilitatea de depășire a decalajului uman, definit prin distanța dintre complexitatea crescîndă a realității și posibilitatea de a o stăpîni.

Învățarea, în accepțiunea studiului, este înțeleasă într-un sens mai larg decît cel folosit în mod curent în sfera educației și sistemului școlar, cuprinzînd procesul prin care se creează, dobîndesc și exersează metode, abilități, atitudini și valori noi, necesare existenței într-o lume în continuă schimbare.

În acest proces larg, sînt angajați atît indivizii, cît și societățile în ansamblul lor. Învățarea societală care însumează mai mult decît simpla sumă a învățărilor individuale este cea care asigură creșterea competențelor de acțiune în situații noi.

Dezvoltarea însăși apare ca un vast proces de învățare, ea presupunînd creșterea capacității de a da răspunsuri la cele mai diferite situații de natură economică, politică, socială și culturală.

Educația a fost identificată de mult ca resort esențial al dezvoltării. S-a remarcat de asemenea că o educație neadecvată poate reprezenta un obstacol esențial în calea dezvoltării ¹⁾.

În Raportul către Clubul de la Roma se arată că o astfel de situație poate fi depășită dacă pe lângă învățarea tradițională de menținere, caracterizată de dobîndirea de metode, reguli și atitudini utile în situații cunoscute, recurente, se dezvoltă și **învățarea inovativă**, axată pe inventarea de probleme și dezvoltarea capacităților de a face față unor situații noi. Un aport conceptual cu extrem de importante consecințe este identificarea de către autori a două trăsături de bază ale învățării inovative: **anticiparea și participarea**. Spre deosebire de adaptare

Inegalități flagrante în educație

● 60% din populația globului beneficiază doar de 6% din cheltuielile mondiale privind educația școlară.

● S.U.A., U.R.S.S. și Japonia beneficiază împreună de același procent (în termenii cheltuielilor, ai absolvenților și profesorilor) privind învățămîntul superior ca și tot restul lumii luat la un loc.

● În jumătate din țările lumii, 50% din copiii de vîrstă școlară nu termină școala primară. În 1980 există încă 240 milioane de copii între 5 și 14 ani care nu merg la școală.

● 37 de țări, cuprinzînd 30% din populația globului, dețin 91% din numărul total al oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor, în timp ce 115 țări, în care trăiește 2/3 din populația globală, dispun doar de 9% din acest personal calificat.

care implică reacția la fenomene ce au avut loc, anticiparea implică considerarea alternativelor viitorului. Aceasta permite evitarea învățării prin șocuri brutale, costisitoare, și traumatice, determinate de apariția unor schimbări neprevăzute.

Participarea necesită implicarea în procesele de decizie, asumarea de roluri și responsabilități, identificarea cu interesele colective.

Ea se opune pasivității, izolării, fiind un proces activ ce necesită efort și muncă. Prin muncă — arată raportul —

1) Kinhide Musakoji, Education and Training for Development. Education and Training as an Obstacle to Development (Educația și instruirea pentru dezvoltare, educația și instruirea ca obstacole în calea dezvoltării) lucrare prezentată la Forumul Organizațiilor Neguvernamentale, U.N.C.S.T., august, 1979.

se exersează toate elementele ce mediază învățarea: uneltele, relațiile umane, valorile, imaginile și limbajul.

Angajarea în învățarea inovativă conduce la realizarea autonomiei și a capacității de integrare. Ambele au o importanță deosebită, atât pentru indivizi, cât și pentru societăți: „Pentru societăți, autonomia implică identitatea culturală, pentru indivizi ea este un element cheie în vederea autorealizării. Pentru societăți, integrarea implică interdependența; pentru indivizi ea este un element esențial al relațiilor umane” — se precizează în Raport.

Existența în lumea contemporană a numeroase forme de sărăcie și mizerie, a unor serioase decalaje și a situațiilor de încordare și conflict dovedește faptul că procesele de învățare nu funcționează în mod adecvat. Printre cele mai grave obstacole ce blochează procesele de învățare, Raportul identifică în măsura irosire de resurse materiale și intelectuale în cursa înarmărilor, precum și persistența unor structuri sociale nepotrivite. Astfel, uriașe concentrări de capacități umane sînt deviate de la rezolvarea problemelor hranei, energiei, dezvoltării și îndreptate spre perfecționarea unor teribile mijloace de distrugere.

Serioasele inegalități între lumea urbană și cea rurală, din multe zone ale lumii, irelevanța unor sisteme educative, precum și discriminările ce defavorizează femeile, conduc și ele la irosirea unor prețioase resurse ale învățării.

Date statistice semnificative citate în lucrare relevă faptul că în 30 de țări capitaliste dezvoltate cuprinzînd 24% din populația globului se cheltuiește pe locuitor, pentru educație, de 15 ori mai mult decît în statele mai puțin dezvoltate (23 de țări în care locuiește 24% din populația globului). Trebuie remarcat astfel faptul că dacă inegalitățile economice sînt reflectate de proporția de 25 la 1, cele din educație sînt de trei ori mai mari.

O largă gamă de preocupări recente privesc educația pentru dezvoltare, înțelegîndu-se prin aceasta asigurarea resurselor umane calificate cerute de procesul dezvoltării.

Studiul asupra învățării relevă în plus necesitatea ca oamenii să fie capabili să participe, să fie pregătiți pentru conjuncturi noi, neprevăzute.

Practica dezvoltării — se subliniază în Raport — arată că problemele ridicate în acest vast proces nu pot fi rezolvate doar prin simpla aplicare a unor rețete elaborate prin practici tehnocratice, ci necesită o largă participare a tuturor membrilor societății la procesele de decizie. Pentru aceasta, oamenii trebuie să fie pregătiți să participe și să dispună de cadre adecvate participării. Acest punct de vedere oferă noi direcții de abordare a principalelor probleme cu care sînt confruntate țările azi.

Programele practice — afirmare a principiilor românești privind dezvoltarea

VALOAREA PRACTICĂ a analizelor și sugestiilor cuprinse în lucrare vizează atât rezolvarea problemelor globale, cât și cea a problemelor complexe ridicate de dezvoltarea fiecărei țări.

În final, studiul se concentrează asupra unor **programe practice** în sprijinul proceselor de învățare și pentru înarmarea oamenilor cu instrumente de soluționare a problemelor cu care sînt confrunțați. Printre ele, eliberarea „lumiilor a cincea”²⁾, a acelei cincimi din populația globului privată de **dreptul fundamental de a comunica prin scris**. Eliberare, nu numai în sensul alfabetizării. Se discută de asemenea, necesitatea legării școlii de viață, propunîndu-se programe în care fiecare elev să fie antrenat în medie o zi pe săptămînă într-o activitate practică în afara școlii. Natura muncii poate varia, realizîndu-se în diverse întreprinderi, institute de cercetare, organizații etc., în scopul de a oferi posibilitatea participării efective în contexte dintre cele mai variate. Recunoaștem aici principiul de bază al educației din țara noastră, privind integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția.

O altă problemă, cea a energiei, tratată în mod obișnuit din perspectiva economică, politică sau ecologică, este considerată în studiu drept un **vast proces de învățare societală pentru generarea de noi opțiuni**: învățare anticipativă în cazul unor societăți, dar și traumatică — prin șoc — în cazul altora.

Contextul învățării Condiții și strategii ce oferă o nouă perspectivă asupra învățării

● **Eradicarea sărăciei și satisfacerea trebuințelor umane de bază, atît materiale (hrană, sănătate, adăpost, muncă) cît și nemateriale (alfabetizare, educație) în cel mai scurt timp.**

● **Respectarea identității culturale și a diversității și recunoașterea cerințelor globalității.**

● **Proiectarea de noi norme și acorduri ce facilitează împărtășirea cunoștințelor pe plan național și internațional.**

Cercetarea științei și tehnologiei în perspectiva învățării relevă importanța sistemelor de valori, necesitatea reorientării obiectivelor științifice stabilite — în direcțiile în care se manifestă cel mai stringent nevoia de soluții: hrana, sănătatea, energia etc.

Sînt subliniate **rolul comunicării, al circulației informațiilor** atît pe direcția orizontală (între specialiști) cît și pe cea verticală (între specialiști și public larg) în ideea că „în învățare, împărtășirea cunoștințelor este un câștig”.

ELABORAREA propriu-zisă a studiului a fost precedată de un proiect de cercetare realizat de trei echipe ce au lucrat la București, Cambridge și Rabat sub conducerea autorilor Raportului. În cadrul proiectului au fost de asemenea consultați mulți oameni de știință și personalități ale vieții publice,

²⁾ Referire la clasificarea recent intrată în circulație, potrivit căreia termenul de „lumea a treia” descrie țările în curs de dezvoltare, iar cel de „lume a patra” cele mai sărace țări, care dispun de cele mai puține resurse materiale.

Învățarea inovativă prin anticipare și participare

● **Anticiparea incurajează solidaritatea în timp, iar participarea creează solidarietate în spațiu.**

● **O participare efectivă nu se limitează la „rezolvarea de probleme”, ci se bazează pe dezvoltarea unei înțelegeri comune a problemelor, soluțiile acestora fiind mai ușor de identificat și realizat.**

● **Anticiparea implică imaginația dar nu se reduce la ea. Ea necesită folosirea proiecțiilor, previziunilor, scenariilor și prognozelor.**

care au luat parte la dezbaterile organizate la București, Viena, Madrid, Paris și Fez.

Discutarea raportului final în cadrul unei reuniuni internaționale desfășurate în iunie 1979 la Salzburg a evidențiat interesul deosebit de care s-au bucurat aprecierile și concluziile autorilor din partea unor prestigioși participanți. Reuniți în trei grupuri de lucru, aceștia au analizat: 1) relevanța învățării în rezolvarea unor probleme globale ca hrana, cursa înarmărilor, energia, comunicațiile, sărăcia zonelor rurale, 2) modalitățile de accentuare a învățării și 3) cercetările ce trebuie întreprinse și continuate în acest domeniu. Întîlnirea a prilejuit sublinierea în repetate rânduri, a valorii contribuției și experienței românești, aparținînd unei mari diversități de domenii și direcții de cercetare, de la psihologie la modelare matematică. În acest context, trebuie remarcat faptul că **raportul cuprinde numeroase idei derivate din principiile ce călăuzesc dezvoltarea economico-socială a țării noastre, principii ce dovedesc importanța acordată de partidul nostru educației**. Cu prilejul recentului Congres al Educației și Învățămîntului, secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia necesitatea ca „...toți tinerii să posede un larg orizont profesional, tehnic și științific, o calificare complexă, multilaterală. Aceasta le va da posibilitatea să treacă de la o activitate la alta, în raport cu cerințele societății. Cu schimbările rapide ce au loc în economia noastră modernă, dinamică, în diferite domenii ale vieții sociale”.

De altfel, o confirmare recentă a largii adeviziuni de care se bucură ideea participării active a tineretului la problemele ridicate de dezvoltare o constituie votul acordat în cadrul O.N.U. pentru ca Anul tineretului să se desfășoare sub lozincă „tineret, participare, dezvoltare”.

Noul raport către Clubul de la Roma nu oferă soluții sub forma unor scheme rigide de rezolvare a problemelor cu care se confruntă omenirea. El lansează însă învățarea drept o prioritate de acțiune, promovînd-o drept concept de maximă importanță în sprijinul eforturilor și idealului de dezvoltare a omenirii.

Concluzia cuvîntului înainte semnat de Aurelio Peccei, președintele Clubului de la Roma, este: „să învățăm ce înseamnă a învăța ceea ce trebuie să învățăm”.

Ana Maria SANDI

TENDINȚE-CONJUNCTURI

Comerțul mondial în 1979

RECENT dat publicității, ultimul raport anual al G.A.T.T. apreciază că, deși în 1979 comerțul mondial a înregistrat creșteri considerabile, pe termen scurt perspectivele economiei mondiale, în special datorită unei tendințe de accelerare a inflației în țările industrializate, nu sînt încurajatoare.

Schimbările comerciale totale au depășit anul trecut 1 600 miliarde dolari, reprezentînd o creștere de 25% valoric și 7% ca volum, în timp ce creșterea producției mondiale s-a redus de la 4% în 1978 la 3% în 1979. Acest decalaj între ritmurile de creștere ale producției și comerțului este pus în primul rînd pe seama reducerii anul trecut a producției agricole mondiale, pentru prima dată după 1972 și pentru a doua oară în pericada postbelică. În schimb, producția mondială de bunuri industriale a sporit anul trecut cu 5%, respectiv cu aceeași rată înregistrată în 1978. Producția minieră a crescut cu 2%, iar cea petrolieră cu 4%, față de 2% în anul precedent.

În ceea ce privește

lecalajul dintre creșterea fizică și valorică a comerțului, acesta se datorește creșterii rapide a prețurilor. Astfel, acestea au crescut cu aproape 37% la combustibili. Incasările din export ale țărilor membre ale O.P.E.C. au sporit cu circa 40% în 1979, depășind pentru prima dată nivelul de 200 miliarde de dolari pe an.

Energia — evoluții și perspective

DEPARTAMENTUL energiei din S.U.A. apreciază că eforturile întreprinse pe plan mondial pentru diversificarea surselor de energie nu s-au concretizat încă în rezultate satisfăcătoare: în 1979 petrolul a continuat să dețină ponderea cea mai mare (58%) în balanța energetică a țărilor nesocialiste, față de numai 17% cărbunele, 13% gazele și 20% energia nucleară. Energia obținută din surse regenerabile reprezintă 10% în anul de referință; tot în aceste țări (fără S.U.A.), petrolul produs în 1979 însuma 40 mil. barili/zi, dintre care 31 mil. în țările O.P.E.C. Producția de gaze naturale se situează

aproximativ la nivelul anului 1978, respectiv echivalentul a 7 mil. barili de petrol pe zi, iar producția de cărbune — la echivalentul a 109 mil. barili de petrol pe zi. Producția de energie nucleară a crescut cu 10% față de 1978, ajungînd la 1,5 mil. barili echipament petrol. Energia electrică obținută în hidrocentrale se menține constantă, respectiv la echivalentul a 5 mil. barili de petrol pe zi.

Pînă la nivelul anului 1985 nu se așteaptă ca cererea de petrol și cărbune să scadă. Există perspective certe de creștere a consumului de gaze naturale, de energie electrică produsă în centrale nucleare și în termocentrale pe cărbune.

Sursa citată apreciază că în anul în curs producția de petrol în țările nesocialiste (fără S.U.A.) va fi de 41 milioane barili pe zi, urmînd să sporească la 41—45 mil. în 1985 și 60 mil. barili în 1990. Se apreciază că va spori și producția de petrol a țărilor nemembre în O.P.E.C., în special în zona Mării Nordului (la 3,5 mil. barili pe zi în 1982 — nivelul maxim — din care 2,8 mil. barili extrași de Anglia și 0,7 mil. de Norvegia), dar și în țări ca Mexic, Egipt, India și Malaysia.

Orientări în dezvoltarea economică

Elveția: cercetarea, factor al creșterii economice

DEȘI lipsită de materii prime, Elveția a cucerit un loc de frunte în rîndul țărilor dezvoltate datorită specializării în produse de înaltă tehnicitate. Exportul, care în 1978 s-a cifrat la 25,8 mld. dolari, absoarbe 35% din producția industrială globală a Elveției și reprezintă 28% din P.I.B.

Industria metalurgică și constructoare de mașini, în care lucrează 46% din populația ocupată, livrează în străinătate cea mai mare parte a producției. Industria chimică, în cadrul căreia produsele farmaceutice dețin peste 40%, utilizează numai 2,3% din populația ocupată, dar furnizează 41% din valoarea totală a exportului. Industria de ceasuri, care participă cu 23% în volumul și 35% în valoarea producției mondiale, estimată la 250 milioane ceasuri, ocupă de asemenea, un loc important la export. O asemenea structură a industriei și a exporturilor pune în evidență o orientare spre produse de înaltă tehnicitate și relativ mici consumatoare de materii prime și energie.

Realizările industriei elvețiene se bazează pe o intensă activitate de cercetare și dezvoltare tehnologică, desfășurată într-un ritm rapid, mai ales după 1965. În 1973 o prevedere referitoare la stimularea cercetării științifice a fost introdusă și în constituție. Elveția dispune de un important potențial de cercetare atît în ce privește mijloacele financiare alocate (în jurul a 2 mld. dolari anual reprezentînd 2,3% din P.I.B.), cît și personalul cuprins în această activitate (peste 28 mii persoane). Din punct de vedere al cheltuielilor ce revin pe locuitor (315 dolari) și al proporției persoanelor care lucrează în cercetare (4,4 la 1 000 loc.) Elveția își dispută primul loc în lume cu S.U.A. Eforturile de cercetare sînt orientate cu prioritate spre sectoarele industriale în care se realizează un procent ridicat de valoare adăugată. A fost creată o bază largă a cercetării fundamentale, în special în fizică, biologie, medicină și științe sociale. Cercetarea aplicativă este concentrată cu deosebire în industriile chimică și construcții de mașini, acestor două ramuri revenindu-le 53% și respectiv 39% din totalul cheltuielilor de cercetare. În sectorul produselor farmaceutice pentru cercetare se alocă 11—13% din cifra de afaceri.

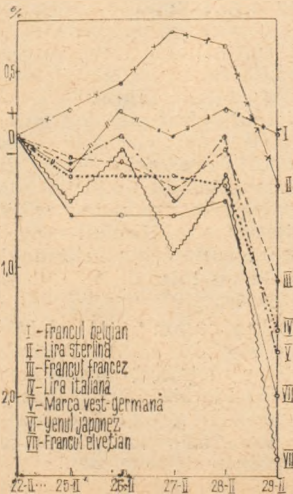
Relațiile economice ale României cu Elveția se desfășoară în cadrul unui Acord economic pe termen lung. Volumul comerțului bilateral s-a ridicat în 1978 la 392 milioane dolari, cuprinzînd la exportul României produse petroliere, produse ale industriei alimentare, legume de seră ș.a., iar la importul țării noastre utilaje pentru industriile chimică și siderurgică, mașini-unelte, coloranți etc.

Rodica GHEORGHÎĂ

EVOLUȚII MONETARE

SAPTAMINA 25—29 FEBRUARIE 1980 a consemnat continuarea mișcării ascendente a dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale, pe fondul unei game largi de forme de intervenție folosite de o serie de bănci naționale din țările occidentale în intenția de a modera deprecierea monedelor lor față de valuta nord americană.

Lira sterlină a avut în majoritatea perioadei o tendință ascendentă față de restul valurilor occidentale după care a înregistrat în final, la un curs de circa 2,26 dolari/liră, un recul de circa 0,4% față de închiderea precedentă. Francul elvețian a beneficiat de hotărîrea Băncii Naționale a Elveției care a decis majorarea cu 1%, la 3%, a taxei scontului și la 4% a dobînzii de lombard ceea ce nu a frînat tendința sa accentuată de recul față de dolarul S.U.A. în raport cu care se situa cu aproape 3% sub închiderea anterioară la curs de aproape 1,71 franci/1 dolar înregistrat la finele acestei săptămîni. Marca vest-germană a evoluat în condițiile majorării cu 1% la 7% a taxei scontului și cu 1,5% la 8,5% a lombardului. Efectul creșterii dobînzilor care a contribuit la o ușoară redresare a cursului la un nivel maxim al intervalului de 1,76 mărci/1 dolar a fost însă ignorat în final cînd marca a înregistrat un minim de 1,79 mărci/1 dolar, cu circa 1,7% sub cursul de referință. Francul belgian a evoluat în general sub efectul intervențiilor în favoarea sa la un nivel ușor oscilant în jurul închiderii precedente de 28,60 franci/1 dolar, cotă la care s-a situat

practic și la finele săptămîinii. Francul francez a evoluat în nota generală înregistrînd la închiderea de 4.1680 franci/1 dolar o depreciere de peste 1% față de cota de referință. Lira italiană a înregistrat la rîndul său o depreciere mai accentuată la finele săptămîinii cînd a cotat la circa 824,50 lire/1 dolar, cu circa 1,5% sub nivelul anterior. Yenul japonez a continuat să cedeze teren față de majoritatea valurilor occidentale în raport cu dolarul situîndu-se la închiderea de 252,00 yen/1 dolar cu circa 2% sub nivelul precedent.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor la șase luni au înregistrat o mișcare ascendentă situîndu-se la închiderea la circa 17,3125% la eurodolarul S.U.A., 6,0625% la eurofrancul elvețian și la circa 9,875% la euromărcile vest-germane.

Piața aurului a fost caracterizată prin mișcări oscilante ale prețurilor între 615 și respectiv 630 de dolari pe uncie, ultimul fixing al săptămîinii la Londra fiind stabilit la 637,00 dolari/uncie.

Paul DUMITRĂȘCU
Gheorghe MUNTEAN

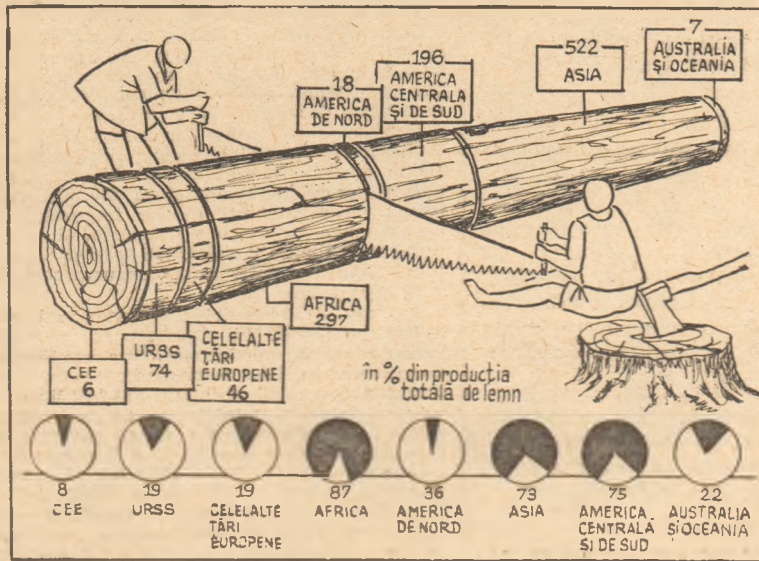
Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 25 II — 29 II, luîndu-se ca bază cursurile din 22 II a.c.

Lemnul, resursa energetică ?

APROAPE jumătate din volumul lemnului exploatat pe plan mondial (2,55 miliarde mc, în 1977) se consumă drept lemn de foc. Știut fiind că — în ceea

După cum se vede din graficul alăturat partea covârșitoare a lemnului consumat drept combustibil revine țărilor în curs de dezvoltare : pe zone geografice, cea mai ridicată pondere a lemnului de foc în volumul global al masei lemnoase exploatate înținem în Africa (87% din total), urmată de America Centrală și de Sud (75%), de Asia (73%), Australia și Oceania (22%) etc. Trecerea la utilizarea superioară a acestor

CONSUMUL DE LEMN DREPT COMBUSTIBIL ÎN 1977, în mil.mc.

(Sursa: Privredni viesnik)

ce privește puterea calorică — 3 mc de lemn echivalează cu o tonă de petrol brut, înseamnă că resursele forestiere contribuie la satisfacerea consumului mondial de energie cu echivalentul a circa 400 mil. tone de petrol, respectiv cu 6,3%.

tei prețioase materii prime pentru industrie, pe care o reprezintă lemnul, este însă frînăată atât de predominanța economiei rurale în numeroase țări în curs de dezvoltare, cât și de insuficiența exploatare a altor resurse de energie, de costul tot mai ridicat al importului de petrol.

Iugoslavia: utilizarea capacităților de producție

DUPĂ CUM SE EVIDENȚIAZĂ în presa economică din Iugoslavia, nivelul atins de productivitatea muncii în industrie, ca și în întreaga economie, nu concordă cu gradul de înzestrare cu fonduri fixe, în mare măsură din cauza utilizării insuficiente a acestora din urmă, ceea ce determină oscilații de la lună la lună ale volumului producției obținute (cu amplitudini uneori de 20—40%). În anul 1977, de pildă, în industrie peste două-treimi din muncitorii erau ocupați în schimbul I, un sfert — în schimbul II și doar 8% în schimbul III, constatându-se chiar o reducere a coeficientului schimburilor.

Conform calculului economiștilor iugoslavi numai prin mobilizarea parțială a rezervelor existente în acest domeniu s-ar asigura creșterea producției industriale cu 2,5—3% pe an, în perioada 1981—1985, astfel încât aceasta poate fi considerată ca o cale fundamentală de dezvoltare a economiei iugoslave.

Se apreciază că sporirea efectivului persoanelor ocupate în schimbul II și III ar permite crearea în următorii cinci ani a circa 320 mii de noi locuri de muncă în economie, cu condiția luării în considerare a cerințelor pieței. Totodată, mai buna utilizare a capaci-

tăților de producție existente ar face posibilă concentrarea noilor investiții în ramurile cheie ale economiei iugoslave, în primul rând în sectorul energetic și în producția de materii prime.

Polonia — combaterea coroziunii

DUPĂ NOUA ANI de cercetări și experimentări, nu de mult în Polonia a fost pusă în funcțiune o linie de „aluminare“ a pieselor de fontă și oțel, în vederea sporirii de câteva ori a rezistenței lor la coroziune. Importanța problemei rezultă din faptul că — chiar și în cazul reutilizării pieselor, subsansamblelor, țevilor etc., corodate — se pierde circa 10% din metal. După aprecierea unor specialiști, în țările occidentale pierderile cauzate de coroziune în economie reprezintă anual circa 100 de dolari pe locuitor, iar în Polonia sînt evaluate la un total de 60—70 miliarde de zloți pe an.

Acoperirea cu un strat subțire de aluminiu sau de aluminiu argintat a suprafețelor metalice supuse coroziunii are un considerabil efect economic în metalurgie și în producția de aliaje pe bază de fier, în industria constructoare de automobile și de nave, în industria extractivă, în domeniul transporturilor,

în ceea ce privește instalațiile sanitare, termice, de canalizare etc. și chiar în unele procese din agricultură. În plus, prin acest tratament se îmbunătățesc calitățile refractare ale fontelor și oțelurilor nealiat, ceea ce permite realizarea de economii la metalele folosite pentru obținerea oțelurilor superioare.

Valorificarea șisturilor bituminoase

MAJORAREA repetată a prețurilor la produsele petroliere în R.F.G. a suscitat, între altele, interesul autorităților și al specialiștilor față de exploatarea — în perspectivă — a zăcămintelor de șisturi bituminoase din țară, care ar putea furniza, după aprecieri minimale și maximale, între 500 milioane și câteva miliarde tone de petrol. Cele mai accesibile zăcămintele (putînd furniza 130—140 mil. tone de hidrocarburi) se află în zona Braunschweig, în Saxonia inferioară și în landul Baden-Württemberg.

În prezent, cu sprijinul financiar al statului, întreprinderile Braunschweigische Kohlen-Bergwerke și Veba-Chemie realizează în comun un amplu proiect de cercetări privind extracția și prelucrarea șisturilor bituminoase. Se consideră că prin procedeul de pirogeneză a șisturilor, cu minimă poluare a mediului înconjurător, se vor putea obține în final produse lichide similare celor furnizate prin prelucrarea petrolului brut. Interesul economic al exploatarei șisturilor bituminoase sporește prin faptul că, alături de hidrocarburi, din ele se pot obține o serie de materii prime prețioase, ca molibden, cupru, cobalt, nichel, toriu, uraniu, vanadiu ș.a.

Serii mici, cu avantajele seriilor mari

ÎN CERCURILE DE SPECIALITATE se apreciază că în deceniul următor se va accentua tendința de prelucrare a pieselor industriale în serii mici, sub efectul diversificării cerințelor pieței, a modelelor, creșterii numărului fabricațiilor cu caracter special ș.a.m.d. Se consideră că în S.U.A., de pildă, ponderea pieselor fabricate în serii de pînă la 50 de unități va spori de la 25% din totalul acestora, în prezent, la 75%. Or, trecerea de la serii mari la loturi mici de piese provoacă pierderi apreciabile conducînd în ultima analiză la creșterea prețului de cost.

Studii efectuate în diferite țări au permis elaborarea așa-numitelor tehnologii de grup (sau grupări tehnologice) care permit menținerea avantajelor proprii seriilor mari și în cazul fabricării pieselor în loturi mici. Experiența a arătat că deși elaborarea sistemului necesită o muncă de durată mai lungă (inclusiv crearea unei baze de date și racordarea la un calculator electronic) și anumite investiții, cheltuielile sînt recuperate relativ repede, iar punerea la punct a sistemului creează de asemenea posibilități de standardizare a pieselor, precum și a gamelor de fabricație.

GLOSAR

Cooperare financiar-monetară internațională (I)

UNA DIN TRĂSĂTURILE marilor transformări social-economice care caracterizează epoca noastră o constituie dezvoltarea și diversificarea formelor de cooperare a statelor mari și mici, dezvoltate și în curs de dezvoltare, fără deosebire de orinduire socială sau de așezare geografică.

Anumite forme de colaborare de dată mai veche, dar în limite foarte înguste, se înregistrează în domeniul financiar-monetar. Astfel, pentru a nu merge prea departe pe firul istoriei, secolul XIX a fost martor al unor numeroase manifestări de cooperare în scopul combaterii repetatelor crize ale etalonului aur, cum au fost cele din 1810, 1815—1818, 1825, 1836—1839, 1847, 1857, 1866, crize care infirmă opinia apologetică despre infailibilitatea sistemelor monetare bazate pe aur. Cooperarea a contribuit de asemenea la rezolvarea unor situații dificile în lumea bancară. Crahul din 1890 al marilor bănci Baring, de exemplu, a fost soluționat prin intervenția conjugată a Băncii Franței și guvernului Rusiei țariste. Ideea de cooperare a stat mai ales la baza înființării uniunilor monetare, dintre care Uniunea Latină, înființată în 1865 de Franța, Belgia, Elveția și Italia a fost cea mai importantă încercare din capitalismul premonopolist de unificare a unor sisteme monetare naționale, avind ca scop principal sprijinirea tendințelor expansioniste ale capitalului.

La începutul secolului XX, primul război mondial a generat operații financiare de mare amploare, cum a fost finanțarea de către S.U.A. a aliaților europeni, sau reglementarea celebrei probleme a repațiilor de război ale Germaniei învinse (1919—1921), continuată cu Planul Dawes (1924) și Planul Young (1929). Poate cea mai reprezentativă realizare a cooperării internaționale din perioada interbelică a fost înființarea în 1930 a Băncii Reglementelor Internaționale cu sediul la Basel, de către un grup de bănci centrale, îndeosebi europene, la care a aderat și Banca Națională a României.

Cu toate acestea, acțiunile de cooperare din perioada anterioară celui de al doilea război mondial și îndeosebi din perioada interbelică, sporadice și embrionare, au constituit mai degrabă o coalizare cu intenția apărării și promovării unor interese de grup, de cele mai multe ori în detrimentul altora, decît un efort coerent, de rezolvare pe un plan cit mai larg, în spiritul unei înțelegeri reciproce, a unor probleme de interes general. Din această cauză, perioada anterioară celui de al doilea război mondial poartă mai puțin amprenta cooperării așa cum o înțelegem astăzi și mai mult pe aceea a antagonismelor, conflictelor și frământărilor sterile, a expedientelor și improvizațiilor monetare.

Poate că nici un alt eveniment nu a reflectat mai bine limitele înguste ale cooperării din acea perioadă ca eșuarea lamentabilă a Conferinței monetare internaționale, convocată la Londra în 1933 din inițiativa Societății Națiunilor. Imposibilitatea găsirii unei platforme comune pentru fundamentarea eforturilor de ieșire din criză (marea criză economică din 1929—1933), predominarea tendințelor centrifuge ale politicilor monetare naționale, au demonstrat atunci că în domeniul financiar-monetar, cooperarea nu a reprezentat un efort de creare a unui cod de comportare în relațiile internaționale, adică a unui ansamblu de mecanisme și instituții care să promoveze schimburile economice internaționale într-un mod echitabil pentru toată lumea.

Începutul unei ere noi în cooperarea financiar-monetară internațională poate fi situat în anul 1944, odată cu convocarea Conferinței monetare și financiare internaționale de la Bretton Woods.

C. K.

Studii prospective

Ileana Iliescu, București — Studiul de care vă interesați, intitulat

„Specializare și adaptare în fața crizei”, a apărut în primul număr din acest an al revistei trimestriale „Economie și perspectivă internațională”, editată de Centrul de studii prospective și de informații internaționale

(CEPII) din Franța. În acest studiu autorul, Gerard Lafay, analizează măsura și modul în care cinci țări industrializate din Occident (S.U.A., R.F.G., Franța, Anglia și Japonia) s-au adaptat la modificările survenite în cererea mondială de produse industriale, în intervalul 1970—1977. G. Lafay constată avântul deosebit pe care l-a luat în perioada amintită industria electronică, ramură chemată să restructureze în profunzime ansamblul industriei, jucind un rol analog celui jucat de chimie în agricultură.

Dintre cele cinci țări dezvoltate analizate, Japonia este apreciată ca cea care a reușit să cucerească pozițiile cele mai puternice în „sectoarele motrice” ale viitorilor zece ani. Ea este astfel considerată în măsură să întreprindă o restructurare globală a filierei mecanice, înlocuind un mare număr de mașini clasice cu roboți. Această restructurare este calificată drept o veritabilă ruptură în dezvoltarea de pină acum a industriei, anunțind cea de a treia revoluție industrială.

Energie nucleară

Dan Bălăsoiu. Curtea de Argeș — Țara vest-europeană cu cel mai avansat program de utilizare a energiei nucleare este Franța. În prezent în această țară funcționează 16 centrale nucleare, din care 9 comandate înainte de 1969. În fiecare din anii următori urmează să intre în funcțiune cinci-sase centrale cu o putere instalată însumând circa 5000 MW. În felul acesta, ponderea energiei nucleare în producerea energiei electrice va spori de la 16% în prezent la 55% în 1985 și la peste 70% în 1990. În Franța se apreciază că o centrală nucleară de 900 MW economisește 1,5 milioane t de petrol, în condițiile în care costul kilowatului nuclear este de ordinul a 10 centime, față de 15 centime în cazul termocentralelor clasice.

Circa jumătate din necesarul de uraniu al centralelor nucleare franceze va fi acoperit din zăcămintele existente chiar pe teritoriul țării, restul urmînd a fi importat din Gabon și Niger. Îmbogățirea uraniului se va face de asemenea pe teritoriul Franței, la fel ca și reciclarea uraniului fisiona-

bil rămas în combustibilul ars. În prezent în industria nucleară franceză lucrează, direct sau indirect, circa 150 000 persoane.

Zahăr din porumb?

Bebe Mardan, București — Într-adevăr zahărul poate fi obținut și din porumb, sursă a cărei utilizare pare să se extindă. Astfel, recent firma „Coca-Cola” a hotărît să înlocuiască în produsele sale zahărul din trestie cu zahăr obținut din porumb datorită creșterii importante a prețului la zahărul din trestie în ultimii patru ani și jumătate. Această creștere a făcut să devină competitiv zahărul din porumb, a cărui utilizare nu ar urma să schimbe cu nimic gustul cunoscutei băuturi răcoritoare. Dacă hotărîrea luată de „Coca-Cola” va fi urmată de ansamblul producătorilor de băuturi răcoritoare, consumul de zahăr din trestie al S.U.A. s-ar putea reduce cu o cantitate cuprinsă între 750 000 și 900 000 tone pe an, echivalentă cu 1% din producția mondială.

Cum evoluția prețului zahărului nu va fi scutită nici în viitor de oscilații, se apreciază că decizia de a utiliza zahărul din porumb nu are un caracter ireversibil. Oricum, ea va permite utilizatorilor de produse zaharoase să-și diversifice sursele de aprovizionare, în funcție de evoluția cursurilor.

„Planul de la Colombo”

Mădălina Olteanu, Slătina — „Planul de la Colombo” este denumirea unui acord încheiat în anul 1950 în cadrul Commonwealthului pentru sprijinirea dezvoltării noilor state independente din sudul Asiei. În prezent această denumire se referă la totalitatea acordurilor bilaterale încheiate între țările membre ale „Planului”, țări al căror număr a ajuns la circa 25, majoritatea nemembre ale Commonwealthului. În aceste țări trăiesc peste 1,2 miliarde de oameni, respectiv circa 30% din populația totală a planetei, între care trei sferturi din populația aflată în situația de „sărăcie absolută”. În ultimii ani mai multe țări membre beneficiare de asistență

au început să acorde ele însele asistență altor țări asiatice în domeniile în care au capacitate și experiența de a face acest lucru. Printre țările care furnizează asistență se numără astăzi India, Pakistanul, Singapore, Thailanda, Sri Lanka, Filipinele, Malaezia, Birmania și altele. Acordurile încheiate între țările membre ale „Planului de la Colombo” sint dezbătute în cadrul unor conferințe anuale. Conferința din acest an este prevăzută a avea loc în Indonezia și ea va lua în discuție propunerile unui grup de reflecție, constituit din reprezentanți ai țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare, în vederea creșterii eficienței acțiunilor de cooperare ale țărilor membre.

Analiza valorii

Petru Budea, Oradea — O imagine asupra domeniilor de aplicare a analizei valorii și asupra varietății de metode și tehnici utilizate în alte țări în concepția funcțională pe baza acestora v-o poate oferi problematica abordată la cea de-a 7-a conferință cu tema „Analiza valorii în dezvoltarea științifico-tehnică” (Praga, 19—21 februarie a.c.), organizată cu prilejul împlinirii a 10 ani de la constituirea, în cadrul Asociației științifico-tehnice cehoslovace, a Grupei de specialiști în problemele ingineriei valorii. Menționăm titlurile secțiunilor: AV în sistemele tehnice și tehnologice; noi elemente în metodologia AV; folosirea metodelor de stimulare a creativității în AV. Referatele prezentate de către participanți — specialiști din Cehoslovacia și din alte țări socialiste — au cuprins numeroase exemple și elemente de sinteză privind aplicarea analizei valorii în diferite întreprinderi și ramuri ale industriei, pentru produse, subsansamble, piese, tehnologii; în construcții, transporturi, cercetare-proiectare, precum și în domenii mai largi — proiectarea organismelor productive, a sistemelor tehnice și tehnologice, organizare și conducere. A fost relevat aportul specific al unor metode cum sînt modelarea matematică, interpretarea funcțiilor de eficiență în cercetare, metodele taxonomice, arborele decizional și teoria vectorilor, ARIZ, ANKOT (analiza prin contrast a obiectelor tehnice), „707”, metoda morfologică, teoria diagramelor, sinectica, metodele euristice.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 10 din 7 martie 1980

ROMÂNIA — PROGRES — BUNĂSTARE — PACE

- Alegerile de deputați — manifestare elocventă a democratismului orînduirii noastre (Ion Popescu, Valeriu Bălașa) 1
- Dinamismul dezvoltării — caracteristică a economiei României socialiste (conf. dr. Gheorghe Postelnicu) 3
- Creșterea nivelului de trai — țelul suprem al întregii politici a partidului (conf. dr. Gavril Hcrja) 5
- Dimensiuni economice și sociale ale politicii de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriu (dr. Georgeta Macarie) 7
- Afirmarea plenară și egală a femeii în societatea noastră socialistă (conf. dr. Stana Buzatu) 9
- O politică externă constructivă, în concordanță cu interesele poporului român, ale păcii și colaborării internaționale (dr. George Marin) 11

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Extinderea poliservirii utilajelor — factor de bază în realizarea planului (Bogdan Pădure) 13
- Modificarea configurației agriculturii românești prin realizarea unei profunde revoluții (Ovidiu Popescu) 15
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Autogestiunea — instrument de ridicare a nivelului calitativ al activității economice (dr. Al. Babe) 18

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Diagnosticul „stării de productivitate” din întreprindere (dr. Emil I. Nicolau) 20

TEORII • IDEI

- Școli • curente • economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (conf. dr. Gh. Ciulbea) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Producția de mărfuri în socialism (lector univ. P. Iăsub) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Învățarea — resursă inepuizabilă (Ana Maria Sandi) 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI:
Relații financiar-valutare și comerciale internaționale.

IN THIS ISSUE

- Development dynamics — a characteristic of socialist Romania's economy (Reader Dr. Gheorghe Postelnicu) 3
- Upgrowing the living standard — supreme goal of the entire policy of the party (Reader Dr. Gavril Horja) 5
- Economic and social dimensions of the territorial distribution of the productive forces (Dr. Georgeta Macarie) 7
- A constructive foreign policy, corresponding to the interests of the Romanian people, for peace and international collaboration (Dr. George Marin) 11
- Schools — trends — economists. Progressist traditions of the Romanian economic thought (Reader Dr. Gh. Ciulbea) 22
- The learning process — an inexhaustible resource (Ana Maria Sandi) 27

DANS LE NUMÉRO

- Le dynamisme du développement — trait caractéristique de l'économie de la Roumanie socialiste (maitre de conférences dr. Gheorghe Postelnicu) 3
- L'élévation du niveau de vie — but suprême de la politique du parti (maitre de conférences dr. Gavril Horja) 5
- Dimensions économiques et sociales de la politique de répartition en territoire des forces productives (dr. Georgeta Macarie) 7
- Une politique étrangère constructive, conforme aux intérêts du peuple roumain, de la paix et de la collaboration internationale (dr. George Marin) 11
- Ecoles — courants — économistes. Traditions progressistes de la pensée économique roumaine (maitre de conférences dr. Gh. Ciulbea) 22
- L'apprentissage — une ressource inépuisable (Ana Maria Sandi) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Динамизм развития — характерная черта экономики социалистической Румынии (ст. преп. выс. шк. др. Георге Постелнику) 3
- Повышение жизненного уровня — высшая цель всей политики партии (ст. преп. выс. шк. др. Гаврил Хоржа) 5
- Экономические и социальные масштабы политики территориального распределения производительных сил (др. Джорджета Макарие) 7
- Конструктивная внешняя политика, в соответствии с интересами румынского народа, мира и международного сотрудничества (др. Джордже Марин) 11
- Школы • течения • экономисты • Прогрессивные традиции румынского экономического мышления (ст. преп. выс. шк. др. Г. Чулба) 22
- Неистощимый ресурс — учение (Ана Мария Санди) 27

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25. 71131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1. București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

FEMINITATE ȘI RAFINAMENT

— iată caracteristicile
liniei vestimentației
feminine din primăvara
acestui an.

Culorile și imprimeurile
inspirate conferă tuturor
articolelor vestimentare
destinate femeilor un
aspect tineresc.

Modul de expunere în
raioanele specializate
ale comerțului de stat
vă oferă posibilitatea
alegerii, din acest larg
evantai de confecții,
modelul care să
completeze în orice
moment garderoba dv.

Cind alegeți darurile de 8 Martie, e bine să știți că

- produsele cosmetice BELLATRIX sînt necesare tuturor femeilor pentru că înlătură efectele provocate de oboseală, surmenaj, fumul de țigară, recîind prospețimea și elasticitatea tenului, printr-un tratament cosmetic menit să stimuleze funcțiile de protecție ale epidermei ;
- produsele cosmetice din gama BELLATRIX, realizate pe bază de extracte vegetale din plante cardio-tonice, activează circulația sanguină la nivelul epidermei, fapt care conduce la mărirea capacității sale de protecție și la întîrzierea apariției semnelor vizibile de îmbătrînire. Mai mult decît atît, BELLATRIX, curăță, tonifică, hidratează și catifelează tenul.

Iată de ce vă sfătuim să dăruiți BELLATRIX : demachiant, loțiune tonică, cremă hidratantă de zi, cremă emolientă de noapte și cremă emolientă pentru zona oculară.

BELLATRIX, la toate raioanele specializate și în toate magazinele de articole cosmetice ale comerțului de stat.

BELLATRIX – un dar apreciat de toate femeile !